

ראמ"ה - הרשות הארצית למדידה והערכה בחינוך

وزارة التربية والتعليم • Ministry of Education • משרד החינוך

מיצ"ב תשע"ט

מדדי יעילות וצמיחה בית ספרית

ראש העין

נתוני הרשות המקומית בשנת הלימודים תשע"ט
סקרי האקלים והסביבה הפדגוגית

אייר תש"ף • מאי 2020

ראמ"ה: מדידה בשירות הלמידה

הרשות הארצית למדידה והערכה בחינוך (ראמ"ה) מתכבדת להגיש לך את דוח המיצ"ב הרשומי לשנה"ל תשע"ט. המיצ"ב – "מדדי יעילות וצמיחה בית ספרית" – מספק למנהלי בתי הספר ולאנשי הצוות מערכת מדדים המסייעים לקבוע יעדים בית ספריים לשם בקרה וניטור של תהליך הלמידה ולשם הקצאה יעילה של משאבים. בה בעת, המיצ"ב מספק לגורמים שונים תמונת מצב מערכתית: ארצית, מחוזית ורשותית. הדוח הנוכחי מספק תמונה מקיפה ושיטתית של מערכת החינוך הרשמית ברשות המקומית בשנת הלימודים תשע"ט.

נקודת המוצא המנחה את פיתוח מערכת המדדים של המיצ"ב היא התפיסה כי בית הספר הוא מארג מורכב של סביבות למידה שנרכשים בהן תכנים ומיומנויות, של תפיסות פדגוגיות ושל עמדות, של ערכים חינוכיים, של מערכות יחסים בין גורמים שונים ועוד. מתוך נקודת מוצא זו ראמ"ה פועלת להטמעת תרבות של "מדידה בשירות הלמידה" – מדידה שמטרתה לתמוך בשיפור מתמיד של הלמידה, בהלימה ליעדים הלימודיים ולחזון בית הספר ומתוך ההבנה שמבחינים וסקרים אינם מטרה כשלעצמה, אלא כלים בשירות העשייה החינוכית.

ממצאי מבחני ההישגים במיצ"ב נועדו לבחון באיזו מידה עומדים תלמידי בתי הספר היסודיים ותלמידי חטיבות הביניים ברמת הדרישות המצופה על פי תוכנית הלימודים בארבעת מקצועות הליבה: שפת אם (עברית או ערבית), מתמטיקה, אנגלית ומדע וטכנולוגיה. המבחנים בשפת אם (עברית או ערבית), באנגלית ובמתמטיקה הועברו בכיתות ה' ו-ח'. במקצוע מדע וטכנולוגיה נערך מבחן בכיתות ח' בלבד. בשנים שבהן לא נערך מבחן חיצוני בבית הספר, המבחנים בכל המקצועות נשלחים לבית הספר להעברה במתכונת פנימית (מיצ"ב פנימי).

ממצאי האקלים והסביבה הפדגוגית במיצ"ב נועדו לספק תמונת מצב רשותית כפי שהיא עולה מהשאלונים שהועברו לתלמידים ומהראיונות שנערכו עם המורים. סקרי האקלים והסביבה הפדגוגית במיצ"ב עוסקים בשורה של נושאים מחיי בית הספר, כדוגמת היחסים בין באי בית הספר, תחושת היעדר מוגנות ואלימות, האווירה הלימודית בכיתות ומחוצה להן, עידוד מעורבות חברתית ועוד.

דוח המיצ"ב הרשומי מורכב מארבעה חלקים. שני חלקים עוסקים במבחני ההישגים בבתי הספר היסודיים וחטיבות הביניים: חלק א. תמונה מורחבת של ההישגים בשנה"ל תשע"ט, חלק ב. תמונה רב-שנתית של ההישגים בשנים תש"ע-תשע"ט. שני חלקים נוספים עוסקים בנושאי האקלים הבית ספרי והסביבה הפדגוגית: חלק ג. תמונה מורחבת בשנה"ל תשע"ט ותמונה רב-שנתית בשנים תש"ע-תשע"ט בבתי הספר היסודיים וחטיבות הביניים, חלק ד. תמונה מורחבת בשנה"ל תשע"ט ותמונה רב-שנתית בשנים תשע"ד-תשע"ט בחטיבות העליונות.

כדי להעניק פשר לנתונים הרשומיים מוצגים נתונים ארציים מקבילים של קבוצות השוואה (בהתאם להרכב בתי הספר ברשות המקומית): כלל בתי הספר בארץ, בתי ספר דוברי השפה (עברית או ערבית) וסוג הפיקוח (ממלכתי או ממ"ד) בבתי ספר דוברי עברית. כמו כן, דיווח נתוני המיצ"ב כולל ניתוח הממצאים לפי מאפייני רקע חברתי-כלכלי.

הדוח המוגש לכם הוא פרי עבודה מאומצת של צוות ראמ"ה ועימו שותפים רבים: שלוש החברות הזכייניות – מטח (פיתוח המבחנים), טלדור (תפעול המבחנים) והמרכז הארצי לבחינות ולהערכה (עיבוד הנתונים); ועדות ההיגוי בכל תחום דעת (שכללו את המפמ"ר או נציגו, וכן אנשי אקדמיה, נציגים ממטה המשרד ומדריכים ומורים ממגזרים שונים); נציגי מטה משרד החינוך בתחום האקלים הבית ספרי (האגף לחינוך יסודי, האגף לחינוך על-יסודי, שפ"י ומינהל חברה ונוער) ויועצים ממאגר המומחים של ראמ"ה. תודתנו נתונה לכולם.

אנו מודים לכם על שיתוף הפעולה ומקווים כי התובנות שעולות מדוח זה יסייעו ליישם טוב יותר עקרונות של תרבות בית ספרית התומכת בתהליכי הוראה ולמידה איכותיים ומעמיקים, לקדם את מערכת החינוך ובכך לאפשר לכל ילדה וילד בישראל למצות את מיטב יכולתם.

ב ב ר כ ה ,

ד"ר חגית גליקמן

מנכ"לית ראמ"ה

8	פרק 1. הקדמה לדיווח על נתוני האקלים והסביבה הפדגוגית ברשות המקומית
8	1.1 על אודות נתוני האקלים והסביבה הפדגוגית במי"צ"ב
10	1.2 ההשתתפות בסקרי המי"צ"ב
10	1.3 הנתונים המדווחים בפרקי האקלים והסביבה הפדגוגית במי"צ"ב – נתוני ההיגדים והמדד המסכם
12	1.4 קבוצות האוכלוסייה שנתוניהן מדווחים
13	1.5 השוואת נתוני הרשות המקומית לנתונים ברשויות מרקע חברתי-כלכלי דומה
14	פרק 2. נתוני תלמידים ומורים ברשות המקומית לפי סקרי המי"צ"ב בשנת תשע"ט
14	2.1 שיעור ההשתתפות בסקרי האקלים והסביבה הפדגוגית
15	2.2 ריכוז הממצאים בשנת תשע"ט
20	פרק 3. אקלים בית ספרי לפי דיווחי תלמידים
20	3.1 שביעות רצון
20	3.1.1 תחושה כללית חיובית כלפי בית הספר בקרב התלמידים
23	3.2 יחסים בין-אישיים בין באי בית הספר
23	3.2.1 יחסי קרבה ואכפתיות בין מורים לתלמידים
26	3.2.2 יחסים חיוביים בין תלמידים לחבריהם לכיתה
29	3.3 תחושת מוגנות וביטחון
29	3.3.1 היעדר תחושת מוגנות של התלמידים
32	3.3.2 מעורבות באירועי אלימות
36	3.3.3 אלימות דיגיטלית ברשתות החברתיות ובאינטרנט
39	3.3.4 מאמצי בית הספר לעידוד תחושת המוגנות
42	3.4 משמעת והתנהגות
42	3.4.1 התנהגות נאותה של תלמידים בכיתה
45	3.5 התנהגות בטוחה וחינוך להימנעות מסכנות
45	3.5.1 מאמצי בית הספר לעידוד התנהגות בטוחה בקרב התלמידים
48	3.5.2 התנהגות בטוחה של תלמידים
50	פרק 4. אקלים בית ספרי לפי דיווחי מורים
50	4.1 שביעות רצון
50	4.1.1 שביעות הרצון של המורים מבית הספר
54	4.2 יחסים בין בית הספר לבין ההורים
54	4.2.1 שותפות הורים בבית הספר
57	פרק 5. הסביבה הפדגוגית לפי דיווחי תלמידים
57	5.1 היבטים רגשיים-מוטיבציוניים בלמידה
57	5.1.1 מסוגלות, סקרנות ועניין בלמידה
61	5.1.2 מאמצי בית הספר לעידוד מוטיבציה וסקרנות בקרב התלמידים
64	5.2 דרכי הוראה-למידה-הערכה
64	5.2.1 תפיסת ההוראה כמעניינת וברורה
67	5.2.2 פרקטיקות הוראה-למידה-הערכה איכותיות
70	5.2.3 אסטרטגיות ללמידה עצמית
73	5.2.4 קבלת הערכה ומשוב מקדמי למידה מהמורים
76	5.3 חינוך חברתי-ערכי בבית הספר
76	5.3.1 מאמצי בית הספר לעידוד מעורבות חברתית ואזרחית
80	5.3.2 מאמצי בית הספר לקידום סובלנות כלפי האחר והשונה
83	5.3.3 פעילויות פנאי של תלמידים – העשרה, אומנות וספורט
86	5.3.4 פעילויות פנאי של תלמידים – חברה, מנהיגות והתנדבות
89	פרק 6. הסביבה הפדגוגית לפי דיווחי מורים
89	6.1 דרכי הוראה-למידה-הערכה
89	6.1.1 הוראה דיפרנציאלית בבית הספר
92	6.2 תרבות בית ספרית תומכת למידה
92	6.2.1 ניהול פיתוח הצוות החינוכי
95	6.2.2 תכנון תהליכי הפיתוח המקצועי של מורים בבית הספר
98	6.2.3 תפיסת התרומה של הפיתוח המקצועי לדרכי הוראה-למידה-הערכה

102.....	6.2.4 עבודה שיתופית של מורים בבית הספר
106.....	6.2.5 קליטה וליווי של עובדי הוראה חדשים ובעלי תפקידים בבית הספר
108	6.3 חינוך חברתי-ערכי בבית הספר
108.....	6.3.1 מאמצי בית הספר לעידוד מעורבות חברתית ואזרחית

רשימת הלוחות

- לוח 1: מספר המשיבים ברשות המקומית בראיונות ובשאלונים ושיעורם (באחוזים) – לפי שלבי חינוך ושכבות גיל. 14
- לוח 2: פירוט המדדים המסכמים בנושאי אקלים בית ספרי לפי דיווחי תלמידים ברשות המקומית 16
- לוח 3: פירוט המדדים המסכמים בנושאי אקלים בית ספרי לפי דיווחי מורים ברשות המקומית 17
- לוח 4: פירוט המדדים המסכמים בנושאי הסביבה הפדגוגית לפי דיווחי תלמידים ברשות המקומית 18
- לוח 5: פירוט המדדים המסכמים בנושאי הסביבה הפדגוגית לפי דיווחי מורים ברשות המקומית 19

- תרשים 1: דיווחי התלמידים על תחושה כללית חיובית כלפי בית הספר 21
- תרשים 2: דיווחי התלמידים בשכבות ה'ו' על תחושה כללית חיובית כלפי בית הספר בתשע"ט ובשנים קודמות 22
- תרשים 3: דיווחי התלמידים בשכבות ז'-ט' על תחושה כללית חיובית כלפי בית הספר בתשע"ט ובשנים קודמות 22
- תרשים 4: דיווחי התלמידים על יחסי קרבה ואכפתיות בין מורים לתלמידים 23
- תרשים 5: דיווחי התלמידים בשכבות ה'ו' על יחסי קרבה ואכפתיות בין מורים לתלמידים בתשע"ט ובשנים קודמות 25
- תרשים 6: דיווחי התלמידים בשכבות ז'-ט' על יחסי קרבה ואכפתיות בין מורים לתלמידים בתשע"ט ובשנים קודמות 25
- תרשים 7: דיווחי התלמידים על יחסים חיוביים בין תלמידים לחבריהם לכיתה 26
- תרשים 8: דיווחי התלמידים בשכבות ה'ו' על יחסים חיוביים בין תלמידים לחבריהם לכיתה בתשע"ט ובשנים קודמות 28
- תרשים 9: דיווחי התלמידים בשכבות ז'-ט' על יחסים חיוביים בין תלמידים לחבריהם לכיתה בתשע"ט ובשנים קודמות 28
- תרשים 10: דיווחי התלמידים על היעדר תחושת מוגנות בבית הספר 30
- תרשים 11: דיווחי התלמידים בשכבות ה'ו' על היעדר תחושת מוגנות בבית הספר בתשע"ט ובשנים קודמות 31
- תרשים 12: דיווחי התלמידים בשכבות ז'-ט' על היעדר תחושת מוגנות בבית הספר בתשע"ט ובשנים קודמות 31
- תרשים 13: דיווחי התלמידים על מעורבות באירועי אלימות 32
- תרשים 14: דיווחי התלמידים בשכבות ה'ו' על מעורבות באירועי אלימות בתשע"ט ובשנים קודמות 35
- תרשים 15: דיווחי התלמידים בשכבות ז'-ט' על מעורבות באירועי אלימות בתשע"ט ובשנים קודמות 35
- תרשים 16: דיווחי התלמידים על אלימות דיגיטלית ברשתות החברתיות ובאינטרנט 37
- תרשים 17: דיווחי התלמידים על מאמצי בית הספר לעידוד תחושת המוגנות 40
- תרשים 18: דיווחי התלמידים בשכבות ה'ו' על מאמצי בית הספר לעידוד תחושת המוגנות בתשע"ט ובשנים קודמות 41
- תרשים 19: דיווחי התלמידים בשכבות ז'-ט' על מאמצי בית הספר לעידוד תחושת המוגנות בתשע"ט ובשנים קודמות 41
- תרשים 20: דיווחי התלמידים על התנהגות נאותה בכיתה 42
- תרשים 21: דיווחי התלמידים בשכבות ה'ו' על התנהגות נאותה בכיתה בתשע"ט ובשנים קודמות 44
- תרשים 22: דיווחי התלמידים בשכבות ז'-ט' על התנהגות נאותה בכיתה בתשע"ט ובשנים קודמות 44
- תרשים 23: דיווחי התלמידים על מאמצי בית הספר לעידוד התנהגות בטוחה 46
- תרשים 24: דיווחי התלמידים על התנהגות בטוחה 48
- תרשים 25: דיווחי המורים על שביעות הרצון מבית הספר 51
- תרשים 26: דיווחי המורים בבתי הספר היסודיים על שביעות הרצון מבית הספר בתשע"ט ובשנים קודמות 53
- תרשים 27: דיווחי המורים בחטיבות הביניים על שביעות הרצון מבית הספר בתשע"ט ובשנים קודמות 53
- תרשים 28: דיווחי המורים על שותפות הורים בבית הספר 55
- תרשים 29: דיווחי המורים בבתי הספר היסודיים על שותפות הורים בבית הספר בתשע"ט ובשנים קודמות 56
- תרשים 30: דיווחי המורים בחטיבות הביניים על שותפות הורים בבית הספר בתשע"ט ובשנים קודמות 56
- תרשים 31: דיווחי התלמידים על מסוגלות, סקרנות ועניין בלמידה 58
- תרשים 32: דיווחי התלמידים בשכבות ה'ו' על מסוגלות, סקרנות ועניין בלמידה בתשע"ט ובשנים קודמות 60
- תרשים 33: דיווחי התלמידים בשכבות ז'-ט' על מסוגלות, סקרנות ועניין בלמידה בתשע"ט ובשנים קודמות 60
- תרשים 34: דיווחי התלמידים על מאמצי בית הספר לעידוד מוטיבציה וסקרנות בקרב התלמידים 61
- תרשים 35: דיווחי התלמידים בשכבות ה'ו' על מאמצי בית הספר לעידוד מוטיבציה וסקרנות בקרב התלמידים בתשע"ט ובשנים קודמות 63
- תרשים 36: דיווחי התלמידים בשכבות ז'-ט' על מאמצי בית הספר לעידוד מוטיבציה וסקרנות בקרב התלמידים בתשע"ט ובשנים קודמות 63
- תרשים 37: דיווחי התלמידים על תפיסת ההוראה כמעניינת וברורה 64
- תרשים 38: דיווחי התלמידים בשכבות ה'ו' על תפיסת ההוראה כמעניינת וברורה בתשע"ט ובשנים קודמות 66
- תרשים 39: דיווחי התלמידים בשכבות ז'-ט' על תפיסת ההוראה כמעניינת וברורה בתשע"ט ובשנים קודמות 66
- תרשים 40: דיווחי התלמידים על פרקטיקות הוראה-למידה-הערכה איכותיות 67
- תרשים 41: דיווחי התלמידים בשכבות ה'ו' על פרקטיקות הוראה-למידה-הערכה איכותיות בתשע"ט ובשנים קודמות 69
- תרשים 42: דיווחי התלמידים בשכבות ז'-ט' על פרקטיקות הוראה-למידה-הערכה איכותיות בתשע"ט ובשנים קודמות 69
- תרשים 43: דיווחי התלמידים על אסטרטגיות ללמידה עצמית 70
- תרשים 44: דיווחי התלמידים בשכבות ה'ו' על אסטרטגיות ללמידה עצמית בתשע"ט ובשנים קודמות 72
- תרשים 45: דיווחי התלמידים בשכבות ז'-ט' על אסטרטגיות ללמידה עצמית בתשע"ט ובשנים קודמות 72

73	תרשים 46: דיווחי התלמידים על קבלת הערכה ומשוב מקדמי למידה מהמורים
75	תרשים 47: דיווחי התלמידים בשכבות ה'ו' על קבלת הערכה ומשוב מקדמי למידה מהמורים בתשע"ט ובשנים קודמות
75	תרשים 48: דיווחי התלמידים בשכבות ז'ט' על קבלת הערכה ומשוב מקדמי למידה מהמורים בתשע"ט ובשנים קודמות
77	תרשים 49: דיווחי התלמידים על מאמצי בית הספר לעידוד מעורבות חברתית ואזרחית
79	תרשים 50: דיווחי התלמידים בשכבות ה'ו' על מאמצי בית הספר לעידוד מעורבות חברתית ואזרחית בתשע"ט ובשנים קודמות
79	תרשים 51: דיווחי התלמידים בשכבות ז'ט' על מאמצי בית הספר לעידוד מעורבות חברתית ואזרחית בתשע"ט ובשנים קודמות
80	תרשים 52: דיווחי התלמידים על מאמצי בית הספר לקידום סובלנות כלפי האחר והשונה
82	תרשים 53: דיווחי התלמידים בשכבות ה'ו' על מאמצי בית הספר לקידום סובלנות כלפי האחר והשונה בתשע"ט ובשנים קודמות
82	תרשים 54: דיווחי התלמידים בשכבות ז'ט' על מאמצי בית הספר לקידום סובלנות כלפי האחר והשונה בתשע"ט ובשנים קודמות
83	תרשים 55: דיווחי התלמידים על פעילויות פנאי – העשרה, אומנות וספורט
85	תרשים 56: דיווחי התלמידים בשכבות ה'ו' על פעילויות פנאי – העשרה, אומנות וספורט בתשע"ט ובשנים קודמות*
85	תרשים 57: דיווחי התלמידים בשכבות ז'ט' על פעילויות פנאי – העשרה, אומנות וספורט בתשע"ט ובשנים קודמות*
86	תרשים 58: דיווחי התלמידים על פעילויות פנאי – חברה, מנהיגות והתנדבות
88	תרשים 59: דיווחי התלמידים בשכבות ה'ו' על פעילויות פנאי – חברה, מנהיגות והתנדבות בתשע"ט ובשנים קודמות*
88	תרשים 60: דיווחי התלמידים בשכבות ז'ט' על פעילויות פנאי – חברה, מנהיגות והתנדבות בתשע"ט ובשנים קודמות*
90	תרשים 61: דיווחי המורים על הוראה דיפרנציאלית בבית הספר
91	תרשים 62: דיווחי המורים בבתי הספר היסודיים על הוראה דיפרנציאלית בבית הספר בתשע"ט ובשנים קודמות ..
91	תרשים 63: דיווחי המורים בחטיבות הביניים על הוראה דיפרנציאלית בבית הספר בתשע"ט ובשנים קודמות ..
93	תרשים 64: דיווחי המורים על ניהול פיתוח הצוות החינוכי
94	תרשים 65: דיווחי המורים בבתי הספר היסודיים על ניהול פיתוח הצוות החינוכי בתשע"ט ובשנים קודמות
94	תרשים 66: דיווחי המורים בחטיבות הביניים על ניהול פיתוח הצוות החינוכי בתשע"ט ובשנים קודמות
95	תרשים 67: דיווחי המורים על תכנון תהליכי הפיתוח המקצועי של מורים בבית הספר
97	תרשים 68: דיווחי המורים בבתי הספר היסודיים על תכנון תהליכי הפיתוח המקצועי של מורים בבית הספר בתשע"ט ובשנים קודמות
97	תרשים 69: דיווחי המורים בחטיבות הביניים על תכנון תהליכי הפיתוח המקצועי של מורים בבית הספר בתשע"ט ובשנים קודמות
99	תרשים 70: דיווחי המורים על תפיסת התרומה של הפיתוח המקצועי לדרכי הוראה-למידה-הערכה
101	תרשים 71: דיווחי המורים בבתי הספר היסודיים על תפיסת התרומה של הפיתוח המקצועי לדרכי הוראה-למידה-הערכה בתשע"ט ובשנים קודמות*
101	תרשים 72: דיווחי המורים בחטיבות הביניים על תפיסת התרומה של הפיתוח המקצועי לדרכי הוראה-למידה-הערכה בתשע"ט ובשנים קודמות*
102	תרשים 73: דיווחי המורים על עבודה שיתופית של מורים בבית הספר
105	תרשים 74: דיווחי המורים בבתי הספר היסודיים על עבודה שיתופית של מורים בבית הספר בתשע"ט ובשנים קודמות
105	תרשים 75: דיווחי המורים בחטיבות הביניים על עבודה שיתופית של מורים בבית הספר בתשע"ט ובשנים קודמות
106	תרשים 76: דיווחי המורים על קליטה וליווי של עובדי הוראה חדשים ובעלי תפקידים בבית הספר
109	תרשים 77: דיווחי המורים על מאמצי בית הספר לעידוד מעורבות חברתית ואזרחית
110	תרשים 78: דיווחי המורים בבתי הספר היסודיים על מאמצי בית הספר לעידוד מעורבות חברתית ואזרחית בתשע"ט ובשנים קודמות
110	תרשים 79: דיווחי המורים בחטיבות הביניים על מאמצי בית הספר לעידוד מעורבות חברתית ואזרחית בתשע"ט ובשנים קודמות

פרק 1. הקדמה לדיווח על נתוני האקלים והסביבה הפדגוגית ברשות המקומית

בחלק זה של דוח המיצ"ב הרשות מוצגים נתוני האקלים והסביבה הפדגוגית ברשות המקומית בשנת הלימודים תשע"ט ובהשוואה לאורך שנים.

1.1 על אודות נתוני האקלים והסביבה הפדגוגית במיצ"ב

חלק זה של דוח המיצ"ב הרשות עוסק בהיבטים שונים של האקלים והסביבה הפדגוגית בבתי הספר ברשות המקומית, כפי שתלמידים ומורים תופסים אותם ומדווחים עליהם בסקרי המיצ"ב. נתוני התלמידים והמורים מתייחסים למגוון של נושאים הקשורים לאקלים ולסביבה הפדגוגית בבתי הספר. איסוף נתוני האקלים והסביבה הפדגוגית במסגרת המיצ"ב נועד לסייע בכל הנוגע להצבת יעדים, לתכנון ולמעקב בכמה תחומים: האווירה הבין-אישית, האינטראקציות הלימודיות ותחושות המוטיבציה והמסוגלות הלימודית בקרב התלמידים, המעורבות החברתית-ערכית ועוד. לצד ההכרה בחשיבותם של הנתונים שמוצגים להלן והעניין שבהם, חשוב לזכור כי הם מציירים תמונת מצב כללית בלבד. חיי בית הספר עשירים, מורכבים ומגוונים, והנתונים המוצגים כאן אינם יכולים לספק תמונה מלאה של האקלים והסביבה הפדגוגית בבתי הספר ברשות המקומית. כדי להבין את המצב לעומק ולזהות את הסיבות להיווצרותו יש צורך בבדיקות נוספות ובנתונים נוספים ממגוון של מקורות. עם זאת, נתוני המיצ"ב עשויים להתוות כיוונים לחשיבה, לדיון ולבחינה נוספת.

משנת תשע"ה (2015) עד שנת תשע"ט (2019) חולקו בתי הספר לשלוש קבוצות ארציות מייצגות (1, 2 ו-3) ובכל שנה משתתפים במיצ"ב החיצוני בתי ספר המשתייכים לאחת הקבוצות. בתי הספר המשתתפים במיצ"ב החיצוני נבחרים בכל המקצועות ומשתתפים בסקרי האקלים והסביבה הפדגוגית. בהתאם, בתי הספר המשתייכים לכל קבוצה השתתפו במיצ"ב החיצוני אחת לשלוש שנים.

סקרי המיצ"ב הועברו במהלך ינואר-מרץ 2019.

במסגרת דיווח זה מפורטים נתוני בתי הספר ברשות המקומית הנכללים בקבוצה 2 שהשתתפה במבחני המיצ"ב החיצוני ובסקרי האקלים והסביבה הפדגוגית בתשע"ט. פרטים נוספים על המיצ"ב מפורסמים באתר [ראמ"ה](#).

חלוקת בתי הספר לקבוצות המיצ"ב התחשבה בפיזורם על פני הרשויות המקומיות. ברשות מקומית קטנה נכללו כל בתי הספר ברשות בקבוצה, כך שכל בתי הספר ברשות משתתפים במיצ"ב אחת לשלוש שנים; ברשות מקומית בינונית חולקו בתי הספר ברשות לשתי קבוצות (כמחצית מבתי הספר ברשות בכל אחת מהקבוצות), כך שהרשות משתתפת בשנתיים מתוך שלוש השנים הנכללות במחזור המיצ"ב; ברשות מקומית גדולה חולקו בתי הספר לשלוש קבוצות מיצ"ב, כך שמדי שנה משתתף במיצ"ב כשליש אחר של בתי ספר ברשות.

הרשות המקומית ראש העין מסווגת על פי מספר בתי הספר שבתחומה כרשות קטנה.

במסגרת סקרי המיצ"ב הועברו שאלונים לתלמידי כיתות ה'-ט' ונערכו ראיונות טלפוניים עם מחנכים ועם מורים המלמדים את המקצועות הנבדקים במיצ"ב. השאלונים הועברו לתלמידים ללא זיהוי ברמת התלמיד אלא רק ברמת הכיתה וברמת בית הספר שאליהם משתייך התלמיד.

סקרי המיצ"ב בנושאי האקלים והסביבה הפדגוגית נערכו גם בקרב תלמידים בשכבות י"א ובקרב מורים בחטיבות העליונות המשתייכות לקבוצת המיצ"ב המתאימה. נתונים רשתיים מסקרים אלה מועברים לידיכם בדיווח נפרד. נוסף על כך, נתונים כלל ארציים אחרים מתוך הסקרים וכן נתונים בפילוחים שונים ובהשוואה בין שלבי החינוך יסודי, חטיבת ביניים וחטיבה עליונה מפורטים בדוח המיצ"ב הארצי לשנה"ל תשע"ט המתפרסם באתר ראמ"ה.

השאלונים הועברו למורים ולתלמידים בשני נוסחים. נוסחים אלו חופפים בעיקרם, למעט כמה נושאים נבחרים הייחודיים לכל נוסח. מבנה זה מאפשר לקבל מידע על מגוון רחב יותר של נושאים, מבלי להכביד על התלמידים ועל המורים בסקרים ארוכים יתר על המידה. כל הנושאים המדווחים להלן משותפים לשני הנוסחים והועברו בכל בתי הספר המשתתפים בסקרים.

בנושאי האקלים הבית ספרי נכללים, בין היתר, שביעות הרצון של התלמידים והמורים מבית הספר; יחסים בין-אישיים בין באי בית הספר; הביטחון האישי ותחושת המוגנות של התלמידים. בהקשר של הסביבה הפדגוגית בבית הספר נבדקים בין היתר: דרכי הוראה-למידה-הערכה, חינוך חברתי-ערכי בבית הספר ותרבות בית ספרית תומכת למידה. נתונים רשתיים בנושאים נוספים שנכללו בסקרי האקלים והסביבה הפדגוגית מפורטים בקובץ אקסל נפרד שהועבר לרשות המקומית. בדיווח הנוכחי מוצגת גם השוואה רב-שנתית של נתוני האקלים והסביבה הפדגוגית ברשות בשנים תש"ע-תשע"ט.

מקצת הנושאים נבדקו הן בקרב מורים והן בקרב תלמידים (שביעות רצון ומאמצי בית הספר לעידוד מעורבות חברתית ואזרחית). כדאי לבחון את ההלימה שבין תפיסות המורים לתפיסות התלמידים בנושאים אלו כבסיס ראשוני לדיון וללמידה. עם זאת, חשוב להיזהר מפרשנויות מרחיקות לכת בהשוואות אלו בשל הבדלים בהיבטים השונים של הנושא שנבדקו בקרב מורים ובקרב תלמידים ובשל דרך שונה של איסוף הנתונים (ראיונות טלפוניים לעומת שאלונים למילוי עצמי).

הנתונים בחלק זה של דוח המיצ"ב הרשותי מחושבים **ברמת התלמיד או המורה**, כלומר כאשר יחידת הניתוח היא **התלמיד או המורה**. כך למשל, מוצג שיעור התלמידים ברשות המקומית שמסכימים עם הנאמר בהיגד מסוים בהשוואה לשיעור המקביל בקרב כלל התלמידים בארץ.

בפרקים 3 ו-4 של חלק זה מוצגים נתוני האקלים הבית ספרי ברשות המקומית לפי דיווחי תלמידים ומורים, בהתאמה, ובפרקים 5 ו-6 מוצגים נתוני הסביבה הפדגוגית של התלמידים והמורים.

1.2 ההשתתפות בסקרי המיצ"ב

בפתחו של חלק זה של הדוח הרשותי מוצגים נתוני ההשתתפות בסקרים המפרטים את מספר התלמידים והמורים שהשיבו על הסקרים בפועל. כמו כן מוצג שיעורם של המשיבים בפועל מתוך כלל המורים והתלמידים הרלוונטיים שהיו אמורים להשיב על סקרי המיצ"ב על פי דיווחי בתי הספר. המידע על מספר המשתתפים בסקרי המיצ"ב ועל שיעורם מסייע להבנת הממצאים המדווחים בפרקים הבאים.

בשנת הלימודים תשע"ט נרשמה ירידה בשיעורי ההשבה של המורים על השאלונים, ובחלק מפילוחי המשנה שיעורי ההשבה היו נמוכים מאוד. על כן מוצע לבחון את הנתונים בזהירות הראויה.

1.3 הנתונים המדווחים בפרקי האקלים והסביבה הפדגוגית במיצ"ב – נתוני

ההיגדים והמדד המסכם

בנושאים שבהם עוסקים הסקרים הוצגו למשיבים כמה היגדים המתארים היבטים שונים של הנושא. במרבית המקרים התבקשו המשיבים לציין באיזו מידה הם מסכימים עם הנאמר בהיגד על סולם בן חמש דרגות – (1) "מאוד לא מסכים"; (2) "לא כל כך מסכים"; (3) "קצת מסכים"; (4) "מסכים"; (5) "מסכים מאוד". לצורכי הדיווח על הממצאים סווגו המשיבים שציינו את אחד משני הערכים הגבוהים ביותר בסולם ("מסכים" או "מסכים מאוד") כמסכימים עם ההיגדים ושיעורם באחוזים מוצג בהמשך הדוח.

בעבור מרבית הנושאים חושב מדד מסכם המתאר את התמונה הכללית בנושא מעבר להיבטיו השונים. ברוב הנושאים המדד המסכם הוא הממוצע של אחוזי המסכימים עם הנאמר בהיגדים המרכיבים את המדד בקרב התלמידים או המורים. בהתאם לכך, ערכי המדדים נעים בין 0 ל-100 אחוזים. בחלק מהנושאים, כגון מעורבות באירועי אלימות, נעשה שימוש בסולם תשובות שונה מזה המתואר לעיל. פירוט לגבי סולם התשובות ואופן חישוב המדד המסכם של נושאים אלה מופיע בהמשך הדוח בתתי-הפרקים הרלוונטיים. נתוני המדד המסכם ונתוני ההיגדים המרכיבים אותו מוצגים ברמה הרשותית וברמה הארצית.

בעבור מקצת הנושאים לא חושב מדד מסכם. בדיווח הנוכחי מוצגים נתוני הנושאים שבעבורם חושב מדד מסכם.

נושאים שנוספו לדוחות הרשתיים במהלך השנים

הנושאים הבאים נוספו או השתנו בשנים תשע"ז, תשע"ח או תשע"ט לשאלוני האקלים והסביבה הפדגוגית או שהם מדווחים לראשונה בשנים אלו בדוחות הרשתיים. בשל כך, לא ניתן להציג בעבור חלק מהנושאים השוואות לנתוני שנים קודמות לאורך פרקי הדוח.

דיווחי תלמידים (נושאים שהתווספו או השתנו בתשע"ט ולכן לא יוצגו להם השוואות רב-שנתיות):

- אלימות דיגיטלית ברשתות החברתיות ובאינטרנט (הרכב ההיגדים השתנה)
- מאמצי בית הספר לעידוד התנהגות בטוחה בקרב התלמידים
- התנהגות בטוחה של תלמידים

דיווחי תלמידים (נושאים שהתווספו או השתנו בתשע"ח):

- פעילויות פנאי של תלמידים – העשרה, אומנות וספורט (אופן חישוב המדד השתנה)*
- פעילויות פנאי של תלמידים – חברה, מנהיגות והתנדבות (אופן חישוב המדד השתנה)*

דיווחי מורים (נושאים שהתווספו או השתנו בתשע"ז):

- תפיסת התרומה של הפיתוח המקצועי לדרכי הוראה-למידה-הערכה (הרכב ההיגדים השתנה)*
- קליטה וליווי של עובדי הוראה חדשים ובעלי תפקידים בבית הספר (כולל היגדים חדשים שנוספו ולכן לא יוצגו לנושא השוואות רב-שנתיות)

* אופן חישוב שיעור המדווחים בנושא/הרכב ההיגדים במדד השתנה. בעקבות שינוי זה, נתוני העבר של הרשות המקומית והנתונים הארציים חושבו מחדש (רטרואקטיבית) לפי אופן החישוב הנוכחי. לפיכך לא ניתן להשוות את נתוני העבר של המדדים המדווחים בדוח זה לנתונים שפורסמו בדוחות קודמים של ראמ"ה.

1.4 קבוצות האוכלוסייה שנתוניהן מדווחים

הדיווח על הנושאים השונים בסקרי האקלים והסביבה הפדגוגית שהועברו לתלמידים ולמורים כולל את נתוני כלל בתי הספר ברשות המקומית ומוצגים לצידם נתונים ארציים מקבילים. נתוני המדדים המסכמים ונתוני ההיגדים מוצגים בחלוקה לסוג פיקוח בבתי ספר דוברי עברית ומדווחים בהתייחס לקבוצות שלהלן ברשות ובארץ:

1. כלל בתי הספר

2. בתי ספר דוברי עברית

3. בתי ספר דוברי עברית בפיקוח ממלכתי

4. בתי ספר דוברי עברית בפיקוח ממלכתי-דתי

הערה: כל בתי הספר ברשות הם דוברי עברית, ועל כן קבוצת בתי הספר דוברי העברית מהווה גם את קבוצת כלל בתי"ס ברשות המקומית.

בכל אחת מקבוצות הדיווח שפורטו לעיל נכללו שתי תתי-קבוצות הנוגעות לשכבות הגיל ולשילובי החינוך בבתי הספר:

א. שכבות ה'ו' (נתוני תלמידים)/מורים בבתי"ס יסודיים (נתוני מורים)

ב. שכבות ז'ט' (נתוני תלמידים)/מורים בחט"ב (נתוני מורים)

ראוי לזכור כי גם כאשר נתוניה של רשות מקומית מושווים לנתונים ארציים מקבילים, ייתכן שההרכב של אוכלוסיית התלמידים ושל בתי הספר ברשות שונה במידה ניכרת מהרכבם בכלל מדינת ישראל. על כן, במקרים אלו תקפות ההשוואה לנתון הארצי מוגבלת.

נוסף על כך, מוצגים לצד הנתונים הרשתיים ממוצעים מקבילים בבתי ספר מרשויות בעלות רקע חברתי-כלכלי דומה (על פי סיווג הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה) המשתייכות לאותו מגזר שפה (ראו הסבר בהמשך).

לתשומת ליבך

- נתונים רשתיים אינם מדווחים בדוח הנוכחי כאשר מספר המשיבים בקבוצת הדיווח קטן מ-25. במקרים אלה לא מדווחים הנתונים הרשתיים בתרשימים ובמקומם מוצג הסימון "-".
- נתוני קבוצת דיווח ברשות המקומית (בתשע"ט או בשנים קודמות) אינם מוצגים בדיווח הנוכחי אם בשנה נתונה נתוני הרשות מבוססים על בית ספר יחיד.
- במקרים בהם לא מדווחים נתוני תשע"ט של קבוצת דיווח נתונה (כגון דוברי עברית ברשות המקומית) – לא מדווחים בעבורה גם נתוני העבר.
- אם שיעור המשיבים קטן מ-80%, יש להתייחס לנתוניהם במשנה זהירות, כיוון שהם אינם בהכרח מייצגים נאמנה את תמונת המצב הרשותית.

1.5 השוואת נתוני הרשות המקומית לנתונים ברשויות מרקע חברתי-כלכלי דומה

המאפיינים החברתיים-כלכליים של התלמידים עשויים להשפיע על הישגיהם ועל תפיסותיהם את בית הספר. בשל חשיבות המאפיינים החברתיים-כלכליים של תושבי הרשות המקומית בדיווח הנוכחי מוצגים גם ממוצעי קבוצת ההשוואה החברתית-כלכלית של הרשות. בקבוצה זו נכללות רשויות מקומיות מאותו מגזר שפה שהרקע החברתי-כלכלי של תושביהן דומה לרקע החברתי-כלכלי של תושבי הרשות (להלן "דוברי עברית ברשויות מרקע דומה").

קבוצת ההשוואה החברתית-כלכלית בדיווח מבוססת על סיווג הרשויות המקומיות לעשרה אשכולות חברתיים-כלכליים בפרסום המעודכן ביותר של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה. לשם ניתוח נתוני המיצ"ב קובצו עשרת האשכולות החברתיים-כלכליים לשלוש קבוצות רקע חברתי-כלכלי: נמוך, בינוני וגבוה, וכל רשות מקומית שויכה לאחת משלוש קבוצות אלו.

הדיווח בשנים תשע"ח ותשע"ט מבוסס על הסיווג שנכלל בפרסומה של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה משנת 2018: "אפיון יחידות גאוגרפיות וסיווג לפי הרמה החברתית-כלכלית של האוכלוסייה 2015". הפרסום המלא מופיע [בקישוב](#).

בשנים תשע"ו ותשע"ז התבססו הדוחות על סיווג הרשויות שפורסם בשנת 2016: "אפיון רשויות מקומיות וסיווג לפי הרמה החברתית-כלכלית של האוכלוסייה בשנת 2013".

בשנים תשע"ג-תשע"ה התבססו הדוחות על סיווג הרשויות שפורסם בשנת 2013: "אפיון יחידות גאוגרפיות וסיווג לפי הרמה החברתית-כלכלית של האוכלוסייה בשנת 2008".

בשנים תשס"ז-תשע"ב התבססו הדוחות על סיווג הרשויות שפורסם בשנת 2009: "אפיון רשויות מקומיות וסיווג לפי הרמה החברתית-כלכלית של האוכלוסייה בשנת 2006 – לקט נתונים".

יש לציין כי השוואת נתוני העבר של רשות מקומית נקבעה בהתאם לסיווג החברתי-כלכלי בשנה שבה השתתפה במיצ"ב, גם אם במהלך השנים ניתן לה סיווג שונה. במקצת הרשויות חל שינוי בסיווג האשכול החברתי-כלכלי בפרסומים השונים של הלמ"ס, ובעקבות זאת השתנתה קבוצת ההשוואה החברתית-כלכלית של רשויות אלו במהלך השנים. לדוגמה, רשות מקומית שסווגה לפי אשכולות הלמ"ס לקבוצת הרשויות מרקע חברתי-כלכלי בינוני בשנים תשע"ו-תשע"ז יכולה להיכלל בסיווג החדש בקבוצת הרשויות מרקע חברתי-כלכלי גבוה. במקרה זה נתוני הרשות המקומית בשנים תשע"ו-תשע"ז מושוים לקבוצת הרשויות דוברות השפה מרקע חברתי-כלכלי בינוני, ואילו נתוני תשע"ח-תשע"ט מושוים לנתוני קבוצת הרשויות הדומות מרקע חברתי-כלכלי גבוה.

פרק 2. נתוני תלמידים ומורים ברשות המקומית לפי סקרי המיצ"ב בשנת תשע"ט

2.1 שיעור ההשתתפות בסקרי האקלים והסביבה הפדגוגית

בלוח הבא מוצגים נתוני המשיבים על סקרי המיצ"ב בנושאי האקלים והסביבה הפדגוגית ברשות המקומית. הנתונים כוללים פירוט של מספר התלמידים/המורים שהשתתפו בסקרי המיצ"ב ושיעורם (באחוזים) מתוך כלל התלמידים/המורים שהיו אמורים להשתתף בהם. כמו כן מפורט מספר בתי הספר שתלמידיהם ומוריהם השתתפו בפועל בסקרים. הנתונים מוצגים בעבור כלל בתי הספר ברשות המקומית.

לוח 1: מספר המשיבים ברשות המקומית בראיונות ובשאלונים ושיעורם (באחוזים) – לפי שלבי חינוך ושכבות גיל

בתי ספר*	תלמידים/מורים		כלל בתי הספר בראש העין	
	שיעור משיבים**	מספר		
9	53%	84	יסודי	מורים
4	51%	48	חט"ב	
9	93%	910	שכבות ה'ו'	תלמידים
4	88%	1,501	שכבות ז'-ט'	

* בית ספר נחשב משתתף בסקרים בפועל אם לפחות אחד ממוריו או מתלמידיו השיב לסקר.
** נתון זה מתבסס על מספר המורים והתלמידים הרלוונטיים לפי דיווחי בתי"ס.

2.2 ריכוז הממצאים בשנת תשע"ט

בלוחות הבאים מפורטים נתוני המדדים המסכמים המדווחים בחלק זה של הדוח בעבור מספר נושאים שנבדקו בסקרי האקלים הבית ספרי והסביבה הפדגוגית בקרב מורים ותלמידים (לפירוט על אופן חישוב המדדים המסכמים ראו הסבר בפרק ההקדמה לעיל). בעבור כל נושא מוצגים נתוני התלמידים או המורים בכלל בתי הספר דוברי העברית **ברשות המקומית** ובחלוקה לפי סוג פיקוח: ממלכתי/ממלכתי-דתי. בכל אחת מקבוצות דיווח אלו הנתונים מוצגים בחלוקה לקבוצות שכבות: ה'ו' ו'ז'-ט' בנפרד. לצד הנתונים הרשתיים מוצגים נתונים ארציים מקבילים המדווחים בעבור כלל בתי הספר ובעבור בתי ספר דוברי עברית בארץ.

הערה: כאשר מספר המשיבים ברשות המקומית באחת מקבוצות השכבות (ה'ו'/'ז'-ט') או בקרב המורים קטן במיוחד, נתוני הרשות אינם מוצגים בלוחות.

אקלים וסביבה פדגוגית

לוח 2: פירוט המדדים המסכמים בנושאי אקלים בית ספרי לפי דיווחי תלמידים ברשות המקומית

כלל בתי"ס בארץ	בתי"ס דוברי עברית						שכבות	אקלים בית ספרי לפי דיווחי תלמידים בראש העין
	סך הכול		ממלכתי-דתי		ממלכתי			
	בראש	ברשות המקומית	בראש	ברשות המקומית	בראש	ברשות המקומית		
דיווחי תלמידים								
81%	79%	77%	78%	83%	79%	73%	ה'ו'	תחושה כללית חיובית כלפי בית הספר בקרב התלמידים
72%	72%	68%	71%	57%	72%	72%	ז'ט'	
72%	67%	67%	68%	78%	67%	62%	ה'ו'	יחסי קרבה ואכפתיות בין מורים לתלמידים
50%	45%	34%	49%	31%	44%	35%	ז'ט'	
80%	77%	75%	81%	84%	75%	69%	ה'ו'	יחסים חיוביים בין תלמידים לחבריהם לכיתה
69%	65%	59%	76%	64%	62%	58%	ז'ט'	
4%	4%	4%	4%	3%	4%	4%	ה'ו'	היעדר תחושת מוגנות של התלמידים*
5%	5%	3%	2%	2%	5%	3%	ז'ט'	
8%	9%	9%	8%	7%	9%	10%	ה'ו'	מעורבות באירועי אלימות*
7%	7%	7%	7%	5%	7%	7%	ז'ט'	
3%	3%	4%	3%	3%	4%	4%	ה'ו'	אלימות דיגיטלית ברשתות החברתיות ובאינטרנט*
5%	5%	4%	4%	4%	5%	4%	ז'ט'	
82%	81%	82%	81%	87%	81%	79%	ה'ו'	מאמצי בית הספר לעידוד תחושת המוגנות
63%	58%	60%	55%	54%	59%	62%	ז'ט'	
52%	47%	43%	54%	64%	44%	31%	ה'ו'	התנהגות נאותה של תלמידים בכיתה
40%	36%	30%	42%	35%	34%	28%	ז'ט'	
62%	53%	48%	56%	63%	52%	40%	ה'ו'	מאמצי בית הספר לעידוד התנהגות בטוחה בקרב התלמידים
35%	25%	19%	29%	20%	23%	19%	ז'ט'	
92%	92%	93%	91%	93%	92%	93%	ה'ו'	התנהגות בטוחה של תלמידים
88%	88%	89%	88%	85%	89%	90%	ז'ט'	

* בנושא זה ערכים גבוהים יותר מצביעים על היקף רחב יותר של התופעה השלילית הנמדדת.

לוח 3: פירוט המדדים המסכמים בנושאי אקלים בית ספרי לפי דיווחי מורים ברשות המקומית

כלל בתי"ס בארץ	בתי"ס דוברי עברית						שלבי חינוך	אקלים בית ספרי לפי דיווחי מורים בראש העין
	סך הכול		ממלכת-דתי		ממלכתי			
	בארץ	ברשות המקומית	בארץ	ברשות המקומית	בארץ	ברשות המקומית		
דיווחי מורים								
73%	74%	75%	76%	79%	73%	73%	יסודי	שביעות הרצון של המורים מבית הספר
68%	69%	72%	73%	-	68%	69%	חט"ב	
85%	88%	90%	88%	93%	87%	89%	יסודי	שותפות הורים בבית הספר
77%	79%	80%	82%	-	78%	78%	חט"ב	

אקלים וסביבה פדגוגית

לוח 4: פירוט המדדים המסכמים בנושאי הסביבה הפדגוגית לפי דיווחי תלמידים ברשות המקומית

כלל בתי"ס בארץ	בתי"ס דוברי עברית						שכבות	הסביבה הפדגוגית לפי דיווחי תלמידים בראש העין
	סך הכול		ממלכתי-דתי		ממלכתי			
	ארץ	ברשות המקומית	ארץ	ברשות המקומית	ארץ	ברשות המקומית		
דיווחי תלמידים								
78%	73%	71%	75%	81%	73%	65%	ה'ו'	מסוגלות, סקרנות ועניין בלמידה
58%	51%	46%	57%	47%	49%	46%	ז'ט'	
83%	80%	79%	81%	88%	79%	74%	ה'ו'	מאמצי בית הספר לעידוד מוטיבציה וסקרנות בקרב התלמידים
67%	63%	55%	68%	56%	61%	54%	ז'ט'	
78%	73%	72%	74%	83%	72%	65%	ה'ו'	תפיסת ההוראה כמעניינת וברורה
56%	49%	40%	56%	45%	47%	38%	ז'ט'	
78%	75%	72%	74%	81%	75%	67%	ה'ו'	פרקטיקות הוראה-למידה-הערכה איכותיות
62%	57%	53%	59%	53%	57%	53%	ז'ט'	
74%	68%	66%	68%	76%	68%	60%	ה'ו'	אסטרטגיות ללמידה עצמית
59%	53%	48%	55%	49%	52%	47%	ז'ט'	
77%	73%	71%	74%	83%	72%	65%	ה'ו'	קבלת הערכה ומשוב מקדמי למידה מהמורים
56%	50%	42%	55%	44%	48%	41%	ז'ט'	
68%	62%	62%	61%	73%	62%	56%	ה'ו'	מאמצי בית הספר לעידוד מעורבות חברתית ואזרחית
55%	50%	48%	56%	48%	49%	48%	ז'ט'	
87%	86%	87%	86%	90%	86%	85%	ה'ו'	מאמצי בית הספר לקידום סובלנות כלפי האחר והשונה
78%	77%	75%	81%	78%	76%	73%	ז'ט'	
71%	75%	72%	70%	65%	76%	76%	ה'ו'	פעילויות פנאי של תלמידים – העשרה, אומנות וספורט
54%	61%	61%	56%	45%	63%	65%	ז'ט'	
45%	48%	46%	55%	37%	46%	51%	ה'ו'	פעילויות פנאי של תלמידים – חברה, מנהיגות והתנדבות
36%	39%	42%	53%	49%	36%	40%	ז'ט'	

אקלים וסביבה פדגוגית

לוח 5: פירוט המדדים המסכמים בנושאי הסביבה הפדגוגית לפי דיווחי מורים ברשות המקומית

כלל בתי"ס בארץ	בתי"ס דוברי עברית						שלבי חינוך	הסביבה הפדגוגית לפי דיווחי מורים בראש העין
	סך הכול		ממלכת-דתי		ממלכתי			
	ארץ	ברשות המקומית	ארץ	ברשות המקומית	ארץ	ברשות המקומית		
דיווחי מורים								
82%	80%	82%	78%	87%	82%	78%	יסודי	הוראה דיפרנציאלית בבית הספר
68%	64%	61%	65%	-	64%	58%	חט"ב	
61%	60%	54%	58%	55%	60%	53%	יסודי	ניהול פיתוח הצוות החינוכי
49%	43%	37%	45%	-	42%	36%	חט"ב	
71%	70%	77%	69%	81%	70%	75%	יסודי	תכנון תהליכי הפיתוח המקצועי של מורים בבית הספר
62%	57%	63%	58%	-	57%	64%	חט"ב	
76%	74%	86%	78%	93%	71%	81%	יסודי	תפיסת התרומה של הפיתוח המקצועי לדרכי הוראה-למידה-הערכה
72%	69%	61%	70%	-	68%	65%	חט"ב	
78%	76%	79%	76%	74%	75%	81%	יסודי	עבודה שיתופית של מורים בבית הספר
79%	75%	80%	74%	-	76%	83%	חט"ב	
76%	76%	77%	71%	81%	78%	74%	יסודי	קליטה וליווי של עובדי הוראה הספר חדשים ובעלי תפקידים בבית הספר
68%	67%	65%	61%	-	69%	63%	חט"ב	
71%	73%	79%	66%	83%	76%	78%	יסודי	מאמצי בית הספר לעידוד מעורבות חברתית ואזרחית
67%	69%	85%	68%	-	69%	84%	חט"ב	

פרק 3. אקלים בית ספרי לפי דיווחי תלמידים

פרק האקלים הבית ספרי לפי דיווחי התלמידים עוסק בהיבטים רבים ומגוונים של האקלים החינוכי-חברתי בבתי הספר ברשות המקומית, כפי שהם נתפסים בעיני התלמידים. עם היבטים אלו נמנים: שביעות הרצון של התלמידים מבית הספר; יחסים בין-אישיים בין באי בית הספר; תחושת הביטחון האישי של התלמידים, התנהגות נאותה של תלמידים בכיתה וחינוך להימנעות מסכנות.

3.1 שביעות רצון

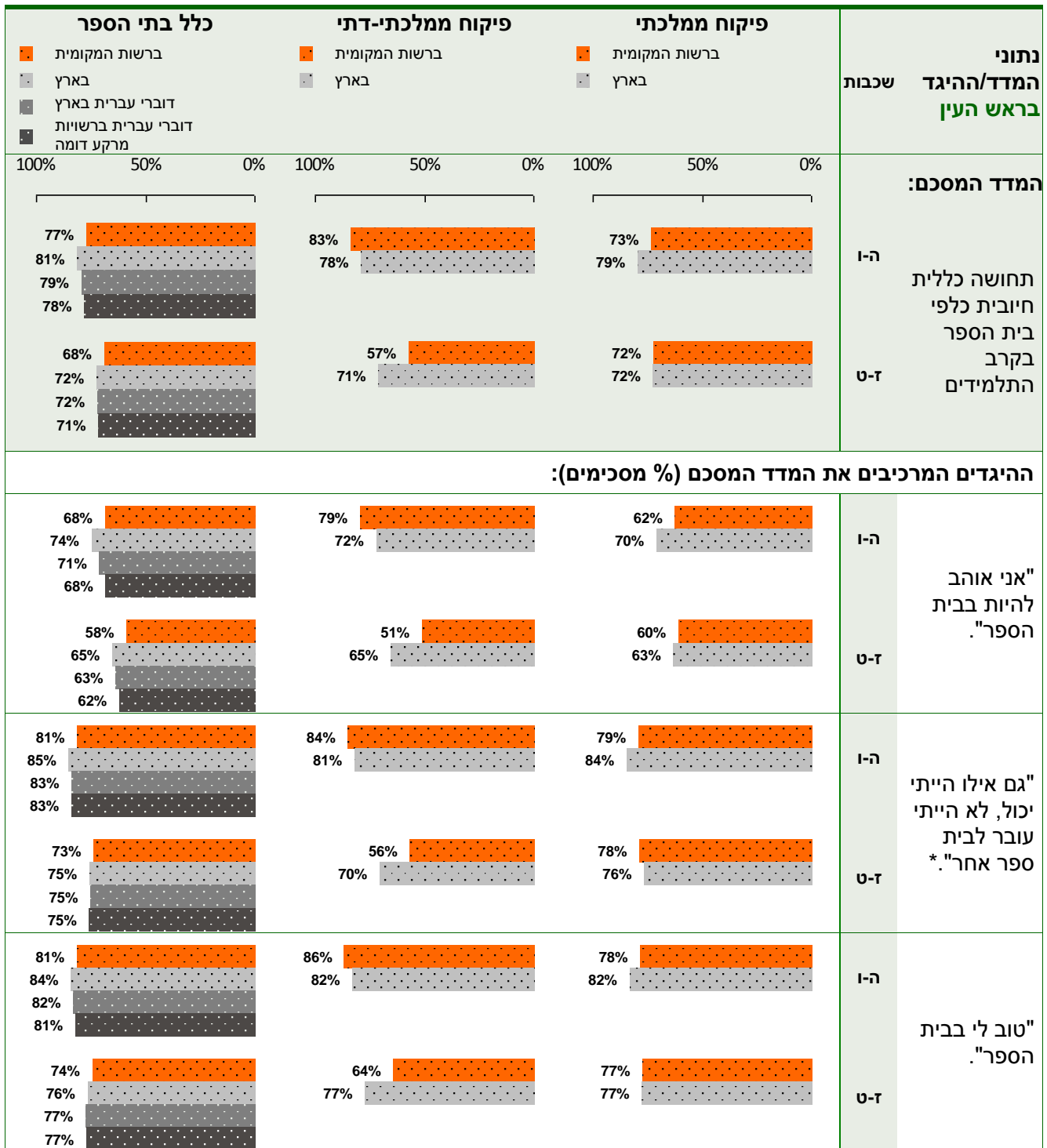
3.1.1 תחושה כללית חיובית כלפי בית הספר בקרב התלמידים

פרק האקלים לפי דיווחי התלמידים פותח בסוגיה הבסיסית של תחושת שביעות הרצון והשייכות של התלמידים למוסד שבו הם לומדים. בהתייחס לסוגיה זו, הנתונים שלהלן עוסקים בתחושתם הכללית החיובית של התלמידים ברשות המקומית כלפי בית ספרם, והם בוחנים באיזו מידה השהייה בבית הספר באופן כללי היא חוויה חיובית ונעימה לפי תפיסת התלמידים.

הערה: בהמשך הדוח יוצגו נתונים בדבר שביעות רצונם של המורים מבית הספר. כדאי לבחון את ההלימה שבין התפיסות השונות של המורים ושל התלמידים בנושא זה (ראו פירוט נוסף בפרק ההקדמה).

תרשים 1: דיווחי התלמידים על תחושה כללית חיובית כלפי בית הספר

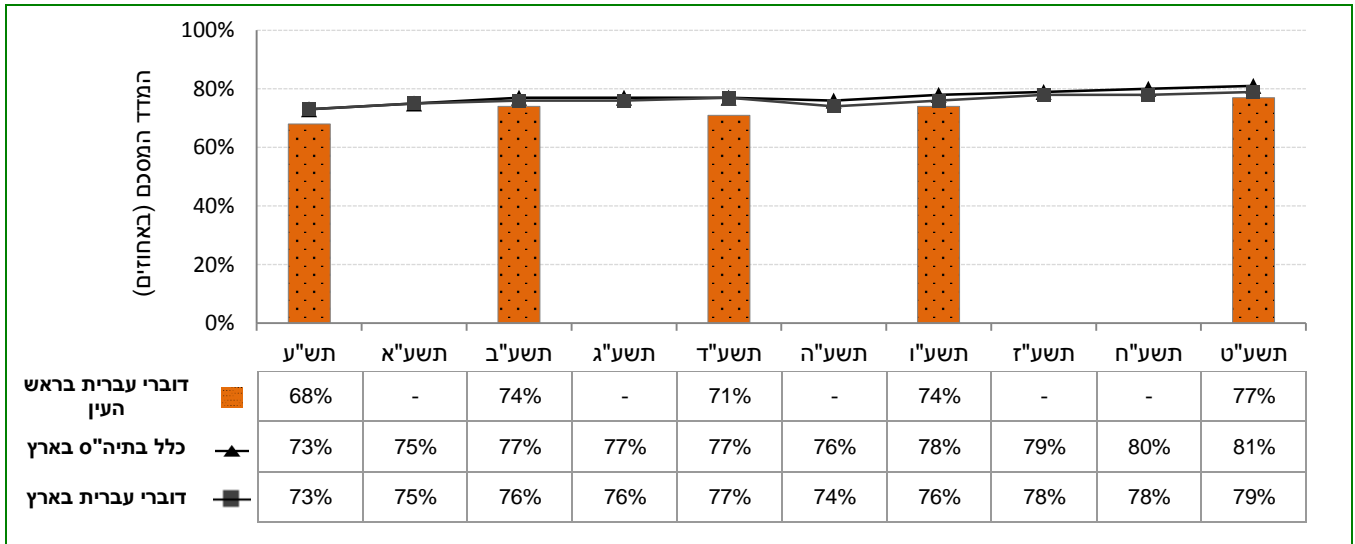
* היגד זה נוסח בשאלון על דרך השלילה, ולצורך הדיווח נוסח מחדש על דרך החיוב כשאר ההיגדים, כך שערך גבוה יותר בהיגד זה משקף תחושה כללית טובה יותר. נוסח ההיגד המקורי: "אילו הייתי יכול, הייתי עובר לבית ספר אחר".

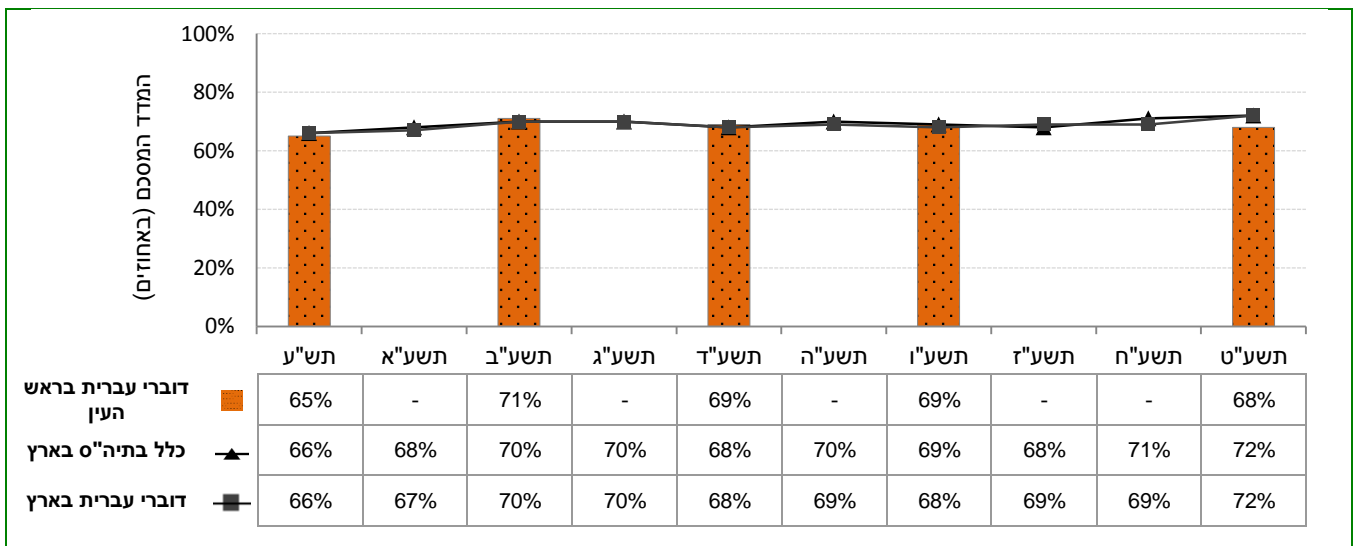
דיווחי התלמידים על תחושה כללית חיובית כלפי בית הספר: השוואה רב-שנתית

בתרשימים הבאים מוצגים נתוני המדד המסכם "תחושה כללית חיובית כלפי בית הספר בקרב התלמידים" בשנים תש"ע-תשע"ט. נתונים אלה מוצגים ברמת הרשות המקומית וברמה הארצית בעבור המשיבים בחלוקה לשכבות ה'ו' ולשכבות ז'-ט'. הנתונים מדווחים בעבור כלל בתי הספר ובעבור בתי ספר דוברי עברית בארץ.

תרשים 2: דיווחי התלמידים בשכבות ה'ו' על תחושה כללית חיובית כלפי בית הספר בתשע"ט ובשנים קודמות

תרשים 3: דיווחי התלמידים בשכבות ז'-ט' על תחושה כללית חיובית כלפי בית הספר בתשע"ט ובשנים קודמות

3.2 יחסים בין-אישיים בין באי בית הספר

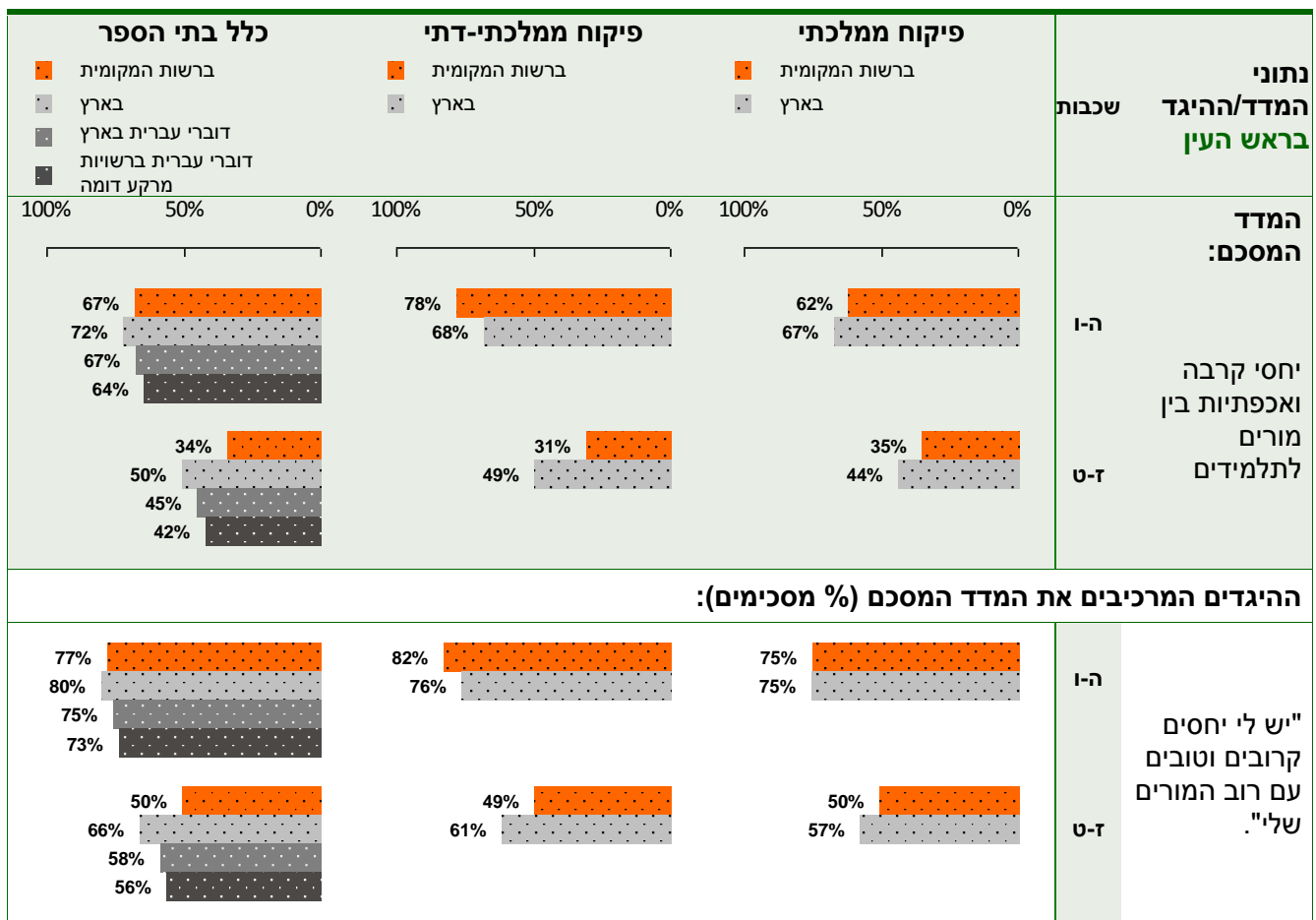
יחסים בין-אישיים טובים בין תלמידים, מורים והורים הם תנאי חשוב לתפקוד מיטבי של בית הספר. תת-פרק זה עוסק ביחסים הבין-אישיים בין התלמידים למורים ובין התלמידים לחבריהם לכיתה בבתי הספר ברשות המקומית (תת-פרק אחר עוסק במעורבות ההורים מנקודת מבטם של המורים).

בהקשר זה מדווחים הנושאים הבאים: יחסי קרבה ואכפתיות בין מורים לתלמידים ויחסים חיוביים בין תלמידים לחבריהם לכיתה.

3.2.1 יחסי קרבה ואכפתיות בין מורים לתלמידים

בתת-פרק זה מוצגים ממצאים מדיווחי התלמידים ברשות המקומית על מערכת היחסים ביניהם לבין צוות המורים. יחסים אלו הם התשתית לבניית תהליכי הוראה ולמידה באופן שיוצר אווירה בין-אישית חיובית ומעצימה.

תרשים 4: דיווחי התלמידים על יחסי קרבה ואכפתיות בין מורים לתלמידים

המשך התרשים בעמוד הבא ←

המשך התרשים: דיווחי התלמידים על יחסי קרבה ואכפתיות בין מורים לתלמידים

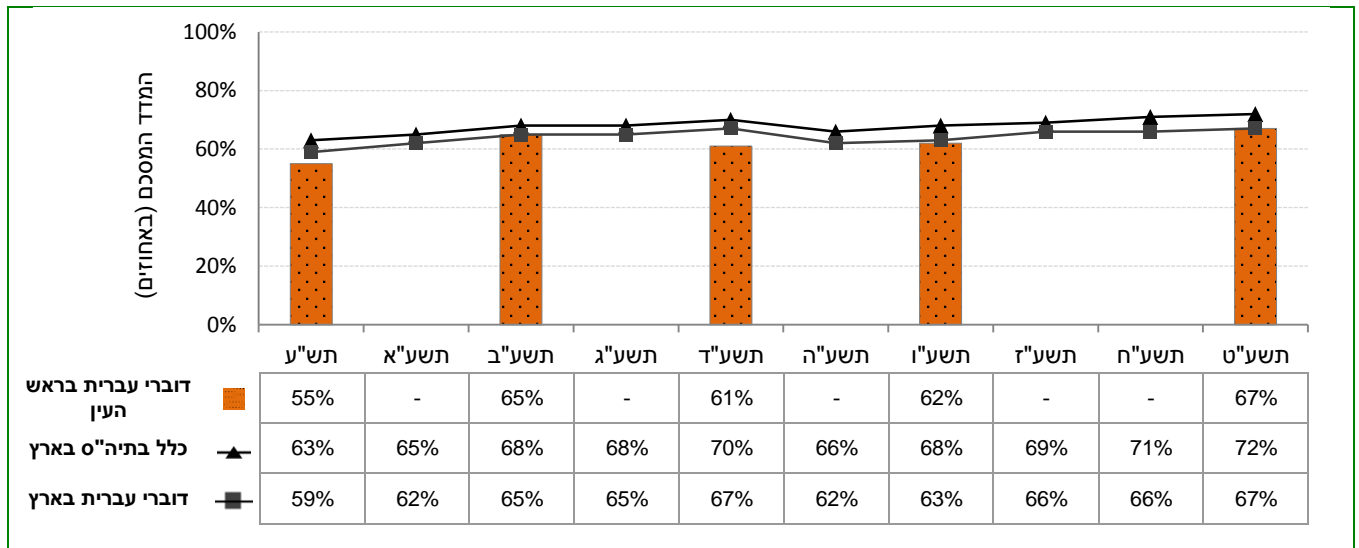
כלל בתי הספר	פיקוח ממלכתי-דתי	פיקוח ממלכתי	נתוני הממד/ההיגד בראש העין
<ul style="list-style-type: none"> ברשות המקומית בארץ דוברי עברית בארץ דוברי עברית ברשויות מרקע דומה 	<ul style="list-style-type: none"> ברשות המקומית בארץ 	<ul style="list-style-type: none"> ברשות המקומית בארץ 	שכבות
100% 50% 0%	100% 50% 0%	100% 50% 0%	
ההיגדים המרכיבים את הממד המסכם (% מסכימים):			
<p>51% 59% 50% 47%</p> <p>17% 35% 28% 26%</p>	<p>66% 51%</p> <p>11% 30%</p>	<p>42% 50%</p> <p>19% 27%</p>	ה-ו ז-ט
<p>"כשעצוב לי או כשרע לי, אני מרגיש נוח לדבר על זה עם משהו מהמורים שלי."</p>			
<p>71% 73% 72% 69%</p> <p>34% 50% 47% 44%</p>	<p>81% 72%</p> <p>31% 53%</p>	<p>66% 71%</p> <p>35% 46%</p>	ה-ו ז-ט
<p>"לרוב המורים אכפת ממני וממה שקורה לי ולא רק בקשר ללימודים."</p>			
<p>70% 75% 71% 68%</p> <p>34% 51% 46% 42%</p>	<p>81% 72%</p> <p>31% 53%</p>	<p>64% 71%</p> <p>36% 44%</p>	ה-ו ז-ט
<p>"לרוב המורים חשוב מאוד לדעת איך אני מרגיש בבית הספר ובכלל."</p>			

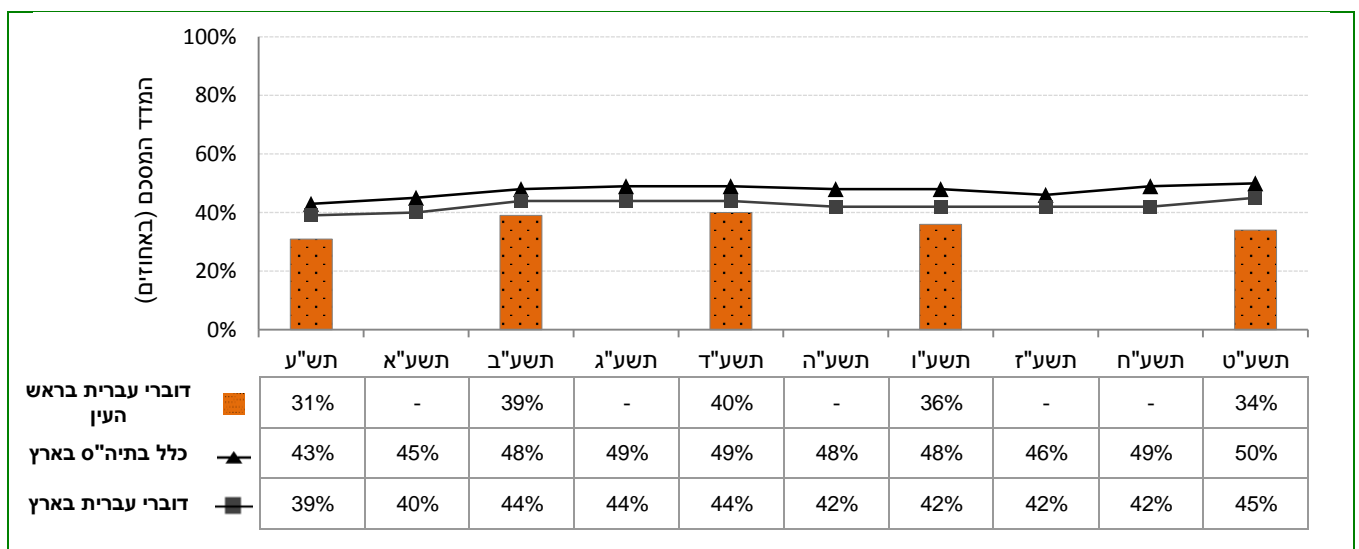
דיווחי התלמידים על יחסי קרבה ואכפתיות בין מורים לתלמידים: השוואה רב-שנתית

בתרשימים הבאים מוצגים נתוני המדד המסכם "יחסי קרבה ואכפתיות בין מורים לתלמידים" בשנים תש"ע-תשע"ט. נתונים אלה מוצגים ברמת הרשות המקומית וברמה הארצית בעבור המשיבים בחלוקה לשכבות ה'ו' ולשכבות ז'ט'. הנתונים מדווחים בעבור כלל בתי הספר ובעבור בתי ספר דוברי עברית בארץ.

תרשים 5: דיווחי התלמידים בשכבות ה'ו' על יחסי קרבה ואכפתיות בין מורים לתלמידים בתשע"ט ובשנים קודמות

תרשים 6: דיווחי התלמידים בשכבות ז'ט' על יחסי קרבה ואכפתיות בין מורים לתלמידים בתשע"ט ובשנים קודמות

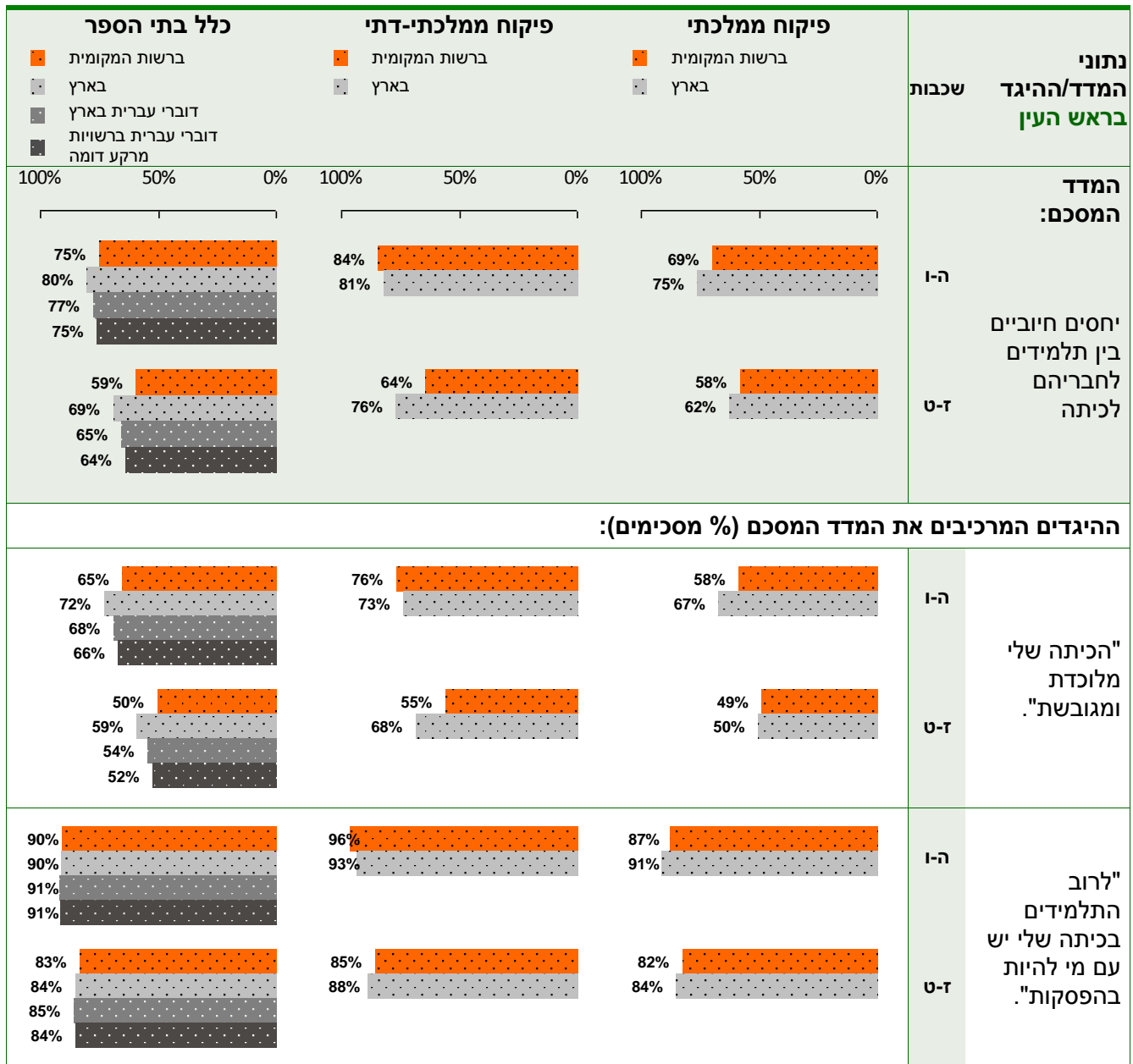

3.2.2 יחסים חיוביים בין תלמידים לחבריהם לכיתה

בעוד שיחסים בין מורים לתלמידים הם נדבך חשוב ביצירת אווירה לימודית טובה ומקדמת, הרי שגם ליחסים חיוביים בין תלמידים לחבריהם נודעת חשיבות רבה ביצירת פניות בקרב התלמידים להתמקד בלימודיהם. המדד המסכם "יחסים חיוביים בין תלמידים לחבריהם לכיתה" מבקש לבחון את תפיסות התלמידים ברשות המקומית בדבר טיב היחסים ביניהם ולברר באיזו מידה יחסים אלו מתאפיינים בלכידות, בעזרה הדדית ובאכפתיות.

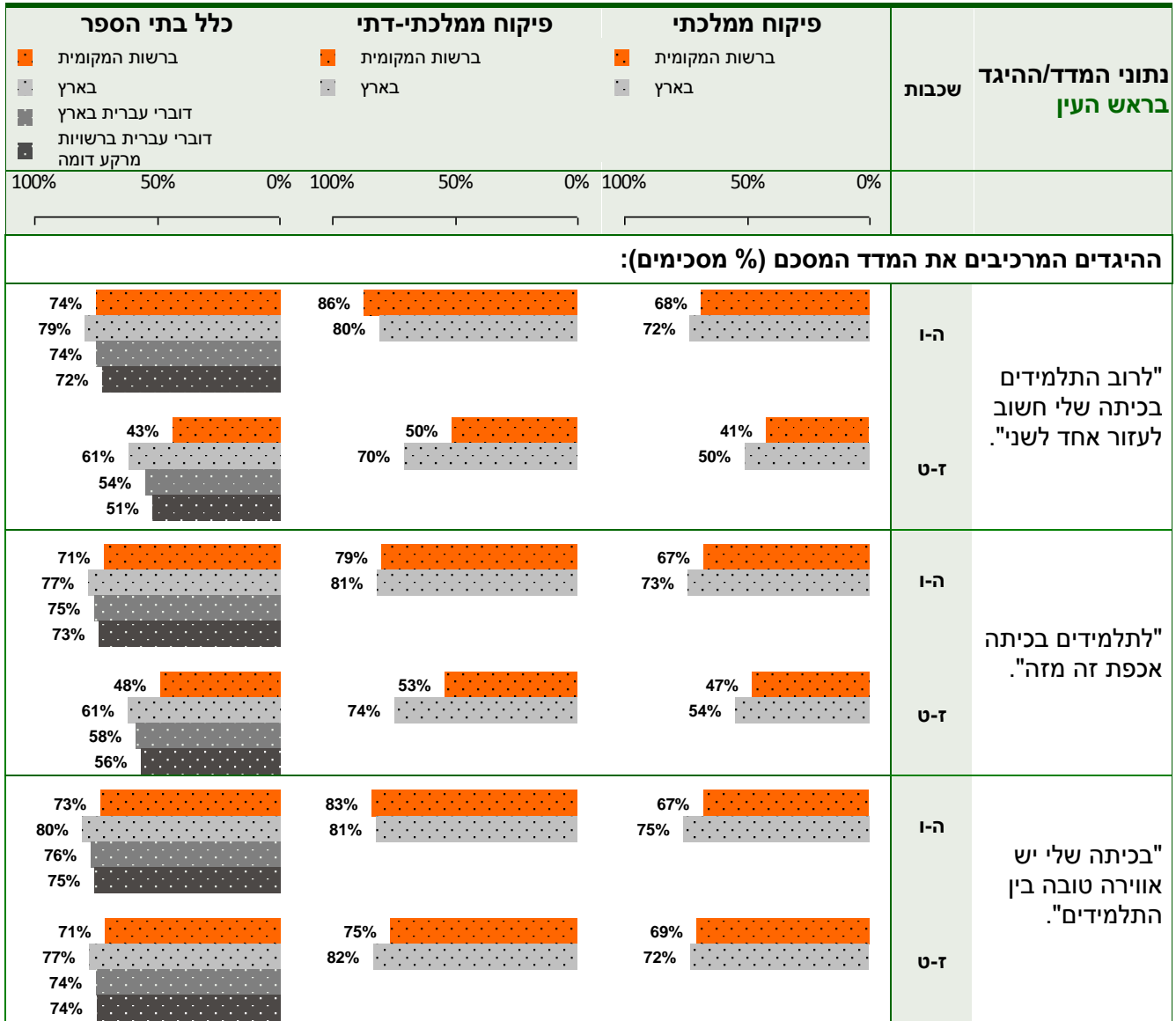
תרשים 7: דיווחי התלמידים על יחסים חיוביים בין תלמידים לחבריהם לכיתה

המשך התרשים בעמוד הבא ⇐

המשך התרשים: דיווחי התלמידים על יחסים חיוביים בין תלמידים לחבריהם לכיתה

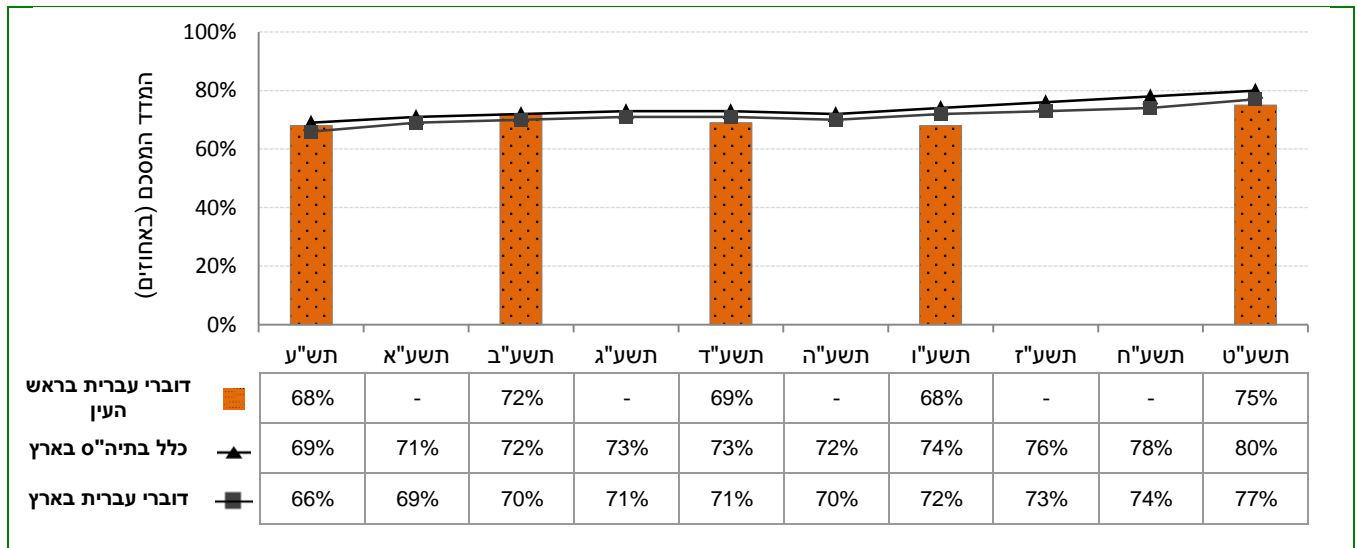

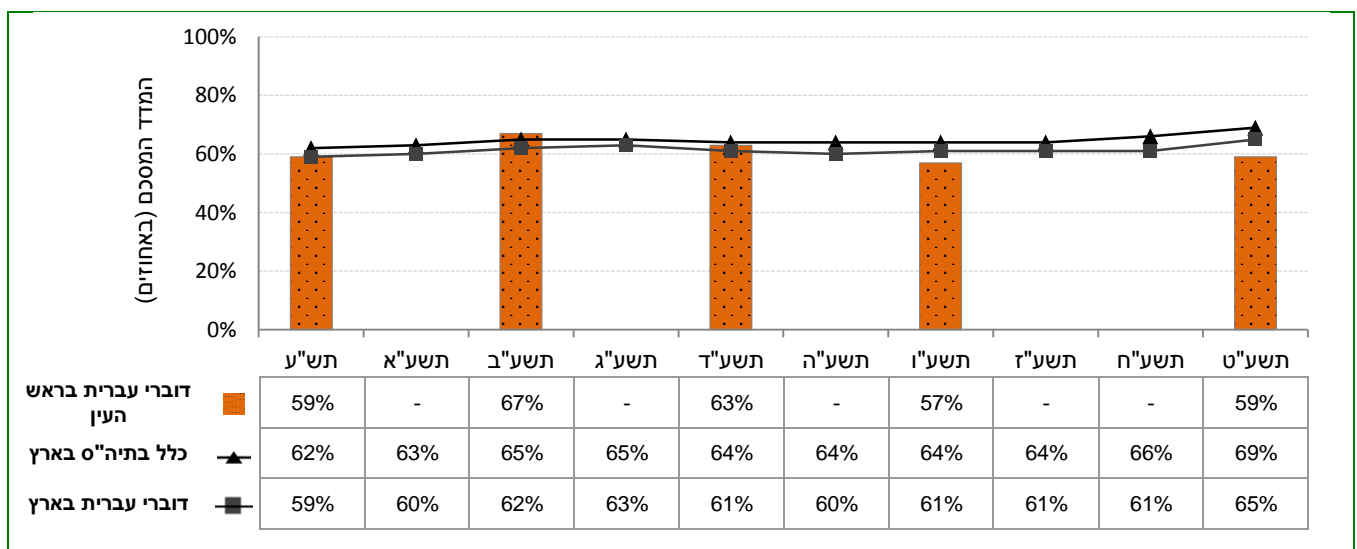
דיווחי התלמידים על יחסים חיוביים בין תלמידים לחבריהם לכיתה: השוואה רב-שנתית

בתרשימים הבאים מוצגים נתוני המדד המסכם "יחסים חיוביים בין תלמידים לחבריהם לכיתה" בשנים תש"ע-תשע"ט. נתונים אלה מוצגים ברמת הרשות המקומית וברמה הארצית בעבור המשיבים בחלוקה לשכבות ה'ו' ולשכבות ז'-ט'. הנתונים מדווחים בעבור כלל בתי הספר ובעבור בתי ספר דוברי עברית בארץ.

תרשים 8: דיווחי התלמידים בשכבות ה'ו' על יחסים חיוביים בין תלמידים לחבריהם לכיתה בתשע"ט ובשנים קודמות

תרשים 9: דיווחי התלמידים בשכבות ז'-ט' על יחסים חיוביים בין תלמידים לחבריהם לכיתה בתשע"ט ובשנים קודמות

3.3 תחושת מוגנות וביטחון

לאחר סקירת המעגלים השונים של יחסים בין-אישיים בבתי הספר, תת-פרק זה מבקש לתת מקום מרכזי לבחינת נושאי האלימות והמוגנות בבתי הספר, כפי שהם עולים מדיווחי התלמידים בבתי הספר ברשות המקומית. נושא האלימות הוא אחד הנושאים שעומדים בראש סדר יומה של מערכת החינוך ושעולים רבות בשיח הציבורי בישראל בשנים האחרונות. גם בתי ספר המצטיינים במוטיבציה גבוהה של התלמידים ובהשקעה רבה של הצוות עלולים להיכשל בהשגת יעדיהם אם באי בית הספר סובלים מאלימות ופועלים באווירה של פחד והיעדר מוגנות.

בהקשר זה נתמקד במספר סוגיות עיקריות: היעדר תחושת מוגנות של התלמידים, מעורבות באירועי אלימות, אלימות דיגיטלית ברשתות החברתיות ובאינטרנט ומאמצי בית הספר לעידוד תחושת המוגנות.

3.3.1 היעדר תחושת מוגנות של התלמידים

הנתונים הבאים עוסקים בתחושות של ביטחון אישי ומוגנות בקרב התלמידים בבתי הספר ברשות המקומית, מתוך הבנה שהן תנאי הכרחי ללמידה ולהיווצרות אקלים של צמיחה בבית הספר.

תרשים 10: דיווחי התלמידים על היעדר תחושת מוגנות בבית הספר

כלל בתי הספר	פיקוח ממלכתי-דתי	פיקוח ממלכתי	נתוני המדד/ההיגד בראש העין
<ul style="list-style-type: none"> ברשות המקומית בארץ דוברי עברית בארץ דוברי עברית ברשויות מרקע דומה 	<ul style="list-style-type: none"> ברשות המקומית בארץ 	<ul style="list-style-type: none"> ברשות המקומית בארץ 	שכבות המדד המסכם:
			ה-ו היעדר תחושת מוגנות של התלמידים ז-ט
ההיגדים המרכיבים את המדד המסכם (% מסכימים):			
			ה-ו "לפעמים אני פוחד ללכת לבית הספר, כי יש בו תלמידים שמתנהגים באלימות".
			ז-ט שמתנהגים באלימות".
			ה-ו "לפעמים אני מעדיף להישאר בהפסקות בכיתה, כי אני חושש שיפגעו בי".
			ז-ט "יש בבית הספר מקומות שאני פוחד להסתובב בהם".

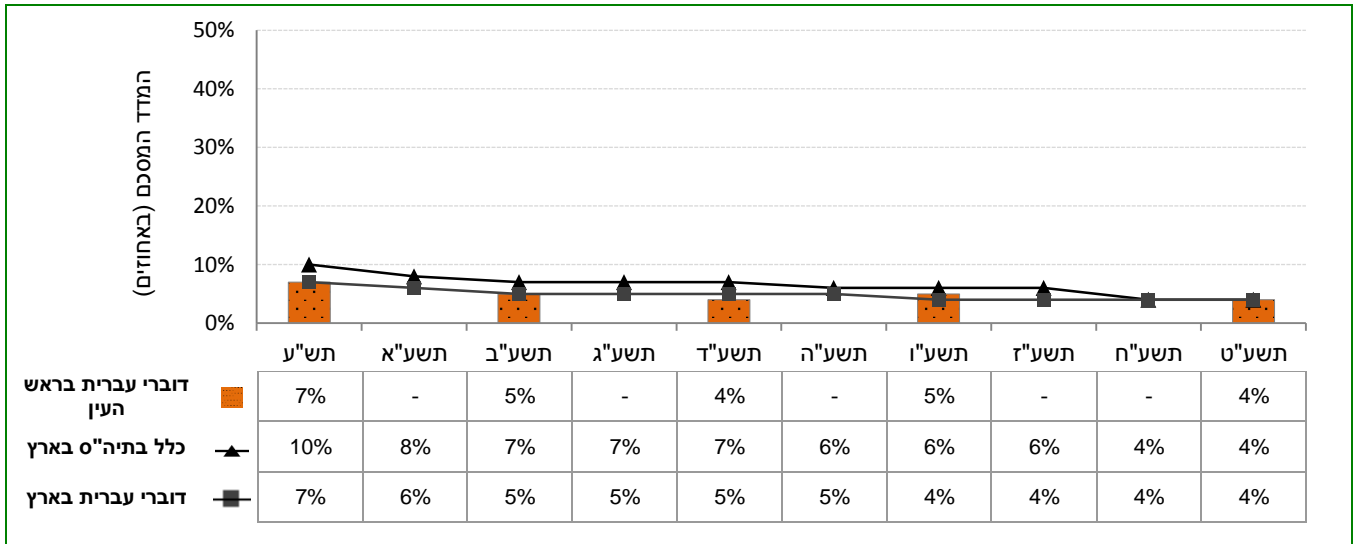
לתשומת ליבך: בתרשים זה ערכים גבוהים יותר מצביעים על תחושה חזקה יותר של היעדר מוגנות, לפי דיווחי התלמידים. טווח הערכים המוצג במדד זה הוא 0% עד 50%, לאור הדיווחים בפועל במדד זה.

דיווחי התלמידים על היעדר תחושת מוגנות בבית הספר: השוואה רב-שנתית

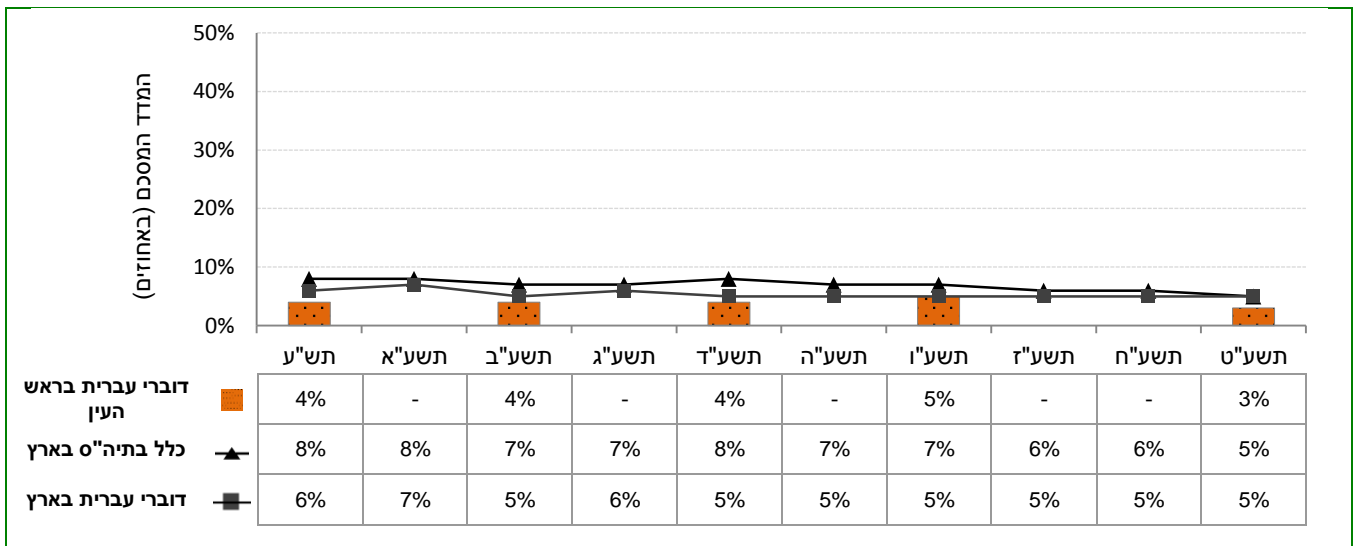
בתרשימים הבאים מוצגים נתוני המדד המסכם "היעדר תחושת מוגנות של התלמידים" בשנים תש"ע-תשע"ט. נתונים אלה מוצגים ברמת הרשות המקומית וברמה הארצית בעבור המשיבים בחלוקה לשכבות ה' ו' ולשכבות ז' ט'. הנתונים מדווחים בעבור כלל בתי הספר ובעבור בתי ספר דוברי עברית בארץ.

תרשים 11: דיווחי התלמידים בשכבות ה' ו' על היעדר תחושת מוגנות בבית הספר בתשע"ט ובשנים קודמות

לתשומת ליבך: בתרשים זה ערכים גבוהים יותר מצביעים על תחושה חזקה יותר של היעדר מוגנות, לפי דיווחי התלמידים. טווח הערכים המוצג במדד זה הוא 0% עד 50%, לאור הדיווחים בפועל במדד זה.

תרשים 12: דיווחי התלמידים בשכבות ז' ט' על היעדר תחושת מוגנות בבית הספר בתשע"ט ובשנים קודמות

לתשומת ליבך: בתרשים זה ערכים גבוהים יותר מצביעים על תחושה חזקה יותר של היעדר מוגנות, לפי דיווחי התלמידים. טווח הערכים המוצג במדד זה הוא 0% עד 50%, לאור הדיווחים בפועל במדד זה.

3.3.2 מעורבות באירועי אלימות

המדד המסכם "מעורבות באירועי אלימות" מבקש לבחון את היחשפות התלמידים לאירועים אלימים בבתי הספר ברשות המקומית במהלך החודש שקדם להעברת השאלונים לפי דיווחיהם. התלמידים התבקשו לדווח על אלימות מסוגים שונים שהופנתה כלפיהם: מדחפות, איומים, הפצת שמועות, חרמות ונידויים ועד לפגיעות שכללו שימוש בחפצים או באגרופים. בהבנת הנושא חשוב לבחון לא רק את המדד המסכם, אלא גם איזה סוג אלימות מאפיין את בתי הספר ברשות המקומית, אם בכלל, כפי שיפורט בתרשים בהמשך.

תרשים 13: דיווחי התלמידים על מעורבות באירועי אלימות

לתשומת ליבך: בתרשים זה ערכים גבוהים יותר מצביעים על מעורבות רבה יותר באירועי אלימות, לפי דיווחי התלמידים. הערה: בהיגדים אלו התבקשו התלמידים לדווח באיזו שכירות התרחשו, בחודש שקדם למילוי השאלון, גילויי אלימות שונים המתוארים בהיגדים. בנוגע לכל היגד התבקשו התלמידים לבחור מתוך שלוש אפשרויות תשובה: (1) "אף פעם", (2) "פעם או פעמיים", (3) "שלוש פעמים או יותר". לצורכי הדיווח על הממצאים סווגו המשיבים שצינו את אחד משני הערכים הגבוהים ביותר בסולם ("פעם או פעמיים" או "שלוש פעמים או יותר") כמדווחים על האירוע. המדד המסכם "מעורבות באירועי אלימות" הוא הממוצע של שיעורי המדווחים על הנאמר בהיגדים השונים בנושא. טווח הערכים המוצג במדד זה הוא 0% עד 50%, לאור הדיווחים בפועל במדד זה.

המשך התרשים בעמוד הבא ⇐

המשך התרשים: דיווחי התלמידים על מעורבות באירועי אלימות

כלל בתי הספר		פיקוח ממלכתי-דתי		פיקוח ממלכתי		שכבות	נתוני המדד/ההיגד בראש העין	
ברשות המקומית	בארץ	ברשות המקומית	בארץ	ברשות המקומית	בארץ			
50%	25%	0%	50%	25%	0%	50%	25%	0%
ההיגדים המרכיבים את המדד המסכם ומתייחסים לאלימות חמורה (% מדווחים):								
3% 4% 4% 4%		2% 3%		3% 4%		ה-ו	"בחודש האחרון אחד התלמידים השתמשו במקל, באבן, בכיסא או בחפץ אחר כדי לפגוע ב...".	
2% 4% 3% 3%		1% 4%		2% 3%		ט-ז		
6% 6% 6% 7%		6% 6%		6% 6%		ה-ו	"בחודש האחרון מישהו מהתלמידים נתן לי מכות חזקות".	
4% 4% 4% 4%		2% 5%		4% 4%		ט-ז		
5% 6% 5% 5%		3% 5%		5% 5%		ה-ו	"בחודש האחרון אחד התלמידים איים שיפגע בי בבית הספר או אחרי הלימודים".	
3% 5% 4% 4%		2% 3%		4% 4%		ט-ז		
2% 2% 1% 1%		1% 2%		2% 1%		ה-ו	"בחודש האחרון מישהו מהתלמידים סחט ממני באימים כסף, אוכל או דברי ערך".	
1% 2% 2% 2%		0% 1%		1% 2%		ט-ז		

לתשומת ליבך: בתרשים זה ערכים גבוהים יותר מצביעים על מעורבות רבה יותר באירועי אלימות, לפי דיווחי התלמידים. הערה: בהיגדים אלו התבקשו התלמידים לדווח באיזו שכיחות התרחשו, בחודש שקדם למילוי השאלון, גילויי אלימות שונים המתוארים בהיגדים. בנוגע לכל היגד התבקשו התלמידים לבחור מתוך שלוש אפשרויות תשובה: (1) "אף פעם", (2) "פעם או פעמיים", (3) "שלוש פעמים או יותר". לצורכי הדיווח על הממצאים סווגו המשיבים שצינו את אחד משני הערכים הגבוהים ביותר בסולם ("פעם או פעמיים" או "שלוש פעמים או יותר") כמדווחים על האירוע. המדד המסכם "מעורבות באירועי אלימות" הוא הממוצע של שיעורי המדווחים על הנאמר בהיגדים השונים בנושא. טווח הערכים המוצג במדד זה הוא 0% עד 50%, לאור הדיווחים בפועל במדד זה.

המשך התרשים בעמוד הבא ←

המשך התרשים: דיווחי התלמידים על מעורבות באירועי אלימות

כלל בתי הספר		פיקוח ממלכתי-דתי		פיקוח ממלכתי		שכבות	נתוני המדד/ההיגד בראש העין	
ברשות המקומית	בארץ	ברשות המקומית	בארץ	ברשות המקומית	בארץ			
50%	25%	0%	50%	25%	0%	50%	25%	0%
ההיגדים המרכיבים את המדד המסכם ומתייחסים לאלימות עקיפה (% מדווחים):								
<p>10% ברשות המקומית</p> <p>10% בארץ</p> <p>9% דוברי עברית בארץ</p> <p>10% דוברי עברית ברשויות</p> <p>מרקע דומה</p>		<p>7% ברשות המקומית</p> <p>8% בארץ</p>		<p>12% ברשות המקומית</p> <p>10% בארץ</p>		ה-ו	"בחודש האחרון אחד התלמידים ניסה לשכנע תלמידים אחרים לא לדבר איתי או לא להיות חברים שלי."	
<p>9% ברשות המקומית</p> <p>9% בארץ</p> <p>8% דוברי עברית בארץ</p> <p>8% דוברי עברית ברשויות</p>		<p>9% ברשות המקומית</p> <p>6% בארץ</p>		<p>9% ברשות המקומית</p> <p>8% בארץ</p>		ט-ז		
<p>11% ברשות המקומית</p> <p>9% בארץ</p> <p>10% דוברי עברית בארץ</p> <p>11% דוברי עברית ברשויות</p>		<p>9% ברשות המקומית</p> <p>8% בארץ</p>		<p>12% ברשות המקומית</p> <p>11% בארץ</p>		ה-ו	"בחודש האחרון אחד התלמידים הפיץ עליי שמועות לא נכונות כדי לפגוע בי (למשל באינטרנט או ברכילות מאחורי הגב)."	
<p>11% ברשות המקומית</p> <p>11% בארץ</p> <p>11% דוברי עברית בארץ</p> <p>12% דוברי עברית ברשויות</p>		<p>8% ברשות המקומית</p> <p>8% בארץ</p>		<p>11% ברשות המקומית</p> <p>12% בארץ</p>		ט-ז		
<p>3% ברשות המקומית</p> <p>4% בארץ</p> <p>3% דוברי עברית בארץ</p> <p>3% דוברי עברית ברשויות</p>		<p>2% ברשות המקומית</p> <p>3% בארץ</p>		<p>4% ברשות המקומית</p> <p>3% בארץ</p>		ה-ו	"בחודש האחרון הטילו עליי 'חרם': קבוצת תלמידים לא רצתה לדבר או לשחק איתי."	
<p>3% ברשות המקומית</p> <p>4% בארץ</p> <p>2% דוברי עברית בארץ</p> <p>3% דוברי עברית ברשויות</p>		<p>2% ברשות המקומית</p> <p>2% בארץ</p>		<p>3% ברשות המקומית</p> <p>3% בארץ</p>		ט-ז		

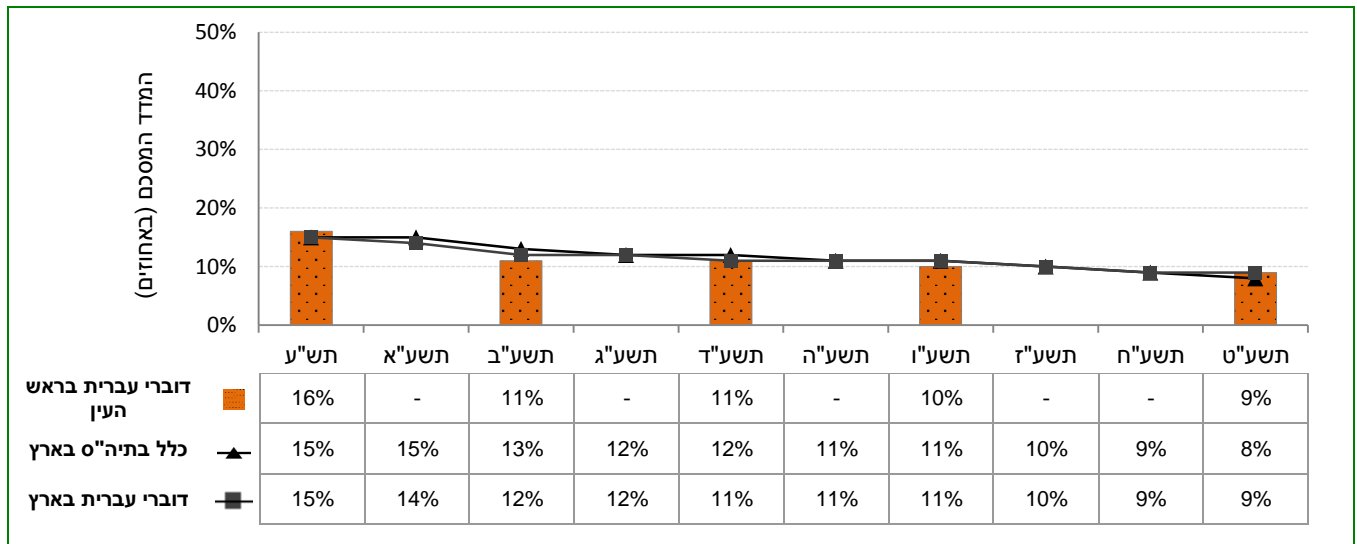
לתשומת ליבך: בתרשים זה ערכים גבוהים יותר מצביעים על מעורבות רבה יותר באירועי אלימות, לפי דיווחי התלמידים. הערה: בהיגדים אלו התבקשו התלמידים לדווח באיזו שכוחות התרחשו, בחודש שקדם למילוי השאלון, גילויי אלימות שונים המתוארים בהיגדים. בנוגע לכל היגד התבקשו התלמידים לבחור מתוך שלוש אפשרויות תשובה: (1) "אף פעם", (2) "פעם או פעמיים", (3) "שלוש פעמים או יותר". לצורכי הדיווח על הממצאים סווגו המשיבים שציינו את אחד משני הערכים הגבוהים ביותר בסולם ("פעם או פעמיים" או "שלוש פעמים או יותר") כמדווחים על האירוע. המדד המסכם "מעורבות באירועי אלימות" הוא הממוצע של שיעורי המדווחים על הנאמר בהיגדים השונים בנושא. טווח הערכים המוצג במדד זה הוא 0% עד 50%, לאור הדיווחים בפועל במדד זה.

דיווחי התלמידים על מעורבות באירועי אלימות: השוואה רב-שנתית

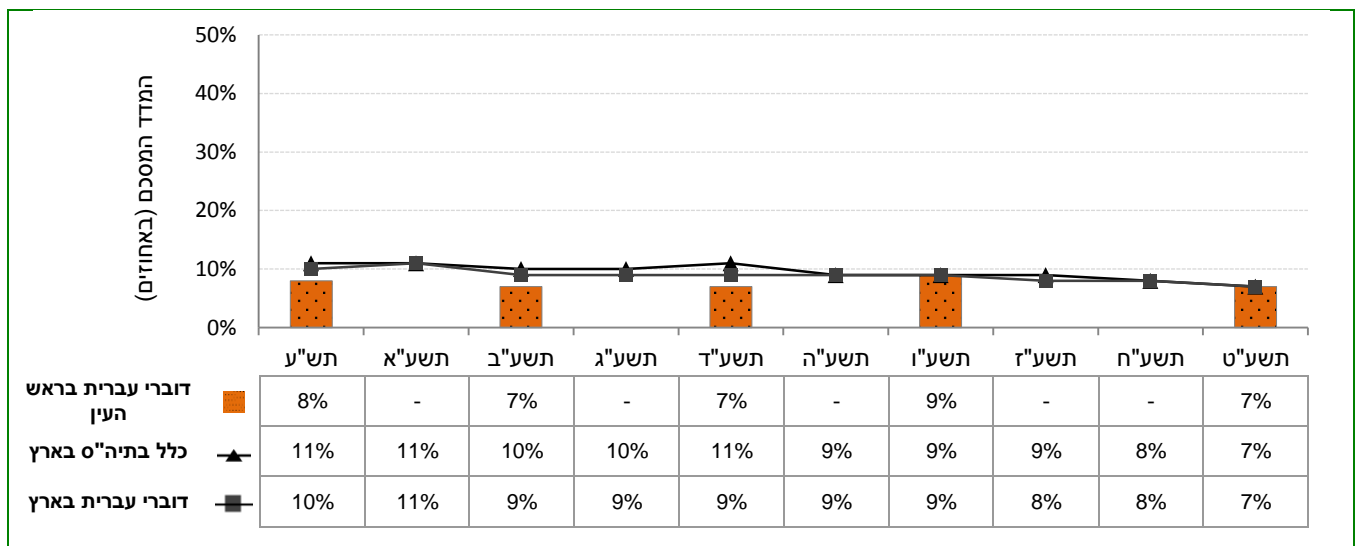
בתרשימים הבאים מוצגים נתוני הממד המסכם "מעורבות באירועי אלימות" בשנים תש"ע-תשע"ט. נתונים אלה מוצגים ברמת הרשות המקומית וברמה הארצית בעבור המשיבים בחלוקה לשכבות ה'ו' ולשכבות ז'-ט'. הנתונים מדווחים בעבור כלל בתי הספר ובעבור בתי ספר דוברי עברית בארץ.

תרשים 14: דיווחי התלמידים בשכבות ה'ו' על מעורבות באירועי אלימות בתשע"ט ובשנים קודמות

לתשומת ליבך: בתרשים זה ערכים גבוהים יותר מצביעים על מעורבות רבה יותר באירועי אלימות, לפי דיווחי התלמידים. טווח הערכים המוצג בממד זה הוא 0% עד 50%, לאור הדיווחים בפועל בממד זה.

תרשים 15: דיווחי התלמידים בשכבות ז'-ט' על מעורבות באירועי אלימות בתשע"ט ובשנים קודמות

לתשומת ליבך: בתרשים זה ערכים גבוהים יותר מצביעים על מעורבות רבה יותר באירועי אלימות, לפי דיווחי התלמידים. טווח הערכים המוצג בממד זה הוא 0% עד 50%, לאור הדיווחים בפועל בממד זה.

3.3.3 אלימות דיגיטלית ברשתות החברתיות ובאינטרנט

בעשור האחרון חל שינוי דרמטי בדפוס ובהיקף השימוש באינטרנט וברשתות החברתיות בקרב ילדים ובני נוער. ילדים ובני נוער מוצאים באינטרנט וברשתות החברתיות מענה חברתי ולימודי וכר נרחב לפעילויות פנאי. שינויים אלה מחייבים לתת את הדעת על הסכנות הכרוכות בשימוש באינטרנט, כגון חשיפה לתכנים בלתי הולמים, פגיעה בפרטיות ופגיעות חברתיות כמו אלימות מילולית, הפצת שמועות וחרמות. חשיפת היקף תופעת האלימות הדיגיטלית עשויה לסייע בהגברת מודעות של הורים, מורים וילדים לשימוש נכון באינטרנט ובהטמעת החשיבות של גלישה בטוחה. המדד המסכם "אלימות דיגיטלית ברשתות החברתיות ובאינטרנט" מבקש לבחון באיזו מידה תלמידים בבתי הספר ברשות המקומית נפגעו בשל הפצת תמונות, פרסום קללות/עלבונות, שמועות או חרמות ברשתות החברתיות ובאינטרנט.

הערה: נושא זה הועבר לראשונה בשאלוני תשע"ה, והרכב ההיגדים במדד המסכם השתנה בתשע"ט. על כן לא ניתן להשוות את נתוני המדד המעודכן המתפרסמים בדוח זה לנתונים שפורסמו בדוחות ראמ"ה בשנים הקודמות.

תרשים 16: דיווחי התלמידים על אלימות דיגיטלית ברשתות החברתיות ובאינטרנט

כלל בתי הספר	פיקוח ממלכתי-דתי	פיקוח ממלכתי	נתוני המדד/ההיגד שכבות בראש העין
<ul style="list-style-type: none"> ברשות המקומית בארץ דוברי עברית בארץ דוברי עברית ברשויות מרקע דומה 	<ul style="list-style-type: none"> ברשות המקומית בארץ 	<ul style="list-style-type: none"> ברשות המקומית בארץ 	
<p>50% 25% 0%</p> <p>4% 3% 3% 4%</p> <p>4% 5% 5% 5%</p>	<p>50% 25% 0%</p> <p>3% 3%</p> <p>4% 4%</p>	<p>50% 25% 0%</p> <p>4% 4%</p> <p>4% 5%</p>	<p>המדד המסכם:</p> <p>ה-ו אלימות דיגיטלית ברשתות החברתיות ובאינטרנט</p> <p>ט-ז</p>
ההיגדים המרכיבים את המדד המסכם (% מדווחים):			
<p>1% 1% 1% 1%</p> <p>3% 3% 4% 4%</p>	<p>1% 1%</p> <p>2% 3%</p>	<p>1% 1%</p> <p>3% 4%</p>	<p>ה-ו "בחודש האחרון הפיצו תמונות מעליבות ו/או מביכות שלי ברשתות החברתיות</p> <p>ט-ז באינטרנט (כגון ווטסאפ, אינסטגרם, פייסבוק וכו') במטרה לפגוע בי."</p>
<p>3% 3% 3% 3%</p> <p>3% 4% 4% 4%</p>	<p>2% 3%</p> <p>2% 3%</p>	<p>3% 3%</p> <p>3% 4%</p>	<p>ה-ו "בחודש האחרון ספגתי עלבונות והשפלות (כלומר עברתי ביוש/עשו לי שיימינג) ברשתות החברתיות</p> <p>ט-ז באינטרנט (כגון ווטסאפ, אינסטגרם, פייסבוק וכו')."</p>

לתשומת ליבך: בתרשים זה ערכים גבוהים יותר מצביעים על מעורבות רבה יותר באלימות דיגיטלית ברשתות החברתיות ובאינטרנט, לפי דיווחי התלמידים.

הערה: בהיגדים אלו התבקשו התלמידים לדווח באיזו שכחות התרחשו בחודש שקדם למילוי השאלון, גילויים שונים של אלימות דיגיטלית, המתוארים בהיגדים. בנוגע לכל היגד התבקשו התלמידים לבחור מתוך שלוש אפשרויות תשובה: (1) "אף פעם", (2) "פעם או פעמיים", (3) "שלוש פעמים או יותר". לצורכי הדיווח על הממצאים סווגו המשיבים שציינו את אחד משני הערכים הגבוהים ביותר בסולם ("פעם או פעמיים" או "שלוש פעמים או יותר") כמדווחים על האירוע. המדד המסכם הוא הממוצע של שיעורי המדווחים על הנאמר בהיגדים השונים בנושא. טווח הערכים המוצג במדד זה הוא 0% עד 50%, לאור הדיווחים בפועל במדד זה.

← המשך התרשים בעמוד הבא

אקלים וסביבה כדגוגית

המשך התרשים: דיווחי התלמידים על אלימות דיגיטלית ברשתות החברתיות ובאינטרנט

כלל בתי הספר	פיקוח ממלכתי-דתי	פיקוח ממלכתי	נתוני המדד/ההיגד בראש העין
<ul style="list-style-type: none"> ברשות המקומית בארץ דוברי עברית בארץ דוברי עברית ברשויות מרקע דומה 	<ul style="list-style-type: none"> ברשות המקומית בארץ 	<ul style="list-style-type: none"> ברשות המקומית בארץ 	שכבות
50% 25% 0%	50% 25% 0%	50% 25% 0%	
ההיגדים המרכיבים את המדד המסכם (% מדווחים):			
			<p>ה-ו "בחדש האחרון מישוה הפיץ עליי שמעות ברשתות החברתיות באינטרנט (כגון ווטסאפ, אינסטגרם, פייסבוק וכו') במטרה לפגוע בי".</p>
			<p>ה-ו "בחדש האחרון הוציאו אותי מקבוצה שהייתי חבר בה ברשת החברתית או שפתחו בלעדיי קבוצה ברשת החברתית".</p>

לתשומת ליבך: בתרשים זה ערכים גבוהים יותר מצביעים על מעורבות רבה יותר באלימות דיגיטלית ברשתות החברתיות ובאינטרנט, לפי דיווחי התלמידים.

הערה: בהיגדים אלו התבקשו התלמידים לדווח באיזו שכחות התרחשו בחודש שקדם למילוי השאלון, גילויים שונים של אלימות דיגיטלית, המתוארים בהיגדים. בנוגע לכל היגד התבקשו התלמידים לבחור מתוך שלוש אפשרויות תשובה: (1) "אף פעם", (2) "פעם או פעמיים", (3) "שלוש פעמים או יותר". לצורכי הדיווח על הממצאים סווגו המשיבים שצינו את אחד משני הערכים הגבוהים ביותר בסולם ("פעם או פעמיים" או "שלוש פעמים או יותר") כמדווחים על האירוע. המדד המסכם הוא הממוצע של שיעורי המדווחים על הנאמר בהיגדים השונים בנושא. טווח הערכים המוצג במדד זה הוא 0% עד 50%, לאור הדיווחים בפועל במדד זה.

3.3.4 מאמצי בית הספר לעידוד תחושת המוגנות

לאחר שהוצגו דיווחי התלמידים על אודות היעדר תחושת מוגנות ועל אודות היבטים שונים של אלימות בבית הספר, יוצגו להלן המאמצים שעושים בתי הספר ברשות המקומית כדי לעודד את תחושת המוגנות והביטחון של התלמידים. המדד המסכם "מאמצי בית הספר לעידוד תחושת המוגנות" מבטא את תפיסות התלמידים ברשות בנוגע למאמצי בית הספר ליצור אווירה של מוגנות בקרב התלמידים.

תרשים 17: דיווחי התלמידים על מאמצי בית הספר לעידוד תחושת המוגנות

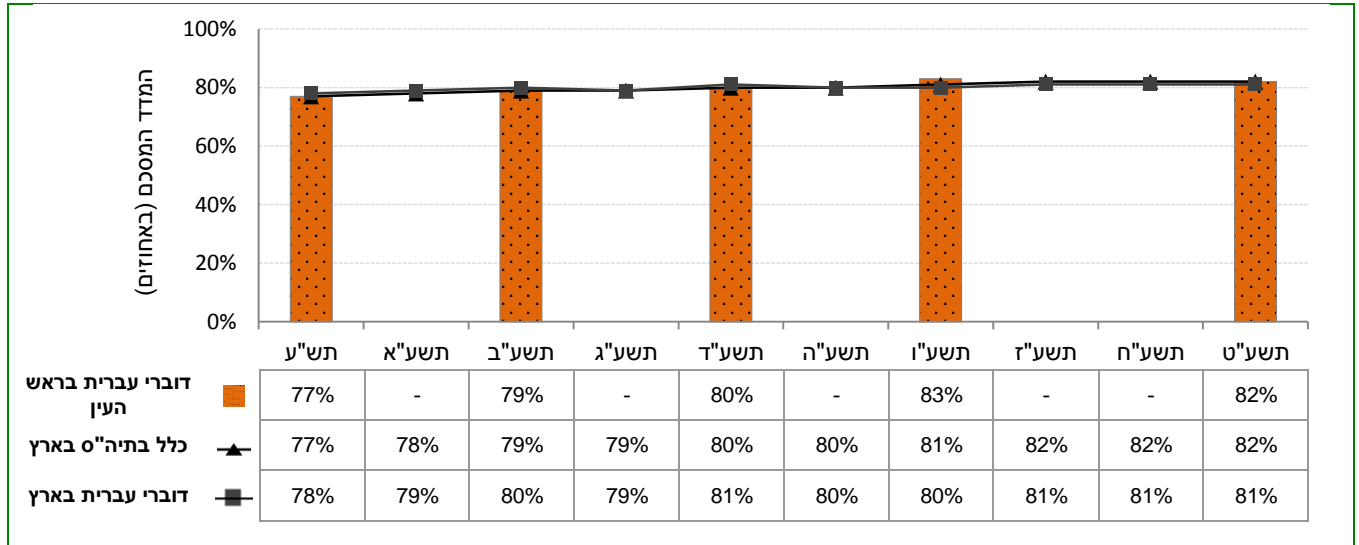
נתוני המדד/ההיגד בראש העין	שכבות	פיקוח ממלכתי	פיקוח ממלכתי-דתי	כלל בתי הספר
המדד המסכם:	ה-ו	ברשות המקומית: 79% בארץ: 81%	ברשות המקומית: 87% בארץ: 81%	ברשות המקומית: 82% בארץ: 82% דוברי עברית בארץ: 81% דוברי עברית ברשויות מרקע דומה: 79%
	ז-ט	ברשות המקומית: 62% בארץ: 59%	ברשות המקומית: 54% בארץ: 55%	ברשות המקומית: 60% בארץ: 63% דוברי עברית בארץ: 58% דוברי עברית ברשויות מרקע דומה: 56%
ההיגדים המרכיבים את המדד המסכם (% מסכימים):				
"כשיש מקרי אלימות בבית הספר המורים יודעים על כך".	ה-ו	ברשות המקומית: 77% בארץ: 80%	ברשות המקומית: 86% בארץ: 79%	ברשות המקומית: 81% בארץ: 81% דוברי עברית בארץ: 79% דוברי עברית ברשויות מרקע דומה: 78%
	ז-ט	ברשות המקומית: 61% בארץ: 62%	ברשות המקומית: 59% בארץ: 66%	ברשות המקומית: 60% בארץ: 65% דוברי עברית בארץ: 63% דוברי עברית ברשויות מרקע דומה: 61%
"בבית הספר עושים פעולות רבות כדי למנוע אלימות וכדי לטפל בה".	ה-ו	ברשות המקומית: 74% בארץ: 79%	ברשות המקומית: 84% בארץ: 78%	ברשות המקומית: 78% בארץ: 81% דוברי עברית בארץ: 78% דוברי עברית ברשויות מרקע דומה: 76%
	ז-ט	ברשות המקומית: 58% בארץ: 57%	ברשות המקומית: 59% בארץ: 59%	ברשות המקומית: 59% בארץ: 61% דוברי עברית בארץ: 57% דוברי עברית ברשויות מרקע דומה: 56%
"בהפסקות יש תמיד מורה או כמה מורים בחצר שתפקידם להשגיח שלא תהיה אלימות".	ה-ו	ברשות המקומית: 87% בארץ: 85%	ברשות המקומית: 90% בארץ: 85%	ברשות המקומית: 88% בארץ: 86% דוברי עברית בארץ: 85% דוברי עברית ברשויות מרקע דומה: 84%
	ז-ט	ברשות המקומית: 68% בארץ: 57%	ברשות המקומית: 43% בארץ: 41%	ברשות המקומית: 63% בארץ: 61% דוברי עברית בארץ: 54% דוברי עברית ברשויות מרקע דומה: 52%

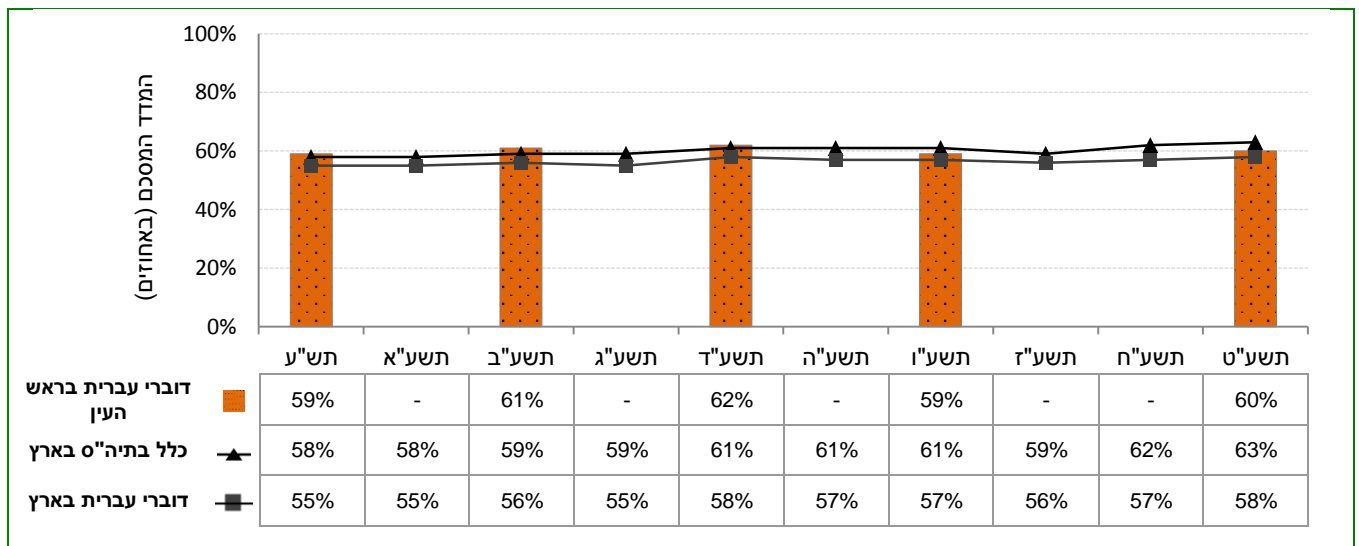
דיווחי התלמידים על מאמצי בית הספר לעידוד תחושת המוגנות: השוואה רב-שנתית

בתרשימים הבאים מוצגים נתוני המדד המסכם "מאמצי בית הספר לעידוד תחושת המוגנות" בשנים תש"ע-תשע"ט. נתונים אלה מוצגים ברמת הרשות המקומית וברמה הארצית בעבור המשיבים בחלוקה לשכבות ה'ו' ולשכבות ז'-ט'. הנתונים מדווחים בעבור כלל בתי הספר ובעבור בתי ספר דוברי עברית בארץ.

תרשים 18: דיווחי התלמידים בשכבות ה'ו' על מאמצי בית הספר לעידוד תחושת המוגנות בתשע"ט ובשנים קודמות

תרשים 19: דיווחי התלמידים בשכבות ז'-ט' על מאמצי בית הספר לעידוד תחושת המוגנות בתשע"ט ובשנים קודמות

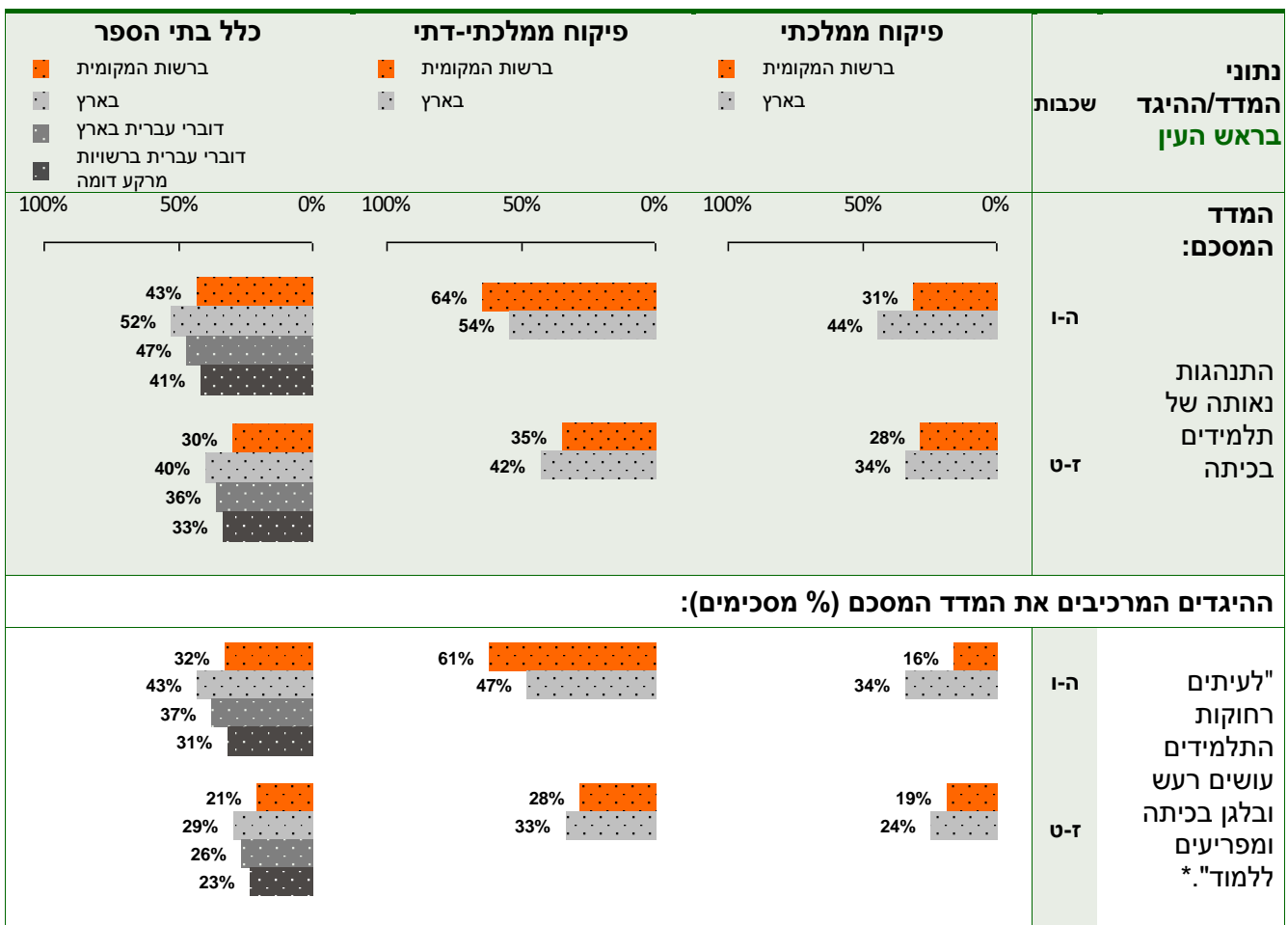
3.4 משמעת והתנהגות

סביבה מוגנת ובטוחה היא תנאי הכרחי להתפתחות אווירה לימודית (וגם, כמובן, מטרה בפני עצמה). חלק זה של פרק האקלים עוסק במישרין בקיומה של אווירה מעודדת למידה באמצעות בחינת דפוסי ההתנהגות של תלמידים בבתי הספר ברשות המקומית בכיתות במהלך השיעורים.

3.4.1 התנהגות נאותה של תלמידים בכיתה

הנתונים הבאים מציגים את דיווחי התלמידים בבתי הספר ברשות המקומית בדבר התנהגות נאותה של התלמידים במהלך השיעורים בכיתה – באיזו מידה השיעור מתנהל באווירה נעימה ונינוחה או מתאפיין בחוסר שקט ומתח שאינם מאפשרים למידה.

תרשים 20: דיווחי התלמידים על התנהגות נאותה בכיתה

* היגד זה נוסח בשאלון על דרך השלילה, ולצורך הדיווח נוסח מחדש על דרך החיוב כשאר ההיגדים, כך שערך גבוה יותר בהיגד זה משקף רמה גבוהה יותר של התנהגות נאותה של התלמידים בכיתה. הנוסח המקורי של ההיגד בשאלון: "לעיתים קרובות התלמידים עושים רעש ובלגן בכיתה ומפריעים ללמוד".

המשך התרשים בעמוד הבא ⇐

המשך התרשים: דיווחי התלמידים על התנהגות נאותה בכיתה

כלל בתי הספר	פיקוח ממלכתי-דתי	פיקוח ממלכתי	נתוני המדד/ההיגד בראש העין
<ul style="list-style-type: none"> ברשות המקומית בארץ דוברי עברית בארץ דוברי עברית ברשויות מרקע דומה 	<ul style="list-style-type: none"> ברשות המקומית בארץ 	<ul style="list-style-type: none"> ברשות המקומית בארץ 	שכבות
100% 50% 0%	100% 50% 0%	100% 50% 0%	
ההיגדים המרכיבים את המדד המסכם (% מסכימים):			
			<p>ה-ו</p> <p>ז-ט</p>
			<p>ה-ו</p> <p>ז-ט</p>
			<p>ה-ו</p> <p>ז-ט</p>

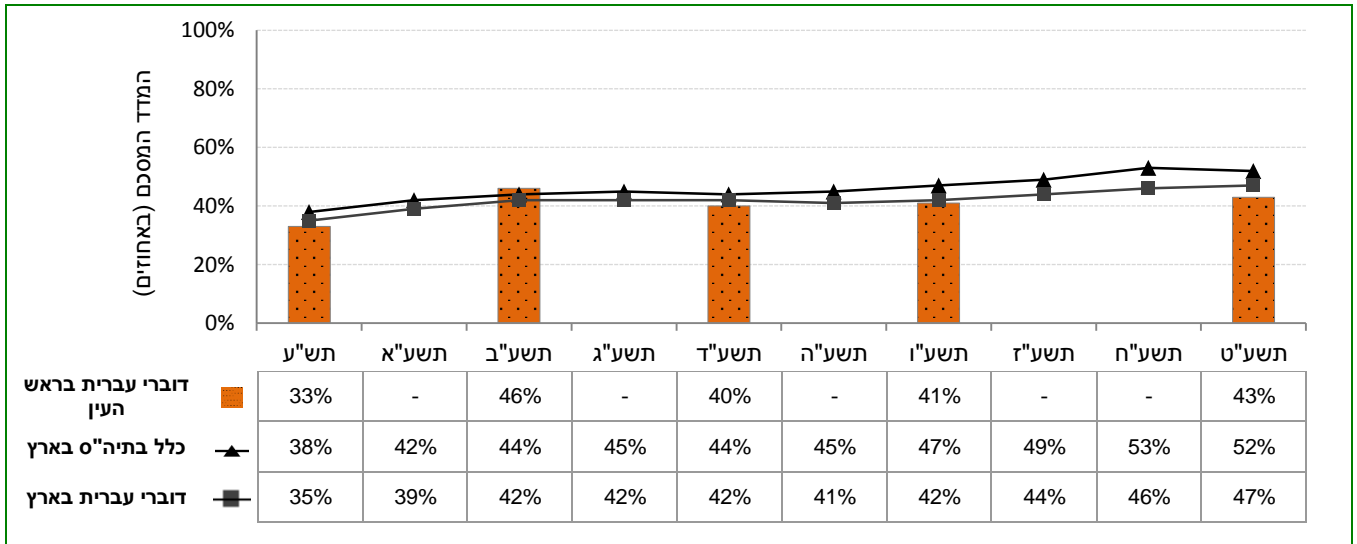
* היגדים אלו נוסחו בשאלון על דרך השלילה, ולצורך הדיווח נוסחו מחדש על דרך החיוב כשאר ההיגדים, כך שערך גבוה יותר בהיגדים אלו משקף רמה גבוהה יותר של התנהגות נאותה של התלמידים בכיתה. הנוסח המקורי של ההיגדים בשאלון (על פי הסדר בתרשים): "בכיתה שלי יש תלמידים שמתחצפים למורים"; "המורים צריכים לחכות הרבה זמן בתחילת השיעור עד שהתלמידים מפסיקים להרעיש".

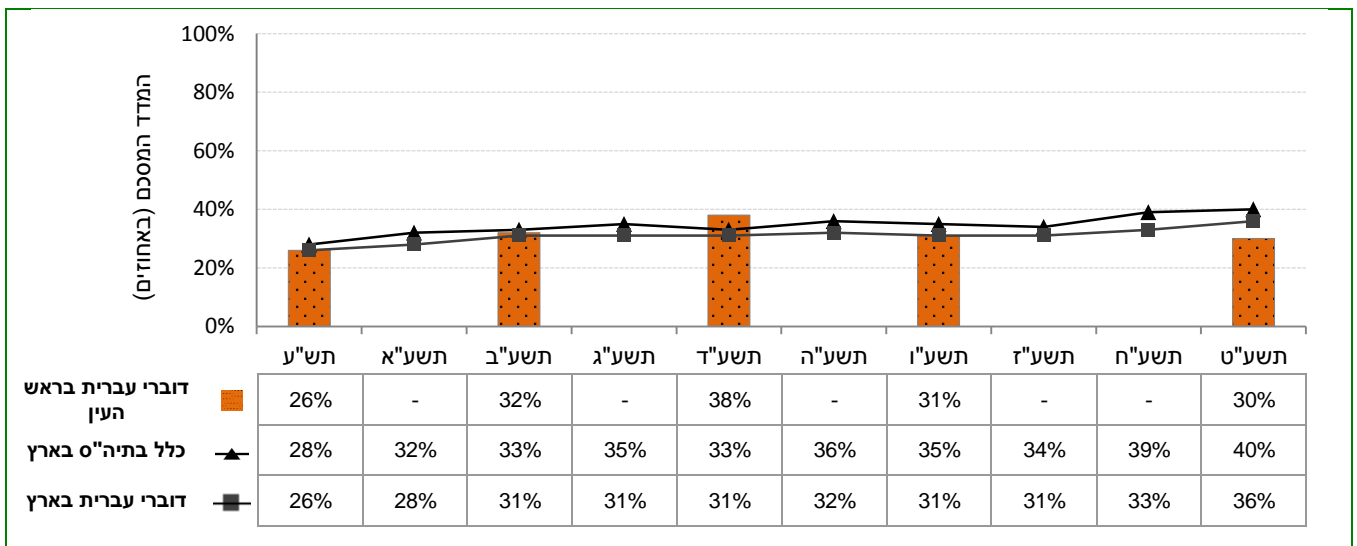
דיווחי התלמידים על התנהגות נאותה בכיתה: השוואה רב-שנתית

בתרשימים הבאים מוצגים נתוני המדד המסכם "התנהגות נאותה של תלמידים בכיתה" בשנים תש"ע-תשע"ט. נתונים אלה מוצגים ברמת הרשות המקומית וברמה הארצית בעבור המשיבים בחלוקה לשכבות ה' ו' ולשכבות ז'-ט'. הנתונים מדווחים בעבור כלל בתי הספר ובעבור בתי ספר דוברי עברית בארץ.

תרשים 21: דיווחי התלמידים בשכבות ה' ו' על התנהגות נאותה בכיתה בתשע"ט ובשנים קודמות

תרשים 22: דיווחי התלמידים בשכבות ז'-ט' על התנהגות נאותה בכיתה בתשע"ט ובשנים קודמות

3.5 התנהגות בטוחה וחינוך להימנעות מסכנות

ילדים רבים בישראל נפגעים מדי שנה בתאונות במגוון רחב של מרחבים בסביבתם. משרד החינוך האמון על שלוםם וביטחונם של התלמידים בישראל החל להפעיל בשנת הלימודים תשע"ח תוכנית רחבת היקף שמטרתה המרכזית היא לצמצם באופן ניכר היפגעות של תלמידים בתאונות מסוגים שונים. בתוכנית זו מקנים לתלמידים ידע בנוגע להתנהגות בטוחה, מעודדים התנהגויות בטוחות ומעלים את מודעות התלמידים לסכנות.

בפרק זה מוצגים נתונים של שני מדדים מסכמים: המדד "מאמצי בית הספר לעידוד התנהגות בטוחה בקרב התלמידים" העוסק בהקניית ידע בנושא התנהגות בטוחה בבתי הספר לפי דיווחי התלמידים ברשות המקומית והמדד "התנהגות בטוחה של תלמידים" העוסק במידה שבה התלמידים ברשות סבורים כי הם יודעים להתנהג בזהירות במצבים מסוכנים.

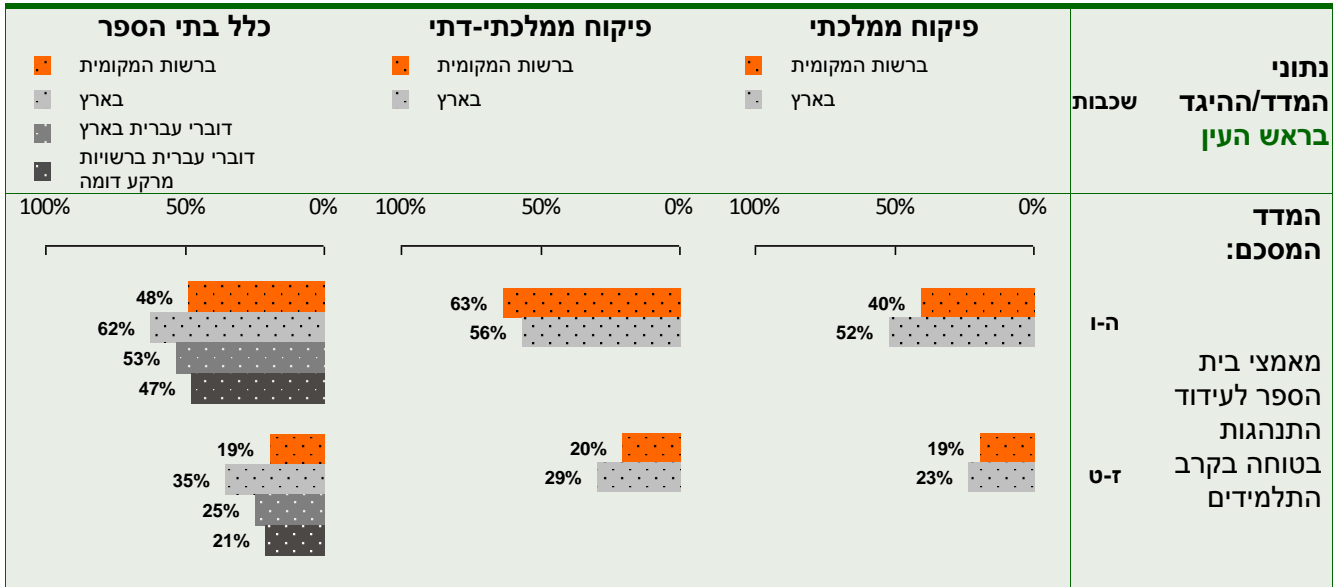
3.5.1 מאמצי בית הספר לעידוד התנהגות בטוחה בקרב התלמידים

כאמור לעיל, הנתונים הבאים מציגים את דיווחי התלמידים ברשות המקומית בדבר הקניית ידע בנושא התנהגות בטוחה בבתי הספר.

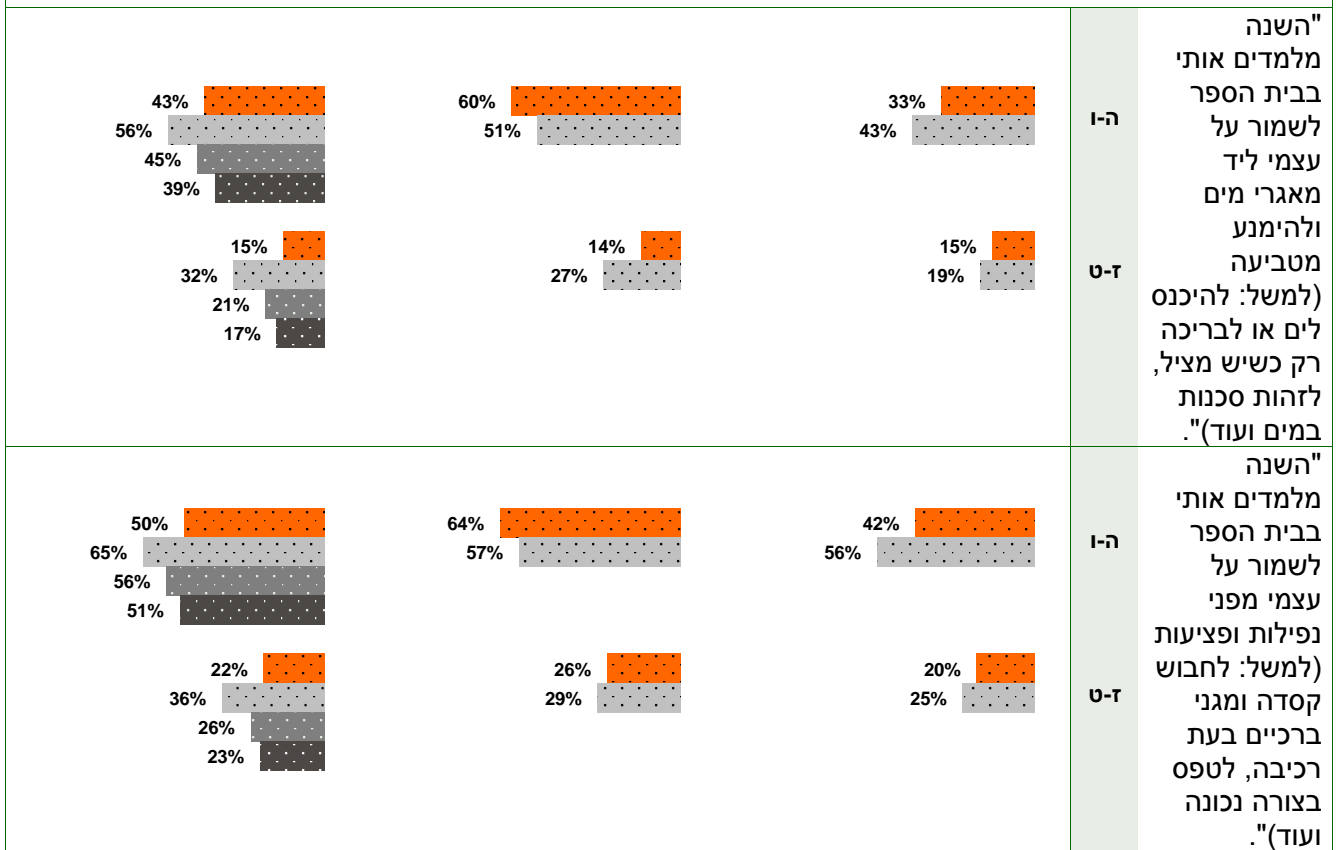
הערה: נושא זה הועבר לראשונה בשאלוני תשע"ט.

תרשים 23: דיווחי התלמידים על מאמצי בית הספר לעידוד התנהגות בטוחה

ההיגדים המרכיבים את המדד המסכם (% מדווחים):

הערה: סולם התשובות על ההיגדים היה בן חמש דרגות ונע מ"במידה רבה מאוד" (5) ועד "כלל לא" (1). לצורכי הדיווח על הממצאים סווגו המשיבים שצינו את אחד משני הערכים הגבוהים ביותר בסולם ("במידה רבה" או "במידה רבה מאוד") כמדווחים על הנאמר בהיגדים, וחושב שיעורם (באחוזים).

המשך התרשים בעמוד הבא ⇐

המשך התרשים: דיווחי התלמידים על מאמצי בית הספר לעידוד התנהגות בטוחה

נתוני המדד/ההיגד בראש העין	פיקוח ממלכתי	פיקוח ממלכתי-דתי	כלל בתי הספר
ברשות המקומית בארץ דוברי עברית בארץ דוברי עברית ברשויות מרקע דומה	ברשות המקומית בארץ	ברשות המקומית בארץ	ברשות המקומית בארץ דוברי עברית בארץ דוברי עברית ברשויות מרקע דומה
100% 50% 0%	100% 50% 0%	100% 50% 0%	100% 50% 0%
ההיגדים המרכיבים את המדד המסכם (% מדווחים):			
ה-ו מלמדים אותי בבית הספר לשמור על עצמי מפני כוויות (להתרחק מגופים חמים, להתרחק מזיקוקים ונפצים ועוד)."	ה-ו 33% 45%	ה-ו 57% 52%	ה-ו 42% 57% 47% 40%
	ז-ט 16% 19%	ז-ט 17% 27%	ז-ט 16% 32% 21% 17%
ה-ו מלמדים אותי בבית הספר להיזהר בדרכים (להכיר את חוקי התנועה, לחגור חגורת בטיחות ברכב, איך להתנהג כהולך רגל ועוד)."	ה-ו 62% 74%	ה-ו 84% 75%	ה-ו 70% 79% 74% 72%
	ז-ט 30% 35%	ז-ט 33% 40%	ז-ט 31% 44% 36% 32%
ה-ו מלמדים אותי בבית הספר לשמור על עצמי מפני הרעלה וחנוק (למשל: לאכול בצורה זהירה, להתרחק מרעלים ותרופות ועוד)."	ה-ו 30% 40%	ה-ו 50% 46%	ה-ו 37% 53% 41% 34%
	ז-ט 15% 18%	ז-ט 13% 24%	ז-ט 14% 31% 19% 16%

הערה: סולם התשובות על ההיגדים היה בן חמש דרגות ונע מ"במידה רבה מאוד" (5) ועד "כלל לא" (1). לצורכי הדיווח על הממצאים סווגו המשיבים שצינו את אחד משני הערכים הגבוהים ביותר בסולם ("במידה רבה" או "במידה רבה מאוד") כמדווחים על הנאמר בהיגדים, וחושב שיעורם (באחוזים).

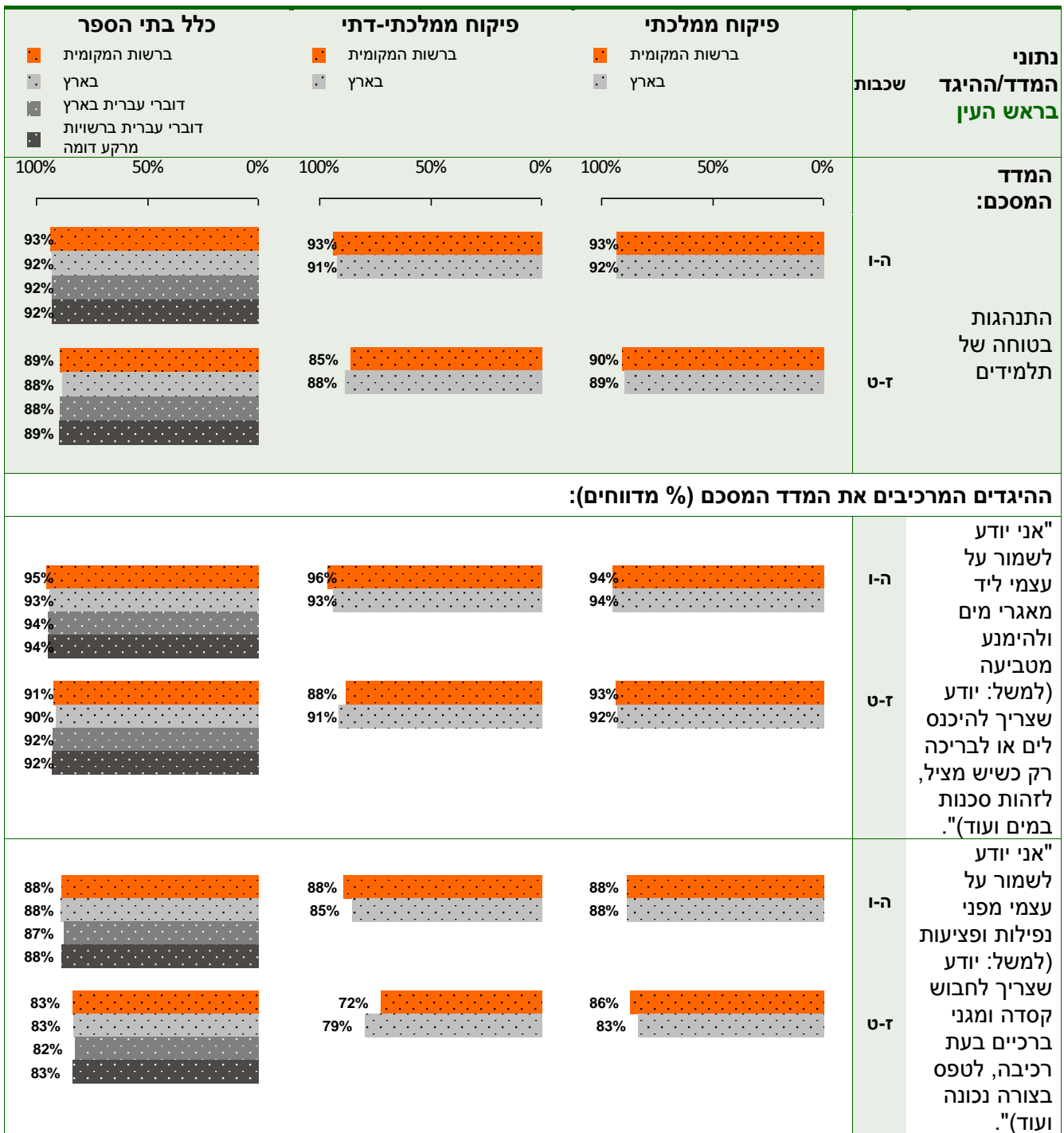

3.5.2 התנהגות בטוחה של תלמידים

כאמור לעיל, הנתונים הבאים עוסקים בהתנהגות בטוחה של תלמידים – במידה שבה התלמידים ברשות המקומית סבורים כי הם יודעים להתנהג בזהירות במצבים מסוכנים.

הערה: נושא זה הועבר לראשונה בשאלוני תשע"ט.

תרשים 24: דיווחי התלמידים על התנהגות בטוחה

הערה: סולם התשובות על ההיגדים היה בן חמש דרגות ונע מ"במידה רבה מאוד" (5) ועד "כלל לא" (1). לצורכי הדיווח על הממצאים סווגו המשיבים שצינו את אחד משני הערכים הגבוהים ביותר בסולם ("במידה רבה" או "במידה רבה מאוד") כמדווחים על הנאמר בהיגדים, וחושב שיעורם (באחוזים).

המשך התרשים בעמוד הבא ⇐

המשך התרשים: דיווחי התלמידים על התנהגות בטוחה

כלל בתי הספר		פיקוח ממלכתי-דתי		פיקוח ממלכתי		נתוני המדד/ההיגד בראש העין	שכבות
ברשות המקומית	בארץ	ברשות המקומית	בארץ	ברשות המקומית	בארץ		
100%	50%	0%	100%	50%	0%		
ההיגדים המרכיבים את המדד המסכם (% מדווחים):							
<p>92% ברשות המקומית</p> <p>91% בארץ</p> <p>91% דוברי עברית בארץ</p> <p>91% דוברי עברית ברשויות מרקע דומה</p>		<p>91% ברשות המקומית</p> <p>91% בארץ</p>		<p>92% ברשות המקומית</p> <p>91% בארץ</p>		ה-ו	"אני יודע לשמור על עצמי מפני כוויות (למשל: יודע להתרחק מגופים חמים, להתרחק מזיקוקים ונפצים ועוד)."
<p>88% ברשות המקומית</p> <p>87% בארץ</p> <p>87% דוברי עברית בארץ</p> <p>88% דוברי עברית ברשויות מרקע דומה</p>		<p>87% ברשות המקומית</p> <p>88% בארץ</p>		<p>88% ברשות המקומית</p> <p>87% בארץ</p>			
<p>96% ברשות המקומית</p> <p>95% בארץ</p> <p>95% דוברי עברית בארץ</p> <p>96% דוברי עברית ברשויות מרקע דומה</p>		<p>96% ברשות המקומית</p> <p>94% בארץ</p>		<p>96% ברשות המקומית</p> <p>96% בארץ</p>		ה-ו	"אני יודע לשמור על עצמי בדרכים (למשל: מכיר את חוקי התנועה, חוגר חגורת בטיחות ברכב, יודע איך להתנהג כהולך רגל ועוד)."
<p>93% ברשות המקומית</p> <p>91% בארץ</p> <p>92% דוברי עברית בארץ</p> <p>93% דוברי עברית ברשויות מרקע דומה</p>		<p>92% ברשות המקומית</p> <p>91% בארץ</p>		<p>93% ברשות המקומית</p> <p>93% בארץ</p>			
<p>93% ברשות המקומית</p> <p>92% בארץ</p> <p>93% דוברי עברית בארץ</p> <p>92% דוברי עברית ברשויות מרקע דומה</p>		<p>95% ברשות המקומית</p> <p>93% בארץ</p>		<p>92% ברשות המקומית</p> <p>92% בארץ</p>		ה-ו	"אני יודע לשמור על עצמי מפני הרעלה וחנוק (למשל: יודע לאכול בצורה זהירה, להתרחק מרעלים ותרופות ועוד)."
<p>89% ברשות המקומית</p> <p>88% בארץ</p> <p>89% דוברי עברית בארץ</p> <p>89% דוברי עברית ברשויות מרקע דומה</p>		<p>87% ברשות המקומית</p> <p>90% בארץ</p>		<p>89% ברשות המקומית</p> <p>89% בארץ</p>			

הערה: סולם התשובות על ההיגדים היה בן חמש דרגות ונע מ"במידה רבה מאוד" (5) ועד "כלל לא" (1). לצורכי הדיווח על הממצאים סווגו המשיבים שציינו את אחד משני הערכים הגבוהים ביותר בסולם ("במידה רבה" או "במידה רבה מאוד") כמדווחים על הנאמר בהיגדים, וחושב שיעורם (באחוזים).

פרק 4. אקלים בית ספרי לפי דיווחי מורים

פרק האקלים לפי דיווחי המורים ברשות המקומית עוסק בכמה היבטים של האקלים הבית ספרי כפי שהם נתפסים בעיני המורים.

4.1 שביעות רצון

4.1.1 שביעות הרצון של המורים מבית הספר

הנתונים שלהלן מציגים את מידת שביעות רצונם של המורים ברשות המקומית מבית הספר הן כמקום עבודה והן מבחינת אופן התנהלותו.

הערה: סוגיה זו נבחנה קודם לכן מזווית הראייה של התלמידים. כדאי לבחון את ההלימה שבין התפיסות השונות של המורים ושל התלמידים בנושא זה (לפירוט נוסף ראו פרק ההקדמה).

תרשים 25: דיווחי המורים על שביעות הרצון מבית הספר

כלל בתי הספר	פיקוח ממלכתי-דתי	פיקוח ממלכתי	נתוני המדד/ההיגד בראש העין
<ul style="list-style-type: none"> ברשות המקומית בארץ דוברי עברית בארץ דוברי עברית ברשויות מרקע דומה 	<ul style="list-style-type: none"> ברשות המקומית בארץ 	<ul style="list-style-type: none"> ברשות המקומית בארץ 	שליבי חינוך
			המדד המסכם: יסודי שביעות הרצון של המורים מבית הספר חט"ב
ההיגדים המרכיבים את המדד המסכם ומתייחסים לשביעות רצון מהעבודה בבית הספר (% מסכימים):			
			יסודי חט"ב
			יסודי חט"ב
			יסודי חט"ב

* היגדים אלו נוסחו בשאלון על דרך השלילה, ולצורך הדיווח נוסחו מחדש על דרך החיוב כשאר ההיגדים, כך שערך גבוה יותר משקף שביעות רצון רבה יותר. הנוסח המקורי של ההיגדים, כפי שהופיעו בשאלון (על פי הסדר בתרשים): "את חשה שהתעייפת מעבודת ההוראה"; "את חשה שמוטל עלייך עומס עבודה כבד מדי".

המשך התרשים בעמוד הבא ⇐

המשך התרשים: דיווחי המורים על שביעות הרצון מבית הספר

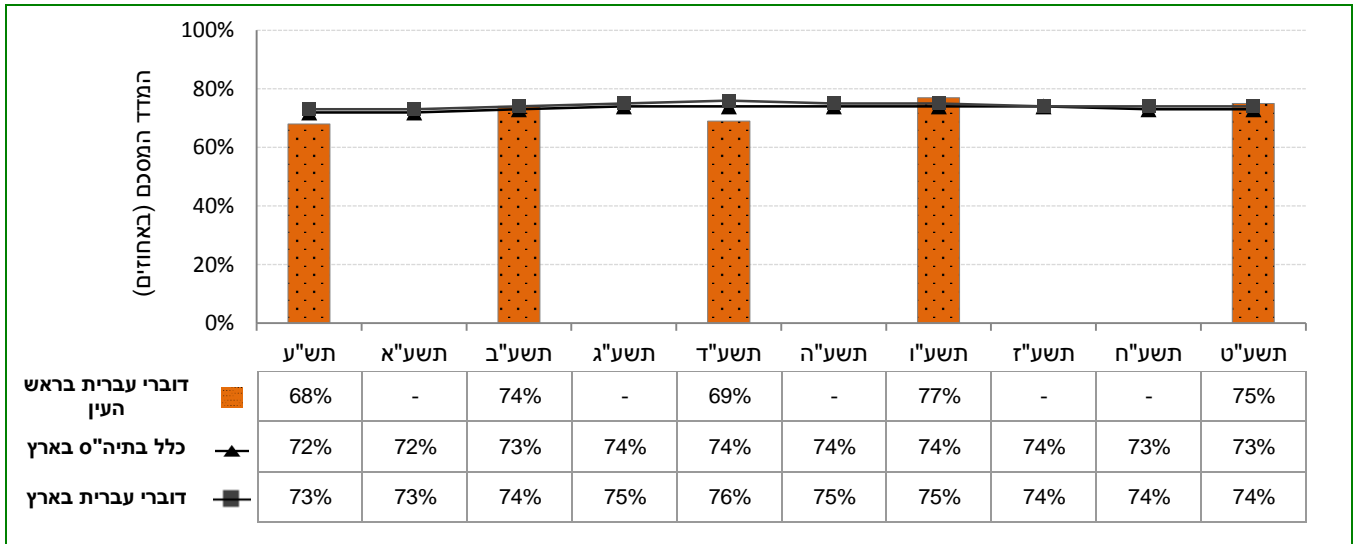
כלל בתי הספר	פיקוח ממלכתי-דתי	פיקוח ממלכתי	שלבי חינוך	נתוני המדד/ההיגד בראש העין
<ul style="list-style-type: none"> ברשות המקומית בארץ דוברי עברית בארץ דוברי עברית ברשויות מרקע דומה 	<ul style="list-style-type: none"> ברשות המקומית בארץ 	<ul style="list-style-type: none"> ברשות המקומית בארץ 		
100% 50% 0%	100% 50% 0%	100% 50% 0%		
ההיגדים המרכיבים את המדד המסכם ומתייחסים לשביעות רצון מהתנהלות בית הספר (% מסכימים):				
<p>92% 84% 84% 82%</p> <p>81% 79% 78% 78%</p>	<p>94% 87%</p> <p>81%</p>	<p>91% 83%</p> <p>77% 77%</p>	<p>יסודי</p> <p>חט"ב</p>	<p>"את שבעת רצון מהתנהלות בית הספר".</p>
<p>96% 92% 95% 95%</p> <p>98% 85% 88% 88%</p>	<p>97% 95%</p> <p>93%</p>	<p>96% 94%</p> <p>97% 87%</p>	<p>יסודי</p> <p>חט"ב</p>	<p>"בבית הספר עושים פעולות רבות כדי שלתלמידים יהיה נעים לשהות בו".</p>
<p>85% 80% 82% 81%</p> <p>77% 73% 73% 72%</p>	<p>84% 83%</p> <p>78%</p>	<p>85% 81%</p> <p>74% 71%</p>	<p>יסודי</p> <p>חט"ב</p>	<p>"בבית הספר עושים פעולות רבות כדי שלמורים יהיה נעים לשהות בו".</p>
<p>83% 79% 80% 79%</p> <p>69% 70% 67% 66%</p>	<p>90% 81%</p> <p>71%</p>	<p>79% 79%</p> <p>64% 65%</p>	<p>יסודי</p> <p>חט"ב</p>	<p>"בבית הספר משתדלים ליצור תנאים שיאפשרו לך להצליח בעבודתך".</p>

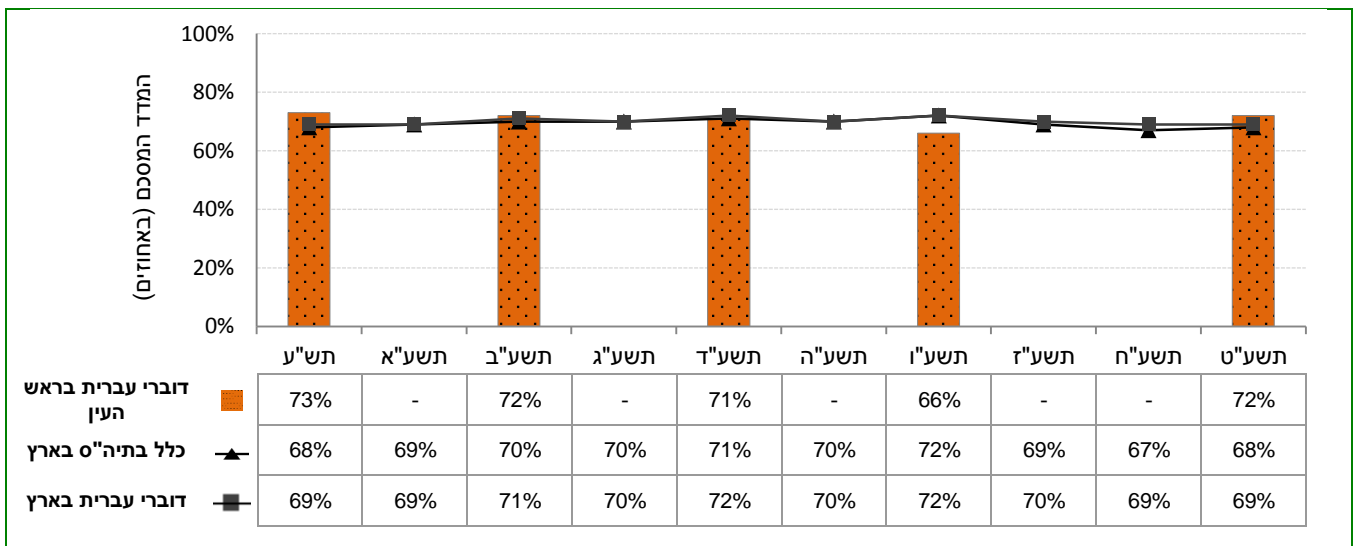
דיווחי המורים על שביעות הרצון מבית הספר: השוואה רב-שנתית

בתרשימים הבאים מוצגים נתוני המדד המסכם "שביעות הרצון של המורים מבית הספר" בשנים תש"ע-תשע"ט. נתונים אלה מוצגים ברמת הרשות המקומית וברמה הארצית בעבור המשיבים בחלוקה לשלבי חינוך. הנתונים מדווחים בעבור כלל בתי הספר ובעבור בתי ספר דוברי עברית בארץ.

תרשים 26: דיווחי המורים בבתי הספר היסודיים על שביעות הרצון מבית הספר בתשע"ט ובשנים קודמות

תרשים 27: דיווחי המורים בחטיבות הביניים על שביעות הרצון מבית הספר בתשע"ט ובשנים קודמות

4.2 יחסים בין בית הספר לבין ההורים

בעלי העניין העיקריים במתרחש בבית הספר מתוך הקהילה הסובבת אותו הם הורי התלמידים. יחסים תקינים ופוריים בין בית הספר לבין ההורים הם תנאי חשוב ליצירת אווירה חיובית הן במישור הלימודי והן במישור החברתי. בשנים האחרונות התגברה המודעות של המערכת לגבי החשיבות של שותפות ההורים בבית הספר. מידת השותפות בין בית הספר להורים עשויה לנוע בין יידוע ועדכון עד לקבלת החלטות משותפת. בניית שותפות אמיתית בין בית הספר להורים מתבטאת לא רק בעדכון ההורים על מצב ילדיהם אלא בשיתוף של ההורים בתכנון ובעשייה הבית ספרית, בקשר הדדי עם ההורים ובקיום דיאלוג בין בית הספר להורים תוך שקיפות מלאה וכינון יחסי אמון.

להלן מוצגים נתונים על שותפות הורים בבתי הספר לפי דיווחי המורים ברשות המקומית.

הערה: נתונים אלה עוסקים ביחסים **עם ההורים** בבתי הספר ברשות המקומית כפי שהם מצטיירים בדיווחי המורים. הם משלימים את הדיווח שהוצג קודם לכן בנושא טיב היחסים הבין-אישיים בין המורים והתלמידים לפי דיווחי התלמידים. כאמור, יחסים בין-אישיים חיוביים בין תלמידים, מורים והורים הם תנאי חשוב לתפקוד בית ספרי מיטבי.

4.2.1 שותפות הורים בבית הספר

המדד המסכם "שותפות הורים בבית הספר" מבקש לבחון את התקשורת ושיתוף הפעולה בין בתי הספר ברשות המקומית לבין ההורים ואת מידת המעורבות של ההורים, על סמך דיווחי המורים.

אקלים וסביבה כדגוגית

תרשים 28: דיווחי המורים על שותפות הורים בבית הספר

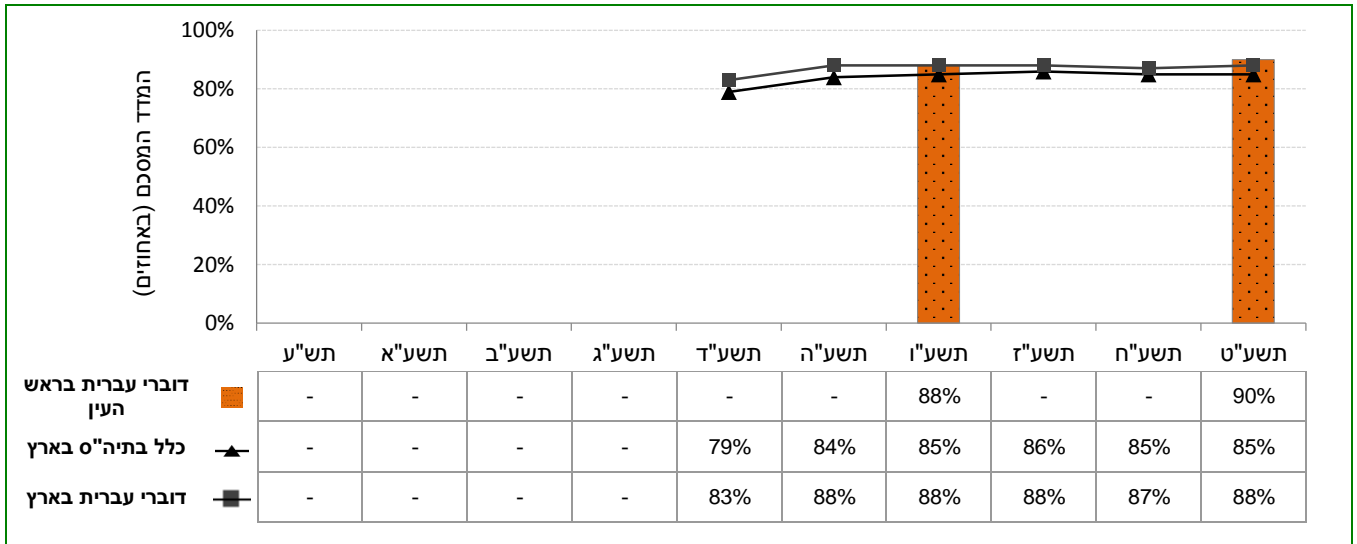
כלל בתי הספר		פיקוח ממלכתי-דתי		פיקוח ממלכתי		נתוני הממד/ההיגד בראש העין	שלבי חינוך
ברשות המקומית	בארץ	ברשות המקומית	בארץ	ברשות המקומית	בארץ		
המדד המסכם:							
<p>90% 85% 88% 88%</p> <p>80% 77% 79% 79%</p>		<p>93% 88%</p> <p>82%</p>		<p>89% 87%</p> <p>78% 78%</p>		יסודי	שותפות הורים בבית הספר
<p>80% 77% 79% 79%</p>		<p>82%</p>		<p>78% 78%</p>		חט"ב	
ההיגדים המרכיבים את הממד המסכם (% מסכימים):							
<p>98% 94% 97% 97%</p> <p>98% 87% 90% 89%</p>		<p>100% 98%</p> <p>91%</p>		<p>96% 97%</p> <p>97% 90%</p>		יסודי	"בית הספר מיידע את ההורים באופן שוטף על הנעשה בו."
<p>98% 87% 90% 89%</p>		<p>91%</p>		<p>97% 90%</p>		חט"ב	
<p>94% 85% 90% 90%</p> <p>94% 78% 86% 86%</p>		<p>90% 89%</p> <p>88%</p>		<p>96% 90%</p> <p>92% 85%</p>		יסודי	"להורים יש אוזן קשבת בבית הספר בכל שאלה, בעיה או תלונה שעולה."
<p>94% 78% 86% 86%</p>		<p>88%</p>		<p>92% 85%</p>		חט"ב	
<p>91% 89% 91% 92%</p> <p>79% 79% 83% 82%</p>		<p>93% 88%</p> <p>83%</p>		<p>89% 92%</p> <p>77% 82%</p>		יסודי	"הורי התלמידים נמצאים בקשר קבוע טלפוני, מייל, סמס וכד', עם המחנך כדי להתעדכן במצבו של הילד שלהם."
<p>79% 79% 83% 82%</p>		<p>83%</p>		<p>77% 82%</p>		חט"ב	
<p>78% 73% 73% 72%</p> <p>48% 62% 58% 59%</p>		<p>87% 79%</p> <p>66%</p>		<p>73% 70%</p> <p>43% 56%</p>		יסודי	"המורים בבית הספר מתייעצים עם ההורים כיצד כדאי לשפר את ההתקדמות הלימודית של הילד שלהם."
<p>78% 73% 73% 72%</p> <p>48% 62% 58% 59%</p>		<p>66%</p>		<p>43% 56%</p>		חט"ב	

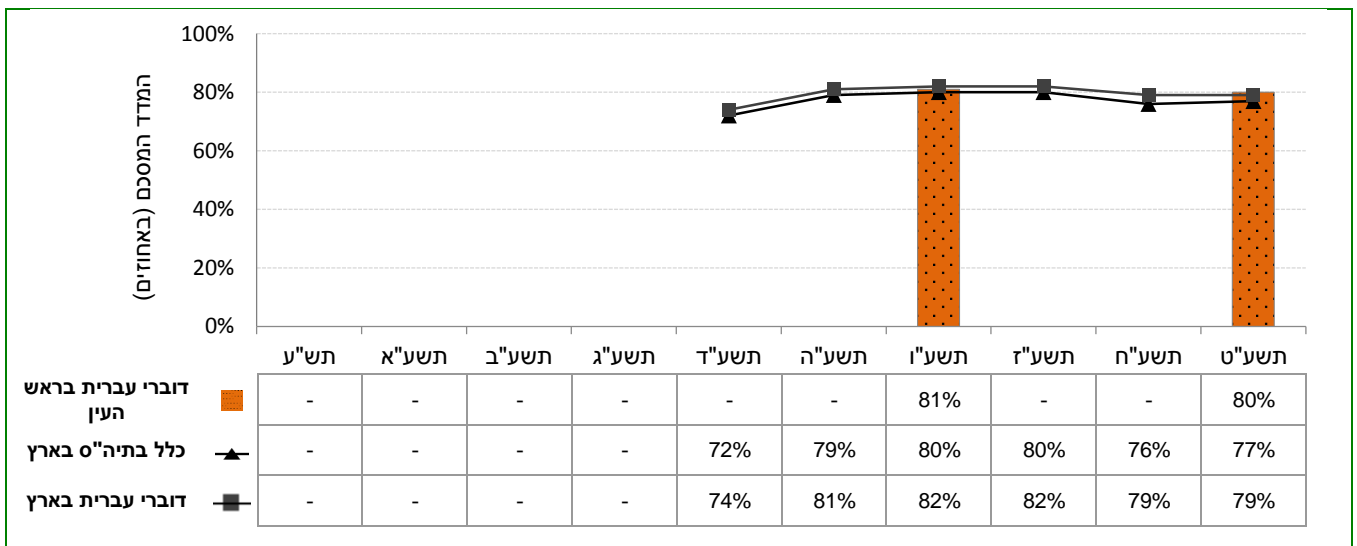
דיווחי המורים על שותפות הורים בבית הספר: השוואה רב-שנתית

בתרשימים הבאים מוצגים נתוני המדד המסכם "שותפות הורים בבית הספר" בשנים תשע"ד-תשע"ט. נתונים אלה מוצגים ברמת הרשות המקומית וברמה הארצית בעבור המשיבים בחלוקה לשלבי חינוך. הנתונים מדווחים בעבור כלל בתי הספר ובעבור בתי ספר דוברי עברית בארץ.

תרשים 29: דיווחי המורים בבתי הספר היסודיים על שותפות הורים בבית הספר בתשע"ט ובשנים קודמות

תרשים 30: דיווחי המורים בחטיבות הביניים על שותפות הורים בבית הספר בתשע"ט ובשנים קודמות

פרק 5. הסביבה הפדגוגית לפי דיווחי תלמידים

פרק זה מתמקד במאפיינים מרכזיים של הסביבה הפדגוגית בבתי הספר ברשות המקומית. הפרק עוסק בשלושה נושאים עיקריים: היבטים רגשיים-מוטיבציוניים בלמידה, דרכי הוראה-למידה-הערכה וחינוך חברתי-ערכי בבית הספר.

5.1 היבטים רגשיים-מוטיבציוניים בלמידה

תתי-הפרקים הבאים עוסקים בתהליכים רגשיים-מוטיבציוניים בקרב התלמידים ברשות המקומית, תוך התמקדות במוטיבציה שלהם ובסקרנותם בלמידה, בתחושת המסוגלות של התלמידים ובמאמצי בתי הספר ברשות לעודד אותן, קרי, המידה שבה המורים מצפים מהתלמידים להתאמץ, מאמינים ביכולותיהם ומעודדים אותם להעמיק בנושאי הלימוד.

5.1.1 מסוגלות, סקרנות ועניין בלמידה

הילד הוא סקרן ובעל מוטיבציה ללמידה מטבעו. תלמידים הפועלים מתוך עניין, סקרנות והנאה מעורבים יותר בלמידה ויהיו מוכנים להתמודד עם משימות מאתגרות יותר בלמידה. המדד המסכם "מסוגלות, סקרנות ועניין בלמידה" מבקש לבחון את המידה שבה התלמידים מדווחים על למידה מתוך עניין, סקרנות והנאה ועד כמה הלימודים מקנים לתלמידים תחושה של מסוגלות וביטחון ביכולותיהם.

תרשים 31: דיווחי התלמידים על מסוגלות, סקרנות ועניין בלמידה

המשך התרשים בעמוד הבא ←

אקלים וסביבה פדגוגית

המשך התרשים: דיווחי התלמידים על מסוגלות, סקרנות ועניין בלמידה

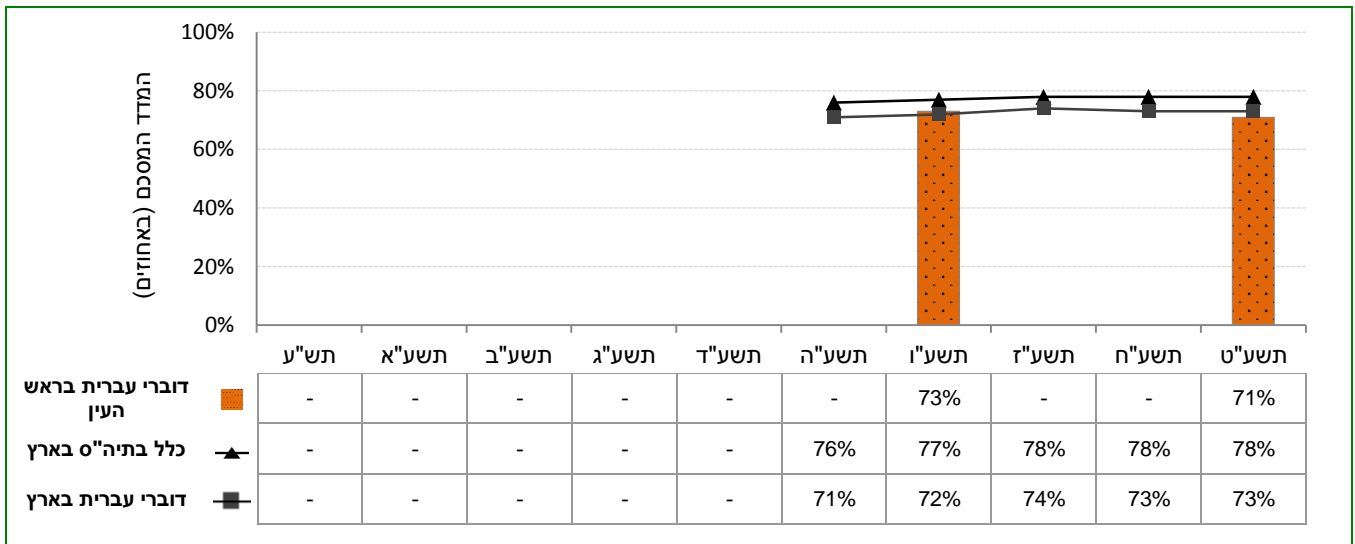
כלל בתי הספר		פיקוח ממלכתי-דתי		פיקוח ממלכתי		שכבות	נתוני המדד/ההיגד בראש העין	
ברשות המקומית	בארץ	ברשות המקומית	בארץ	ברשות המקומית	בארץ			
100%	50%	0%	100%	50%	0%	100%	50%	0%
ההיגדים המרכיבים את המדד המסכם (% מסכימים):								
<p>81% ברשות המקומית</p> <p>86% בארץ</p> <p>83% דוברי עברית בארץ</p> <p>81% דוברי עברית ברשויות מרקע דומה</p>		<p>87% ברשות המקומית</p> <p>83% בארץ</p>		<p>78% ברשות המקומית</p> <p>83% בארץ</p>		ה-ו	<p>"אני בטוח שאוכל להצליח בלימודים גם אם המשימות יהיו קשות".</p>	
<p>66% ברשות המקומית</p> <p>74% בארץ</p> <p>70% דוברי עברית בארץ</p> <p>68% דוברי עברית ברשויות מרקע דומה</p>		<p>64% ברשות המקומית</p> <p>72% בארץ</p>		<p>66% ברשות המקומית</p> <p>69% בארץ</p>		ז-ט		
<p>75% ברשות המקומית</p> <p>79% בארץ</p> <p>75% דוברי עברית בארץ</p> <p>72% דוברי עברית ברשויות מרקע דומה</p>		<p>84% ברשות המקומית</p> <p>77% בארץ</p>		<p>70% ברשות המקומית</p> <p>74% בארץ</p>		ה-ו	<p>"הדברים שאני לומד בבית הספר עוזרים לי גם מחוץ לשעות הלימודים".</p>	
<p>44% ברשות המקומית</p> <p>55% בארץ</p> <p>47% דוברי עברית בארץ</p> <p>43% דוברי עברית ברשויות מרקע דומה</p>		<p>48% ברשות המקומית</p> <p>55% בארץ</p>		<p>43% ברשות המקומית</p> <p>44% בארץ</p>		ז-ט		
<p>60% ברשות המקומית</p> <p>70% בארץ</p> <p>64% דוברי עברית בארץ</p> <p>59% דוברי עברית ברשויות מרקע דומה</p>		<p>74% ברשות המקומית</p> <p>66% בארץ</p>		<p>52% ברשות המקומית</p> <p>63% בארץ</p>		ה-ו	<p>"אני נהנה מהדברים שאני לומד בבית הספר".</p>	
<p>34% ברשות המקומית</p> <p>48% בארץ</p> <p>40% דוברי עברית בארץ</p> <p>36% דוברי עברית ברשויות מרקע דומה</p>		<p>33% ברשות המקומית</p> <p>46% בארץ</p>		<p>34% ברשות המקומית</p> <p>38% בארץ</p>		ז-ט		

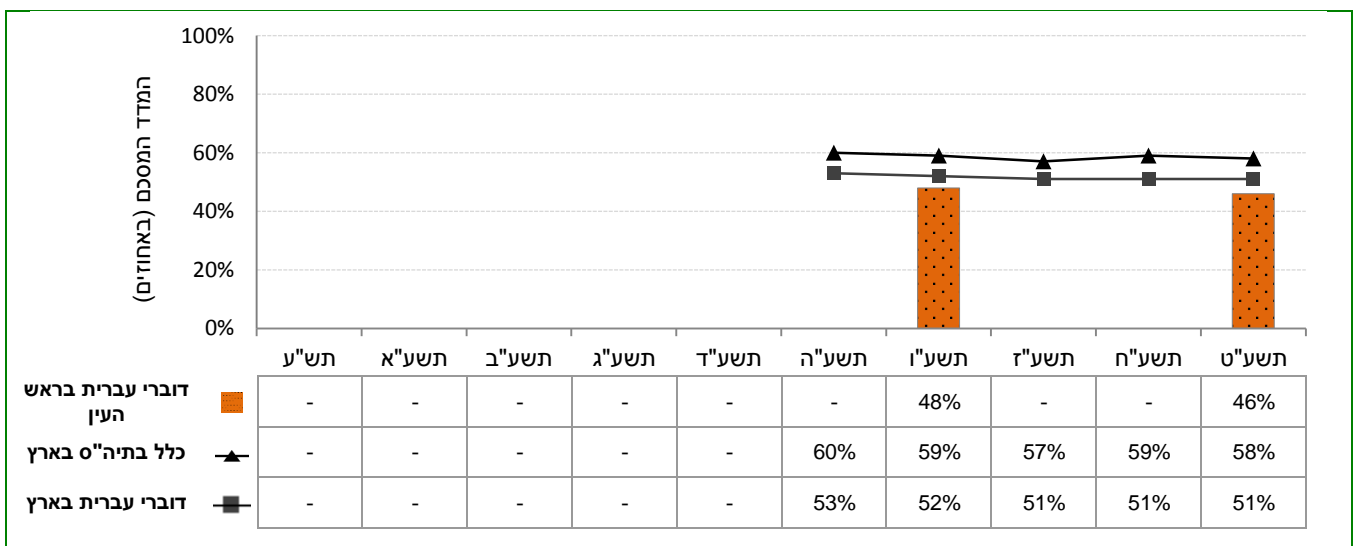
דיווחי התלמידים על מסוגלות, סקרנות ועניין בלמידה: השוואה רב-שנתית

בתרשימים הבאים מוצגים נתוני המדד המסכם "מסוגלות, סקרנות ועניין בלמידה" בשנים תשע"ה-תשע"ט. נתונים אלה מוצגים ברמת הרשות המקומית וברמה הארצית בעבור המשיבים בחלוקה לשכבות ה'ו' ולשכבות ז'-ט'. הנתונים מדווחים בעבור כלל בתי הספר ובעבור בתי ספר דוברי עברית בארץ.

תרשים 32: דיווחי התלמידים בשכבות ה'ו' על מסוגלות, סקרנות ועניין בלמידה בתשע"ט ובשנים קודמות

תרשים 33: דיווחי התלמידים בשכבות ז'-ט' על מסוגלות, סקרנות ועניין בלמידה בתשע"ט ובשנים קודמות

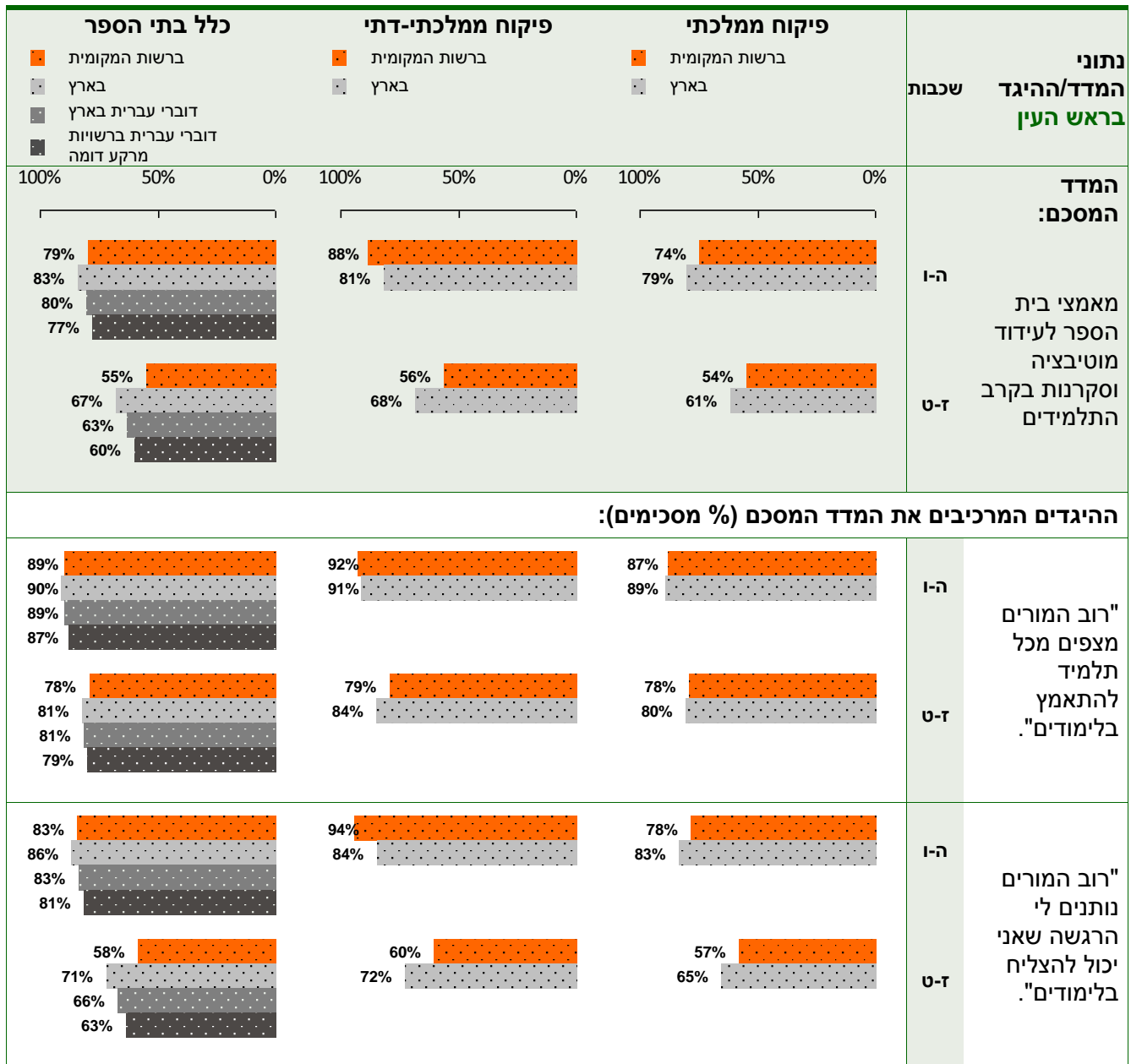

5.1.2 מאמצי בית הספר לעידוד מוטיבציה וסקרנות בקרב התלמידים

המדד המסכם "מאמצי בית הספר לעידוד מוטיבציה וסקרנות בקרב התלמידים" מבקש לבחון את המידה שבה התלמידים חשים שמוריהם מעודדים אותם להתעמק בלמידה, מצפים מהם להתאמץ בלימודיהם ומאמינים ביכולתם להצליח. עידוד מוטיבציה וסקרנות אצל תלמידים מקדם את תפקודם הקוגניטיבי של התלמידים ואת מיומנותיהם הלמידה שלהם.

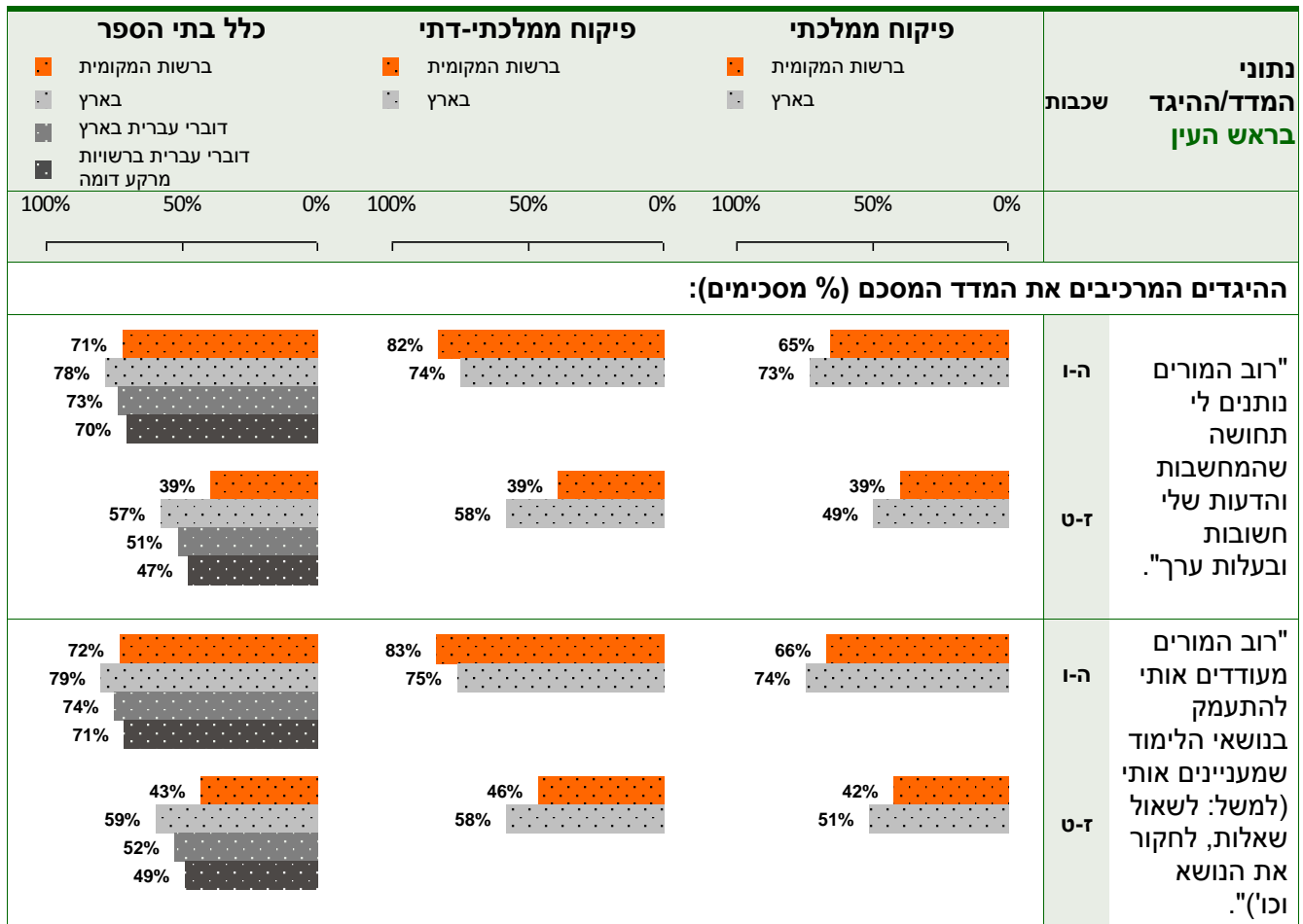
תרשים 34: דיווחי התלמידים על מאמצי בית הספר לעידוד מוטיבציה וסקרנות בקרב התלמידים

המשך התרשים בעמוד הבא ⇐

המשך התרשים: דיווחי התלמידים על מאמצי בית הספר לעידוד מוטיבציה וסקרנות בקרב התלמידים

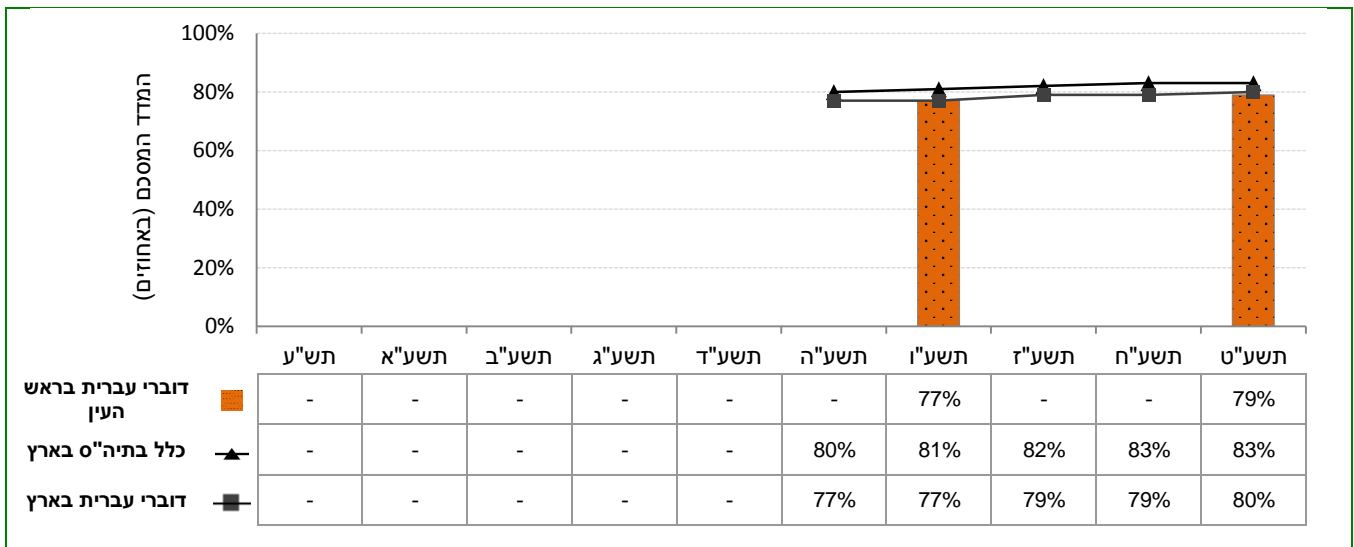

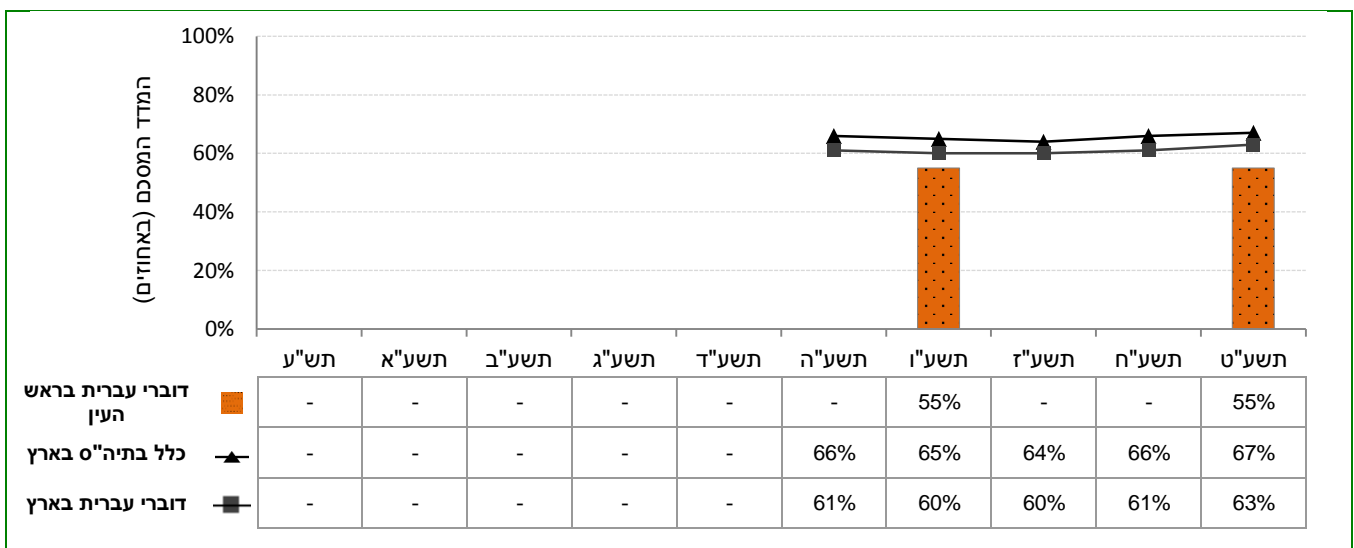
דיווחי התלמידים על מאמצי בית הספר לעידוד מוטיבציה וסקרנות בקרב התלמידים: השוואה רב-שנתית

בתרשימים הבאים מוצגים נתוני המדד המסכם "מאמצי בית הספר לעידוד מוטיבציה וסקרנות בקרב התלמידים" בשנים תשע"ה-תשע"ט. נתונים אלה מוצגים ברמת הרשות המקומית וברמה הארצית בעבור המשיבים בחלוקה לשכבות ה'ו' ולשכבות ז'-ט'. הנתונים מדווחים בעבור כלל בתי הספר ובעבור בתי ספר דוברי עברית בארץ.

תרשים 35: דיווחי התלמידים בשכבות ה'ו' על מאמצי בית הספר לעידוד מוטיבציה וסקרנות בקרב התלמידים בתשע"ט ובשנים קודמות

תרשים 36: דיווחי התלמידים בשכבות ז'-ט' על מאמצי בית הספר לעידוד מוטיבציה וסקרנות בקרב התלמידים בתשע"ט ובשנים קודמות

5.2 דרכי הוראה-למידה-הערכה

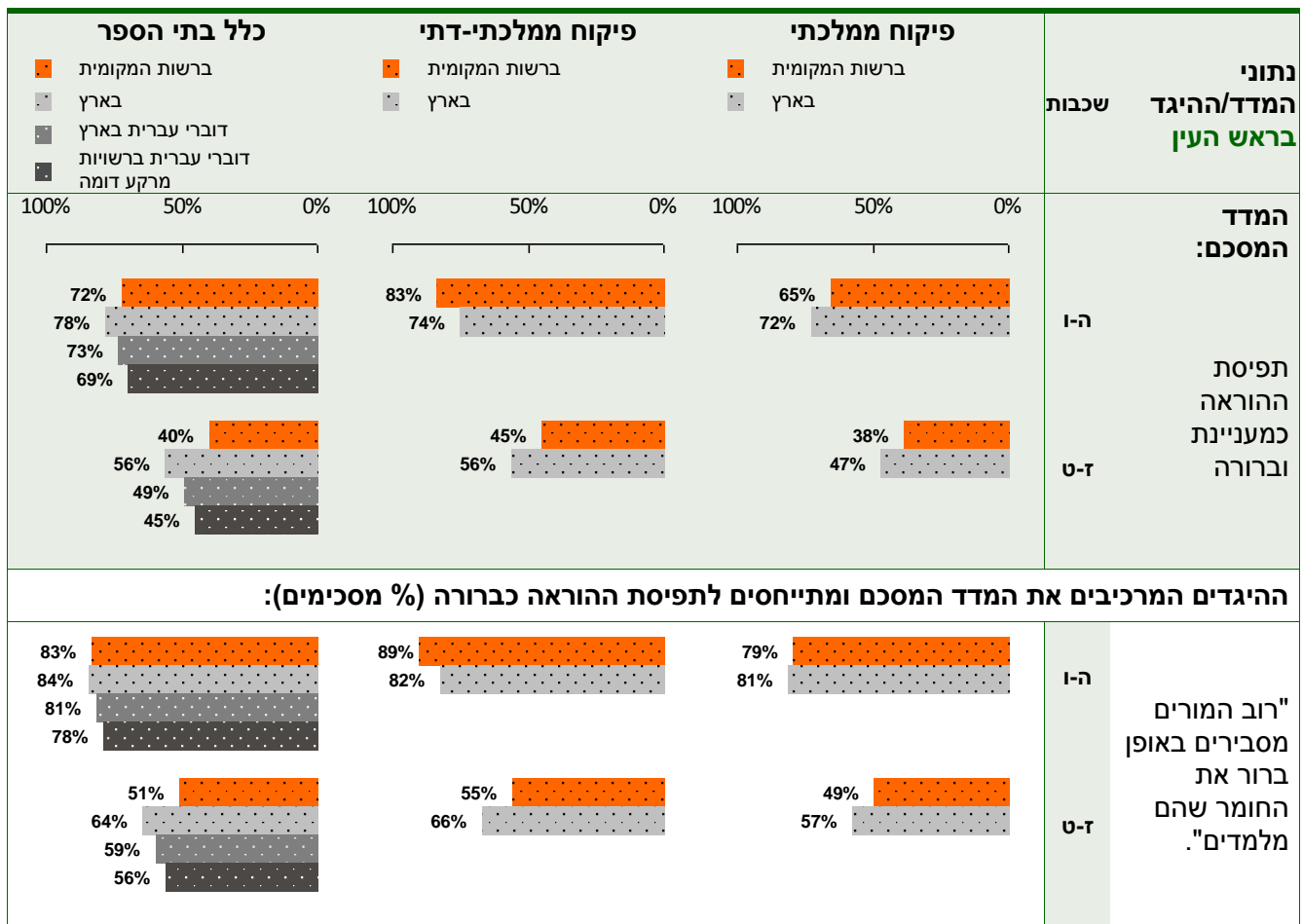
תהליכי ההוראה-למידה-הערכה המתקיימים בכיתות הם לב ליבו של התהליך הפדגוגי. לנוכח האתגרים שמציבה לפנינו המאה ה-21, אחד היעדים שקבעה לעצמה מערכת החינוך הוא להנחיל ללומדים ידע ומיומנויות הנדרשים לתפקוד מיטבי בתקופה זו. לשם כך יש צורך בחינוך שנותן מענה למאפיינים של מציאות משתנה, ומקדם את העניין והמעורבות של התלמיד בלמידה ואת התכנים כך שיהיו רלוונטיים לצורכי הלומד והחברה.

בתת-פרק זה מוצגים מספר היבטים מרכזיים של דרכי ההוראה-למידה-הערכה בכיתות בבתי הספר ברשות המקומית: תפיסת ההוראה כמעניינת וברורה, פרקטיקות ההוראה-למידה-הערכה הנהוגות בכיתות, אסטרטגיות ללמידה עצמית וקבלת הערכה ומשוב מהמורים.

5.2.1 תפיסת ההוראה כמעניינת וברורה

התלמידים התבקשו לחוות את דעתם באשר לאופן ההוראה של המורים בבתי הספר ברשות המקומית: באיזו מידה אופן ההוראה נתפס בעיניהם כבהיר, כמעורר חשק ללמוד, כמסייע בהבנת החומר וכמעודד חשיבה והעמקה. על בסיס שורה של היגדים שונים בנושא זה חושב המדד המסכם "תפיסת ההוראה כמעניינת וברורה".

תרשים 37: דיווחי התלמידים על תפיסת ההוראה כמעניינת וברורה

המשך התרשים בעמוד הבא ←

המשך התרשים: דיווחי התלמידים על תפיסת ההוראה כמעניינת וברורה

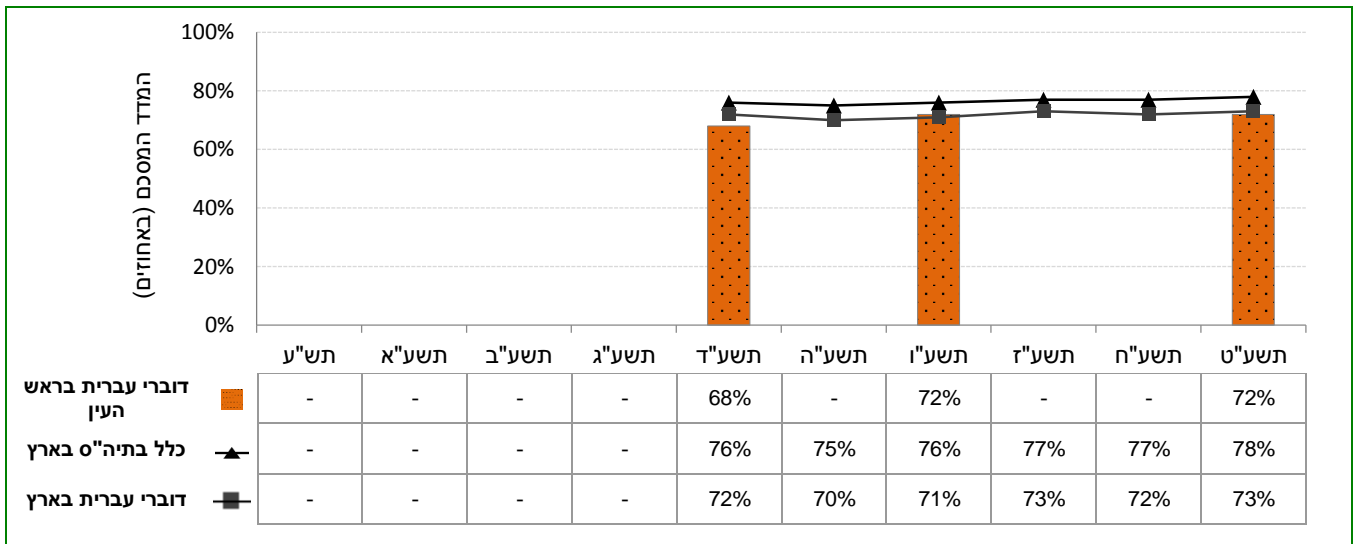
כלל בתי הספר		פיקוח ממלכתי-דתי		פיקוח ממלכתי		נתוני המדד/ההיגד בראש העין
ברשות המקומית	בארץ	ברשות המקומית	בארץ	ברשות המקומית	בארץ	
100%	50%	0%	100%	50%	0%	
ההיגדים המרכיבים את המדד המסכם ומתייחסים לתפיסת ההוראה כברורה (% מסכימים):						
<p>75% ברשות המקומית</p> <p>81% בארץ</p> <p>77% דוברי עברית בארץ</p> <p>74% דוברי עברית ברשויות מרקע דומה</p>		<p>84% ברשות המקומית</p> <p>79% בארץ</p>		<p>69% ברשות המקומית</p> <p>77% בארץ</p>		ה-ו
<p>46% ברשות המקומית</p> <p>61% בארץ</p> <p>56% דוברי עברית בארץ</p> <p>52% דוברי עברית ברשויות מרקע דומה</p>		<p>49% ברשות המקומית</p> <p>62% בארץ</p>		<p>45% ברשות המקומית</p> <p>54% בארץ</p>		ז-ט
<p>82% ברשות המקומית</p> <p>85% בארץ</p> <p>83% דוברי עברית בארץ</p> <p>81% דוברי עברית ברשויות מרקע דומה</p>		<p>89% ברשות המקומית</p> <p>84% בארץ</p>		<p>78% ברשות המקומית</p> <p>83% בארץ</p>		ה-ו
<p>51% ברשות המקומית</p> <p>66% בארץ</p> <p>61% דוברי עברית בארץ</p> <p>56% דוברי עברית ברשויות מרקע דומה</p>		<p>55% ברשות המקומית</p> <p>68% בארץ</p>		<p>49% ברשות המקומית</p> <p>59% בארץ</p>		ז-ט
ההיגדים המרכיבים את המדד המסכם ומתייחסים לתפיסת ההוראה כמעניינת (% מסכימים):						
<p>60% ברשות המקומית</p> <p>68% בארץ</p> <p>61% דוברי עברית בארץ</p> <p>56% דוברי עברית ברשויות מרקע דומה</p>		<p>78% ברשות המקומית</p> <p>64% בארץ</p>		<p>50% ברשות המקומית</p> <p>60% בארץ</p>		ה-ו
<p>26% ברשות המקומית</p> <p>43% בארץ</p> <p>34% דוברי עברית בארץ</p> <p>30% דוברי עברית ברשויות מרקע דומה</p>		<p>33% ברשות המקומית</p> <p>42% בארץ</p>		<p>24% ברשות המקומית</p> <p>32% בארץ</p>		ז-ט
<p>59% ברשות המקומית</p> <p>70% בארץ</p> <p>62% דוברי עברית בארץ</p> <p>57% דוברי עברית ברשויות מרקע דומה</p>		<p>74% ברשות המקומית</p> <p>64% בארץ</p>		<p>50% ברשות המקומית</p> <p>61% בארץ</p>		ה-ו
<p>25% ברשות המקומית</p> <p>44% בארץ</p> <p>34% דוברי עברית בארץ</p> <p>30% דוברי עברית ברשויות מרקע דומה</p>		<p>30% ברשות המקומית</p> <p>41% בארץ</p>		<p>23% ברשות המקומית</p> <p>32% בארץ</p>		ז-ט

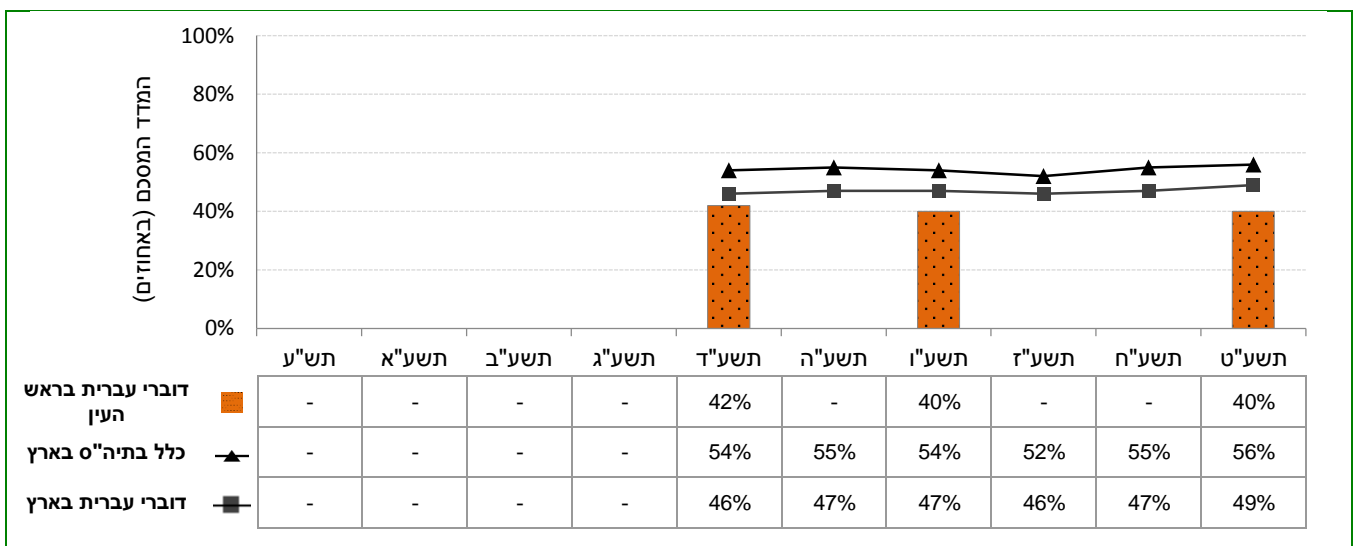
דיווחי התלמידים על תפיסת ההוראה כמעניינת וברורה: השוואה רב-שנתית

בתרשימים הבאים מוצגים נתוני המדד המסכם "תפיסת ההוראה כמעניינת וברורה" בשנים תשע"ד-תשע"ט. נתונים אלה מוצגים ברמת הרשות המקומית וברמה הארצית בעבור המשיבים בחלוקה לשכבות ה'ו' ולשכבות ז'-ט'. הנתונים מדווחים בעבור כלל בתי הספר ובעבור בתי ספר דוברי עברית בארץ.

תרשים 38: דיווחי התלמידים בשכבות ה'ו' על תפיסת ההוראה כמעניינת וברורה בתשע"ט ובשנים קודמות

תרשים 39: דיווחי התלמידים בשכבות ז'-ט' על תפיסת ההוראה כמעניינת וברורה בתשע"ט ובשנים קודמות

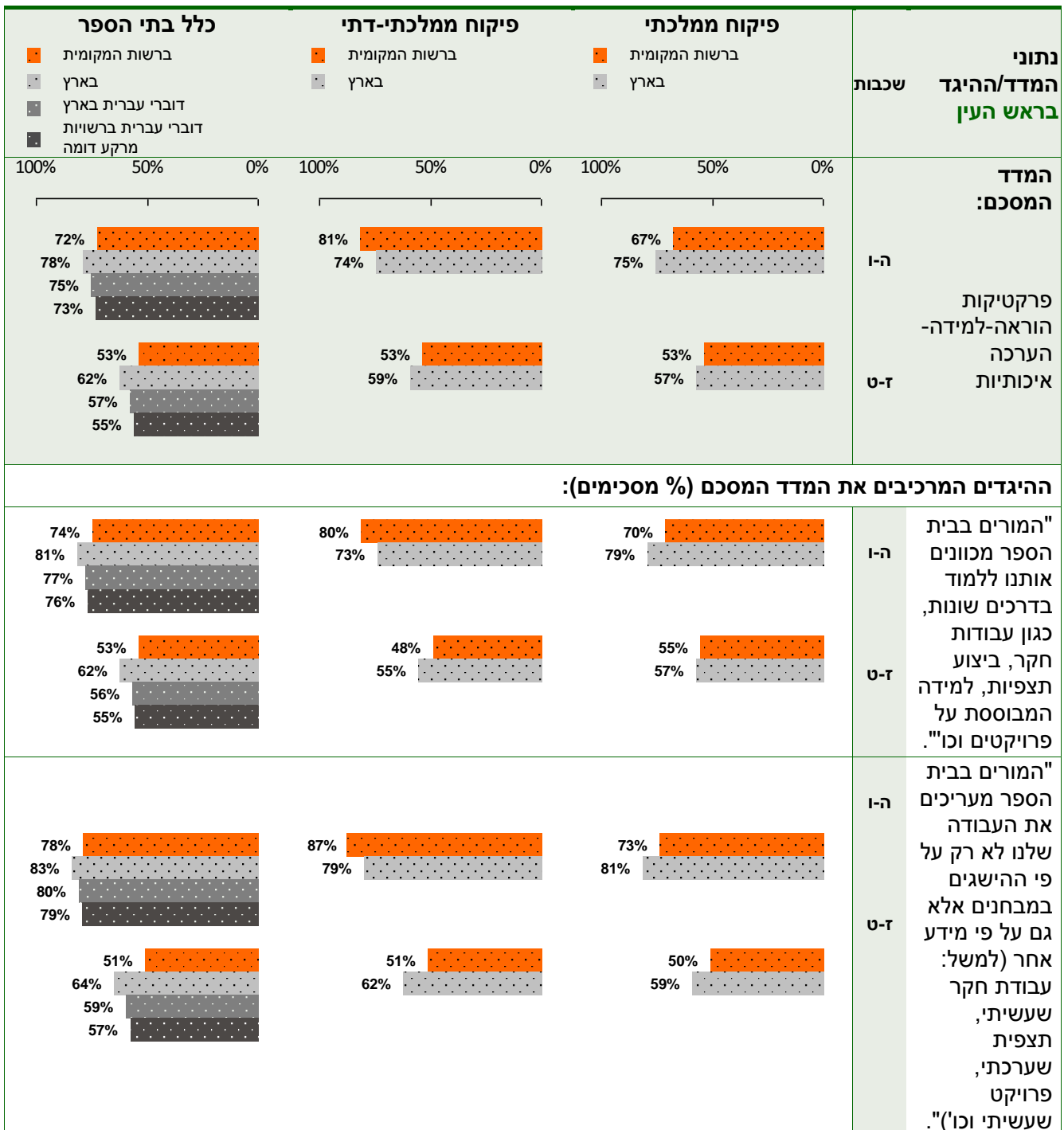

5.2.2 פרקטיקות הוראה-למידה-הערכה איכותיות

מערכת החינוך שואפת לטפח תלמידים המתאפיינים בסקרנות, בחדוות למידה וביכולת חקירה ולמידה עצמאית. לצורך כך ניתן להשתמש במגוון דרכי הוראה-למידה-הערכה איכותיות: למידה בדרך החקר, למידה מתלמידים אחרים, למידה תחומית ובין-תחומית, למידה עם מנחה או חונך, למידה פעילה, עבודת צוות, פעילות במרחבים מגוונים, פתרון בעיות, קריאה, כתיבה, תצפית, התנסות בדרכי ייצוג שונות של ידע וארגונו ועוד. על בסיס היגדים המתארים את השימוש בפרקטיקות מגוונות אלו חושב המדד המסכם בנושא.

תרשים 40: דיווחי התלמידים על פרקטיקות הוראה-למידה-הערכה איכותיות

המשך התרשים בעמוד הבא ⇐

המשך התרשים: דיווחי התלמידים על פרקטיקות הוראה-למידה-הערכה איכותיות

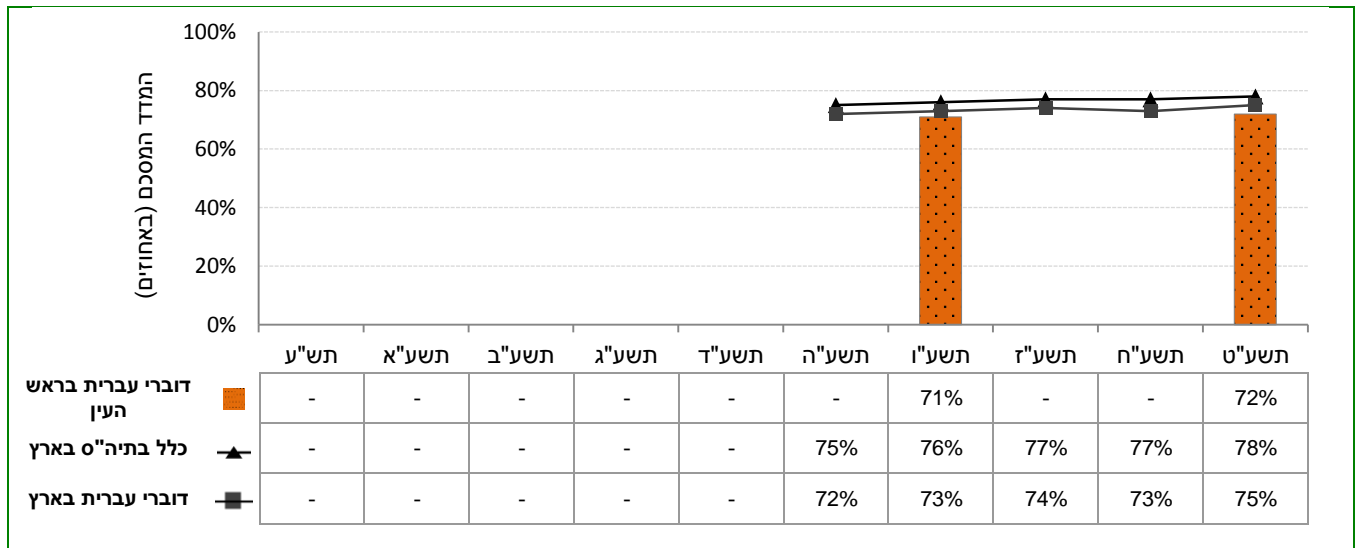
כלל בתי הספר	פיקוח ממלכתי-דתי	פיקוח ממלכתי	נתוני המדד/ההיגד בראש העין
<ul style="list-style-type: none"> ברשות המקומית בארץ דוברי עברית בארץ דוברי עברית ברשויות מרקע דומה 	<ul style="list-style-type: none"> ברשות המקומית בארץ 	<ul style="list-style-type: none"> ברשות המקומית בארץ 	שכבות
100% 50% 0%	100% 50% 0%	100% 50% 0%	
ההיגדים המרכיבים את המדד המסכם (% מסכימים):			
<p>80% 84% 81% 79%</p> <p>54% 66% 61% 58%</p>	<p>88% 81%</p> <p>58% 65%</p>	<p>76% 81%</p> <p>53% 59%</p>	<p>ה-ו</p> <p>ט-ז</p> <p>"ככלל, אני מרגיש שהמורים בבית הספר מעודדים אותנו להיות פעילים במהלך הלמידה: לשאול שאלות, להציג את עבודתנו בפני הכיתה, לצאת לפעילויות לימוד מחוץ לכיתה וכו".</p>
<p>73% 77% 73% 70%</p> <p>53% 63% 59% 56%</p>	<p>80% 74%</p> <p>59% 64%</p>	<p>69% 73%</p> <p>52% 58%</p>	<p>ה-ו</p> <p>ט-ז</p> <p>"במהלך השיעורים המורים בבית הספר מקשרים את החומר הנלמד לנושאים נוספים (למשל למקצועות אחרים, לאירועים בחדשות וכו)".</p>
<p>72% 79% 75% 74%</p> <p>65% 67% 63% 64%</p>	<p>81% 75%</p> <p>63% 62%</p>	<p>67% 75%</p> <p>65% 64%</p>	<p>ה-ו</p> <p>ט-ז</p> <p>"רוב המורים מטילים עלינו משימות של עבודה משותפת עם תלמידים אחרים".</p>
<p>54% 67% 61% 58%</p> <p>44% 50% 45% 43%</p>	<p>68% 61%</p> <p>40% 45%</p>	<p>46% 61%</p> <p>45% 45%</p>	<p>ה-ו</p> <p>ט-ז</p> <p>"תלמידים בכיתתי עובדים על משימות שונות באופן עצמאי במסגרת השיעורים".</p>

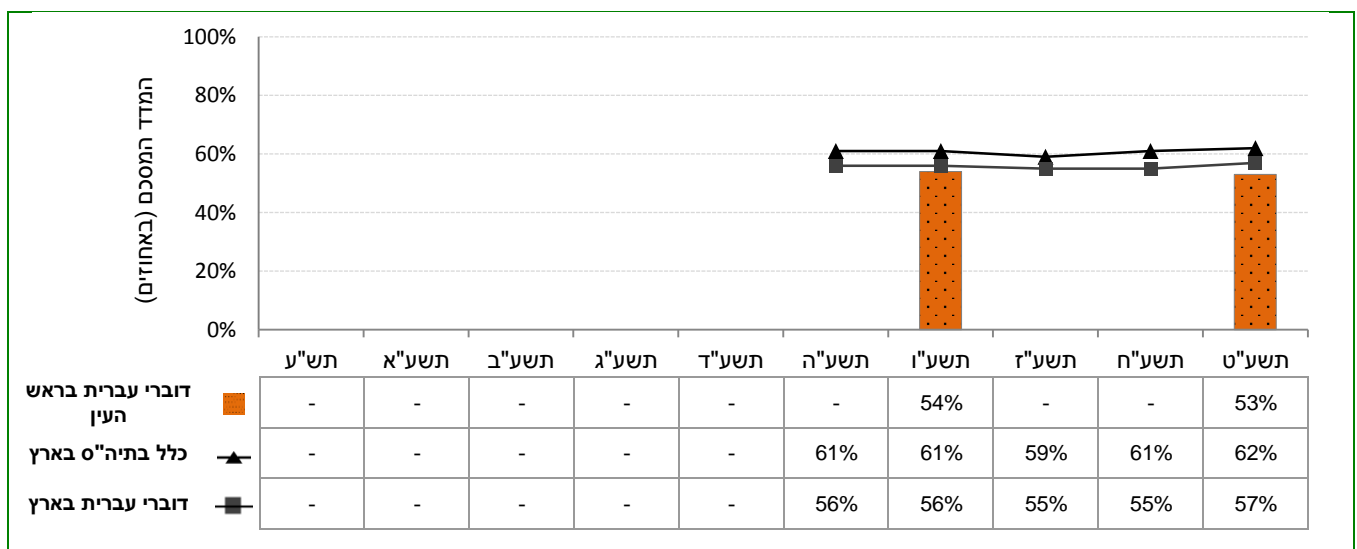
דיווחי התלמידים על פרקטיקות הוראה-למידה-הערכה איכותיות: השוואה רב-שנתית

בתרשימים הבאים מוצגים נתוני המדד המסכם "פרקטיקות הוראה-למידה-הערכה איכותיות" בשנים תשע"ה-תשע"ט. נתונים אלה מוצגים ברמת הרשות המקומית וברמה הארצית בעבור המשיבים בחלוקה לשכבות ה'ו' ולשכבות ז'ט'. הנתונים מדווחים בעבור כלל בתי הספר ובעבור בתי ספר דוברי עברית בארץ.

תרשים 41: דיווחי התלמידים בשכבות ה'ו' על פרקטיקות הוראה-למידה-הערכה איכותיות בתשע"ט ובשנים קודמות

תרשים 42: דיווחי התלמידים בשכבות ז'ט' על פרקטיקות הוראה-למידה-הערכה איכותיות בתשע"ט ובשנים קודמות

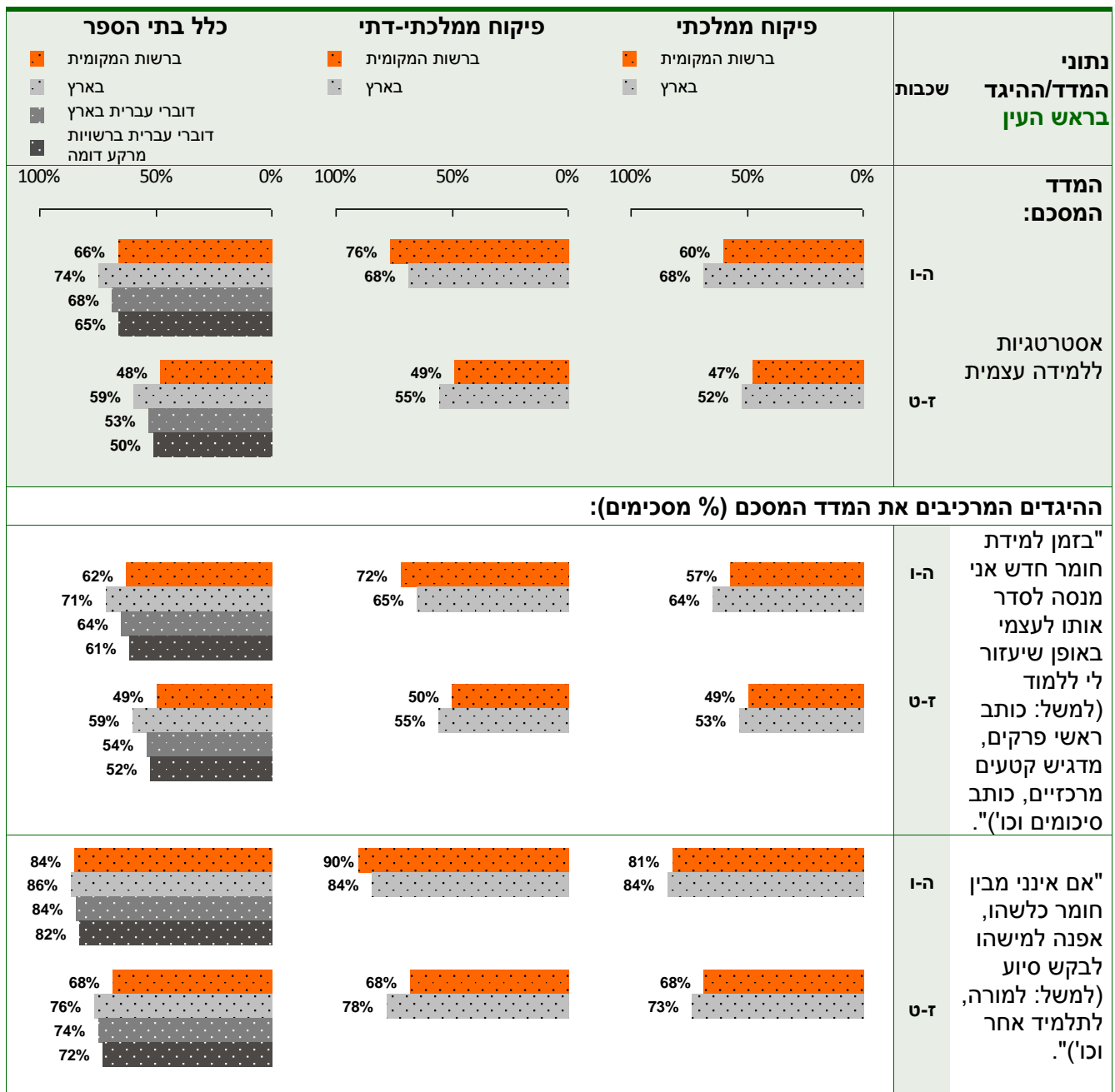

5.2.3 אסטרטגיות ללמידה עצמית

אסטרטגיות ללמידה עצמית כוללות מגוון של תהליכים באמצעותם הלומד מפקח באופן מודע על מחשבותיו, על רגשותיו ועל התנהגותו במהלך הלמידה. שימוש באסטרטגיות ללמידה עצמית מעיד על השתתפות פעילה של הלומד בתהליך הלמידה. תלמיד המכוון את למידתו לומד מתוך הנעה פנימית גבוהה ועשוי להצליח יותר בתהליך הלמידה. המדד המסכם "אסטרטגיות ללמידה עצמית" מבקש לבחון את המידה שבה התלמידים ברשות המקומית מארגנים לעצמם חומר חדש בזמן הלמידה, מוודאים שהבינו את החומר הנלמד, פונים לבקש סיוע אם הם מרגישים שהם זקוקים לכך ומנסים להרחיב את הידע שלהם על נושאים שלמדו בבית הספר.

תרשים 43: דיווחי התלמידים על אסטרטגיות ללמידה עצמית

המשך התרשים בעמוד הבא ←

המשך התרשים: דיווחי התלמידים על אסטרטגיות ללמידה עצמית

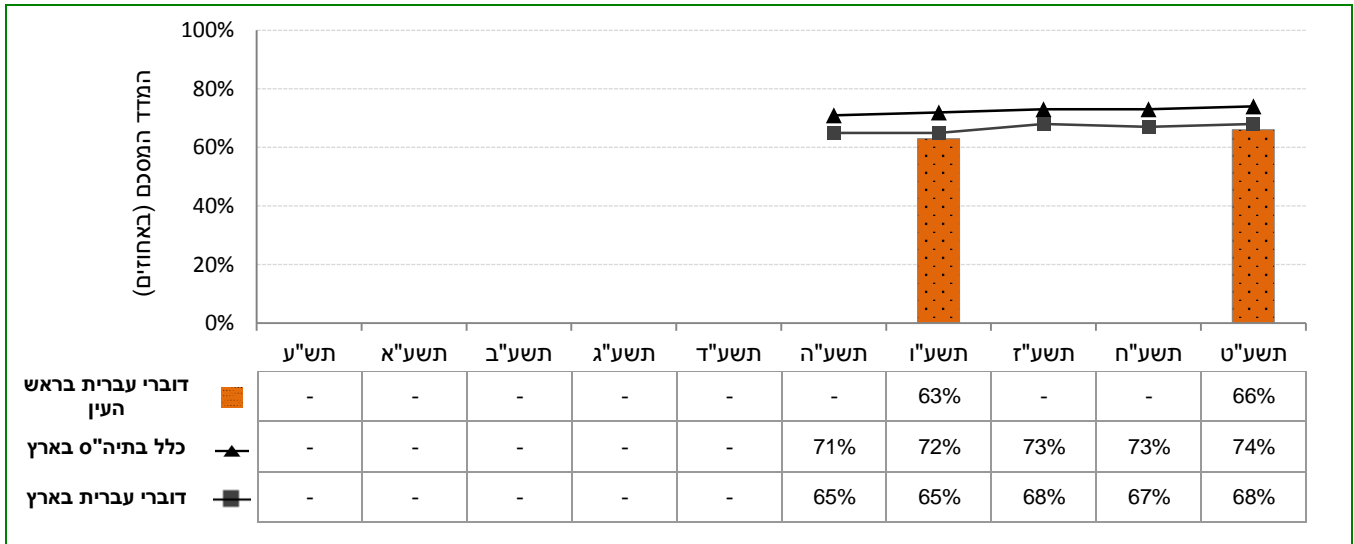
כלל בתי הספר	פיקוח ממלכתי-דתי	פיקוח ממלכתי	נתוני המדד/ההיגד בראש העין
<ul style="list-style-type: none"> ■ ברשות המקומית ■ בארץ ■ דוברי עברית בארץ ■ דוברי עברית ברשויות מרקע דומה 	<ul style="list-style-type: none"> ■ ברשות המקומית ■ בארץ 	<ul style="list-style-type: none"> ■ ברשות המקומית ■ בארץ 	שכבות
100% 50% 0%	100% 50% 0%	100% 50% 0%	
ההיגדים המרכיבים את המדד המסכם (% מסכימים):			
			<p>ה-ו "אחרי שאני לומד חומר חדש אני בודק את עצמי: האם הבנתי את הרעיונות המרכזיים? אילו רעיונות לא הבנתי במידה מספקת ואני זקוק לחיזוק? וכו'".</p> <p>ז-ט</p>
			<p>ה-ו "פעמים רבות אני מנסה להרחיב את הידע שלי על נושאים שנלמדים בבית הספר (למשל: באמצעות קריאה בספרים, באמצעות חיפוש מידע באינטרנט וכו'".</p> <p>ז-ט</p>

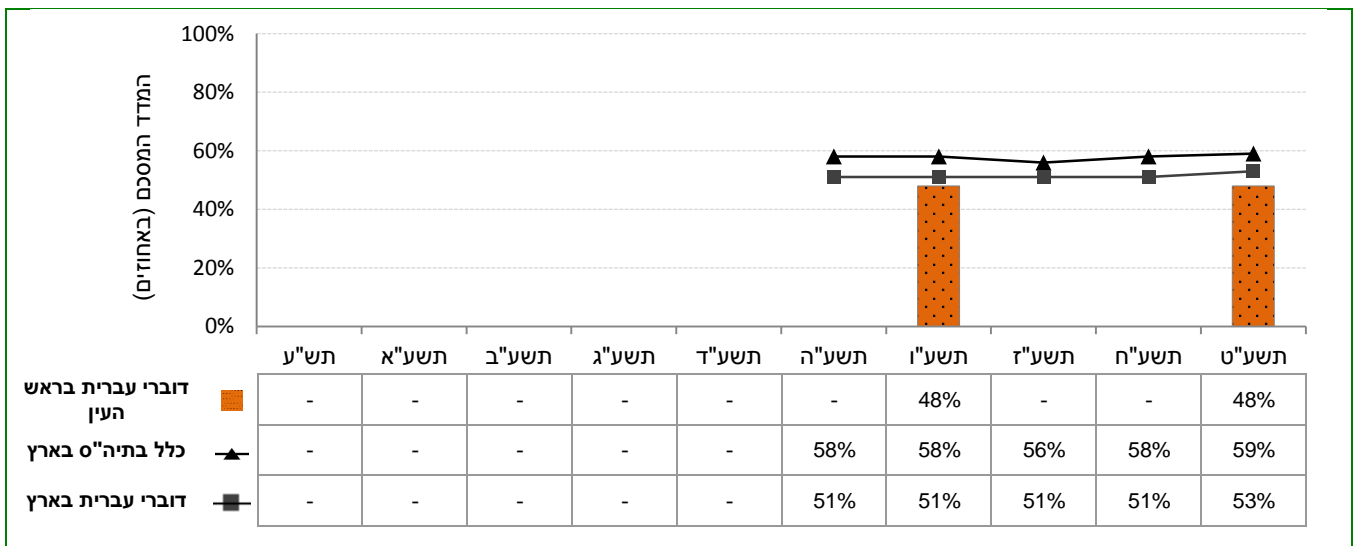
דיווחי התלמידים על אסטרטגיות ללמידה עצמית: השוואה רב-שנתית

בתרשימים הבאים מוצגים נתוני המדד המסכם "אסטרטגיות ללמידה עצמית" בשנים תשע"ה-תשע"ט. נתונים אלה מוצגים ברמת הרשות המקומית וברמה הארצית בעבור המשיבים בחלוקה לשכבות ה' ו' ולשכבות ז'-ט'. הנתונים מדווחים בעבור כלל בתי הספר ובעבור בתי ספר דוברי עברית בארץ.

תרשים 44: דיווחי התלמידים בשכבות ה' ו' על אסטרטגיות ללמידה עצמית בתשע"ט ובשנים קודמות

תרשים 45: דיווחי התלמידים בשכבות ז'-ט' על אסטרטגיות ללמידה עצמית בתשע"ט ובשנים קודמות

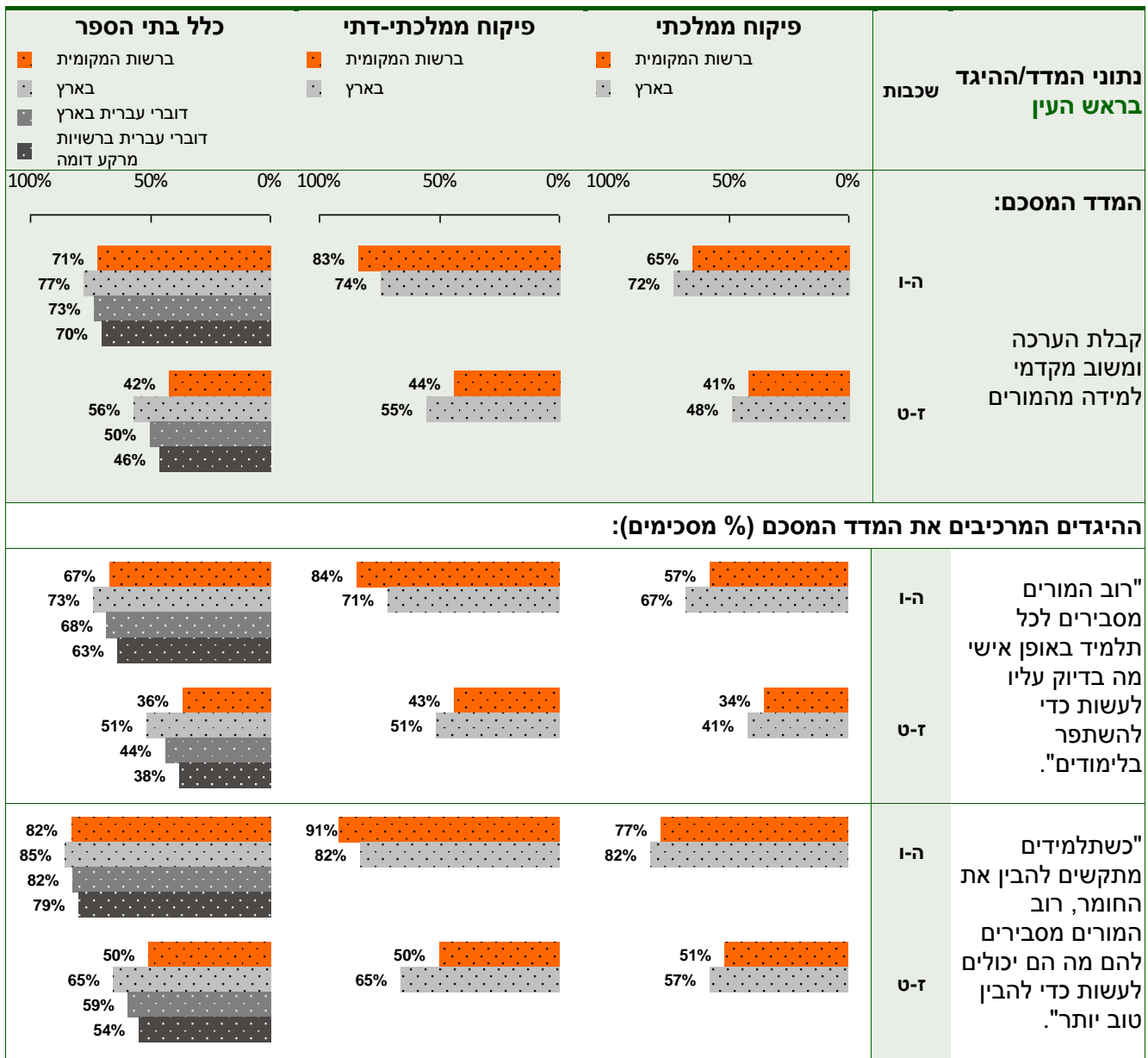

5.2.4 קבלת הערכה ומשוב מקדמי למידה מהמורים

הערכה ומשוב הם חלק בלתי נפרד מתהליכי ההוראה-למידה. הערכה ומשוב אפקטיביים מסייעים לתלמידים להגיע לתובנות במהלך תהליך הלמידה ויכולים לקדם את ביצועיהם הלימודיים. הנתונים שלהלן עוסקים בדיווחי התלמידים בבתי הספר ברשות המקומית בדבר המידע וההנחיה שהם מקבלים מהמורים בנוגע לתכנון צעדיהם הבאים בלמידה. מחקרים מראים כי הצבת אתגרים המתאימים לידע הקודם של התלמיד, בליווי משוב תכוף, ספציפי ולא השוואתי על דרך ההתמודדות עם האתגרים, משפרת את הישגי התלמידים.

תרשים 46: דיווחי התלמידים על קבלת הערכה ומשוב מקדמי למידה מהמורים

המשך התרשים בעמוד הבא ⇐

המשך התרשים: דיווחי התלמידים על קבלת הערכה ומשוב מקדמי למידה מהמורים

כלל בתי הספר		פיקוח ממלכתי-דתי		פיקוח ממלכתי		נתוני המדד/ההיגד בראש העין שכבות					
ברשות המקומית	בארץ	ברשות המקומית	בארץ	ברשות המקומית	בארץ						
100%	50%	0%	100%	50%	0%	100%	50%	0%	100%	50%	0%
ההיגדים המרכיבים את המדד המסכם (% מסכימים):											
<p>73%</p> <p>78%</p> <p>76%</p> <p>76%</p>		<p>78%</p> <p>75%</p>		<p>70%</p> <p>77%</p>		ה-ו	"כשהמורים מחזירים לנו עבודה או מבחן, רובם כותבים ליד התשובות מה נכון ומה צריך לשפר".				
<p>46%</p> <p>57%</p> <p>54%</p> <p>53%</p>		<p>41%</p> <p>53%</p>		<p>48%</p> <p>54%</p>				ט-ז			
<p>70%</p> <p>76%</p> <p>71%</p> <p>68%</p>		<p>82%</p> <p>73%</p>		<p>63%</p> <p>70%</p>		ה-ו	"כשתלמיד בכיתה לא מצליח במבחן או בעבודה, רוב המורים עוזרים לו להבין למה זה קרה".				
<p>36%</p> <p>53%</p> <p>46%</p> <p>42%</p>		<p>39%</p> <p>53%</p>		<p>35%</p> <p>44%</p>				ט-ז			
<p>61%</p> <p>70%</p> <p>63%</p> <p>59%</p>		<p>77%</p> <p>64%</p>		<p>52%</p> <p>62%</p>		ה-ו	"רוב המורים מקפידים לעדכן אותי על מצבי בלימודים".				
<p>40%</p> <p>55%</p> <p>47%</p> <p>42%</p>		<p>43%</p> <p>51%</p>		<p>39%</p> <p>45%</p>				ט-ז			
<p>75%</p> <p>81%</p> <p>77%</p> <p>74%</p>		<p>87%</p> <p>79%</p>		<p>69%</p> <p>77%</p>		ה-ו	"רוב המורים מוודאים שהתלמידים מבינים את החומר הנלמד לפני שממשיכים לנושא הבא".				
<p>42%</p> <p>58%</p> <p>50%</p> <p>46%</p>		<p>45%</p> <p>57%</p>		<p>41%</p> <p>48%</p>				ט-ז			

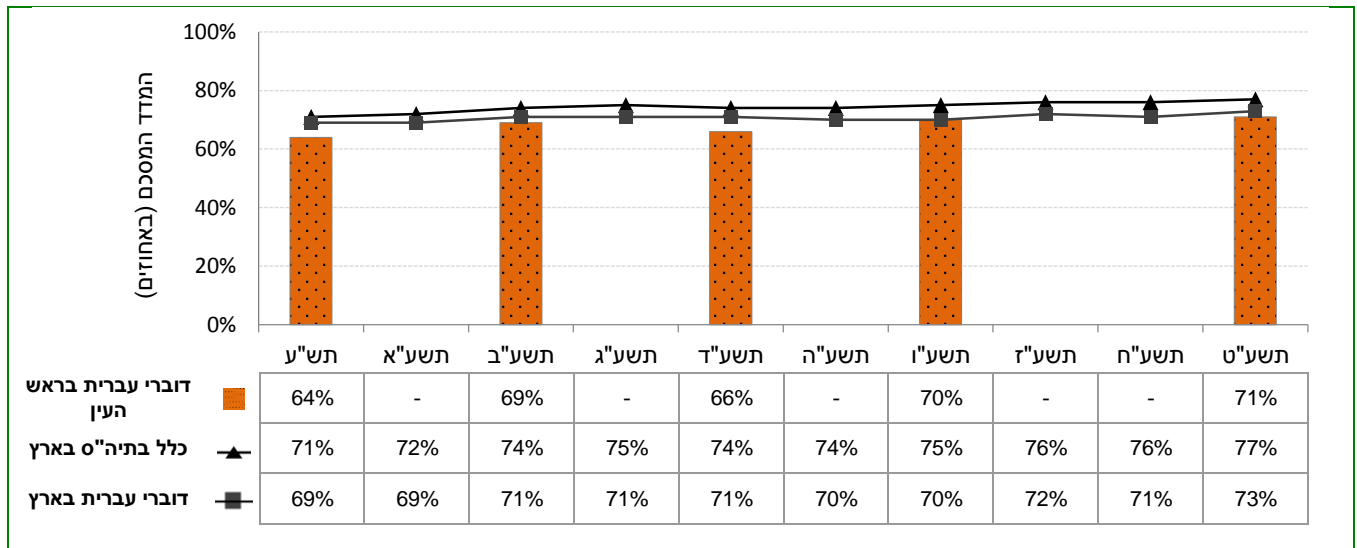

דיווחי התלמידים על קבלת הערכה ומשוב מקדמי למידה מהמורים: השוואה רב-שנתית

בתרשימים הבאים מוצגים נתוני המדד המסכם "קבלת הערכה ומשוב מקדמי למידה מהמורים" בשנים תש"ע-תשע"ט. נתונים אלה מוצגים ברמת הרשות המקומית וברמה הארצית בעבור המשיבים בחלוקה לשכבות ה'ו' ולשכבות ז'-ט'. הנתונים מדווחים בעבור כלל בתי הספר ובעבור בתי ספר דוברי עברית בארץ.

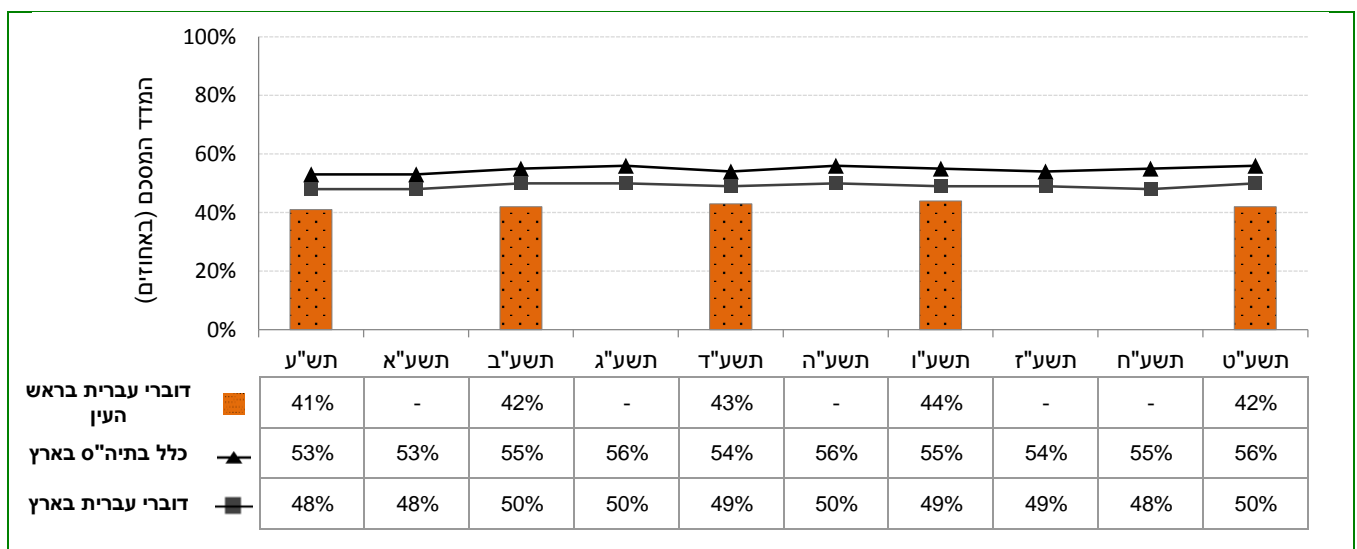
תרשים 47: דיווחי התלמידים בשכבות ה'ו' על קבלת הערכה ומשוב מקדמי למידה מהמורים בתשע"ט ובשנים קודמות

קודמות

תרשים 48: דיווחי התלמידים בשכבות ז'-ט' על קבלת הערכה ומשוב מקדמי למידה מהמורים בתשע"ט ובשנים קודמות

קודמות

5.3 חינוך חברתי-ערכי בבית הספר

עד כה עסקנו בתהליכי ההוראה והלמידה בבתי הספר. בתת-הפרק הנוכחי נעסוק בממד לא פחות חשוב של העשייה הבית ספרית: החינוך החברתי-ערכי בבתי הספר ברשות המקומית. מערכת החינוך בישראל מייחסת חשיבות רבה לפיתוח ערכים חברתיים בקרב בוגריה, דוגמת מעורבות חברתית ותרומה לזולת, שיאפשרו להם לתפקד כאזרחים התורמים לחברה. השגת יעד חינוכי זה מחייבת התנסות מעשית ולימוד פעיל ולא רק לימוד תיאורטי. היבטים כגון תפיסת בית הספר כמעודד מעורבות חברתית ורגישות לאחר ולשונה מעידים על המידה שבה בתי הספר ברשות המקומית משמשים כבתים לחינוך ולערכים, ולא רק כמוסדות לימוד.

אלו הנושאים שמדווחים בתת-הפרק העוסק בסוגיה זו: מאמצי בית הספר לעידוד מעורבות חברתית ואזרחית, מאמצי בית הספר לקידום סובלנות כלפי האחר והשונה, פעילויות פנאי של תלמידים בתחומי העשרה, אומנות וספורט ופעילויות פנאי של תלמידים בתחומי חברה, מנהיגות והתנדבות.

5.3.1 מאמצי בית הספר לעידוד מעורבות חברתית ואזרחית

המדד המסכם "מאמצי בית הספר לעידוד מעורבות חברתית ואזרחית" מבקש לבחון את המידה שבה בתי הספר ברשות המקומית מעודדים תלמידים למעורבות חברתית ואזרחית בשורה של תחומים: מנהיגות בין כותלי בית הספר, פעילות בתנועות נוער, התנדבות למען הקהילה ועוד.

הערה: סוגיה זו תוצג בהמשך גם מזווית הראייה של המורים. כדאי לבחון את ההלימה שבין התפיסות השונות של המורים ושל התלמידים בנושא זה (לפירוט נוסף ראו פרק ההקדמה).

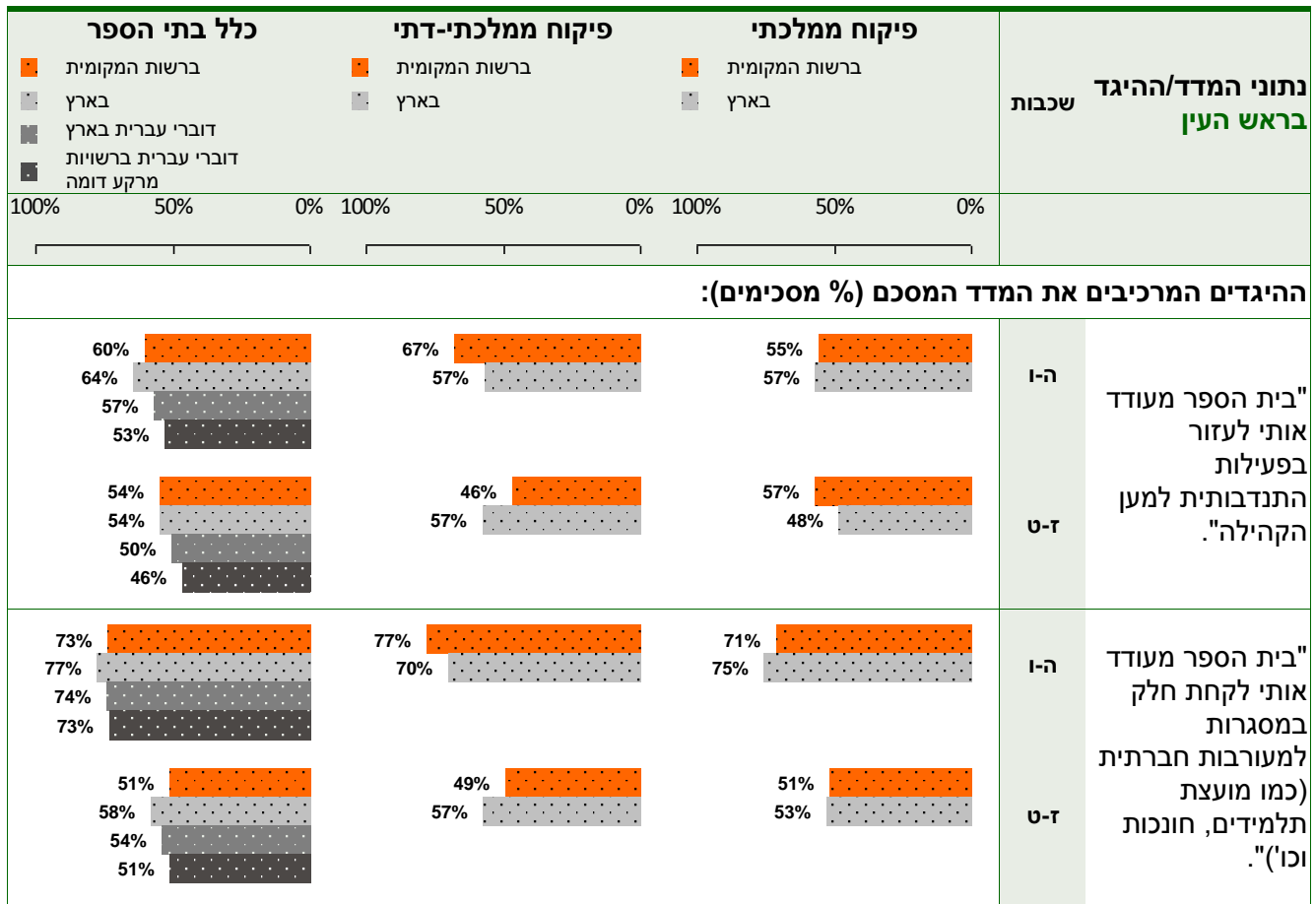
תרשים 49: דיווחי התלמידים על מאמצי בית הספר לעידוד מעורבות חברתית ואזרחית

נתוני המדד/ההיגד בראש העין	פיקוח ממלכתי	פיקוח ממלכתי-דתי	כלל בתי הספר
שכבות	ברשות המקומית בארץ	ברשות המקומית בארץ	ברשות המקומית בארץ דוברי עברית בארץ דוברי עברית ברשויות מרקע דומה
המדד המסכם:	100% 50% 0%	100% 50% 0%	100% 50% 0%
ה-ו	56% 62%	73% 61%	62% 68% 62% 58%
ז-ט	48% 49%	48% 56%	48% 55% 50% 47%
ההיגדים המרכיבים את המדד המסכם (% מסכימים):			
ה-ו	75% 80%	90% 76%	80% 82% 79% 78%
ז-ט	66% 65%	68% 67%	66% 69% 65% 63%
ה-ו	37% 47%	67% 55%	48% 57% 49% 43%
ז-ט	34% 40%	50% 56%	37% 50% 43% 36%
ה-ו	42% 50%	61% 48%	49% 59% 50% 46%
ז-ט	34% 38%	28% 40%	33% 46% 39% 36%

המשך התרשים בעמוד הבא ⇐

המשך התרשים: דיווחי התלמידים על מאמצי בית הספר לעידוד מעורבות חברתית ואזרחית

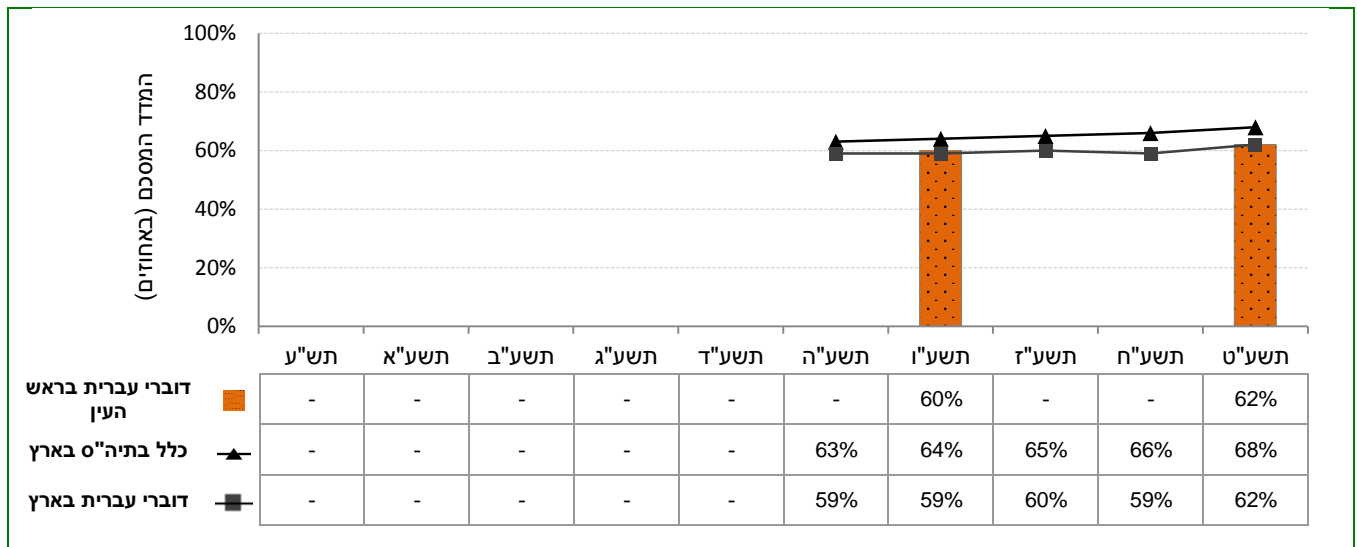

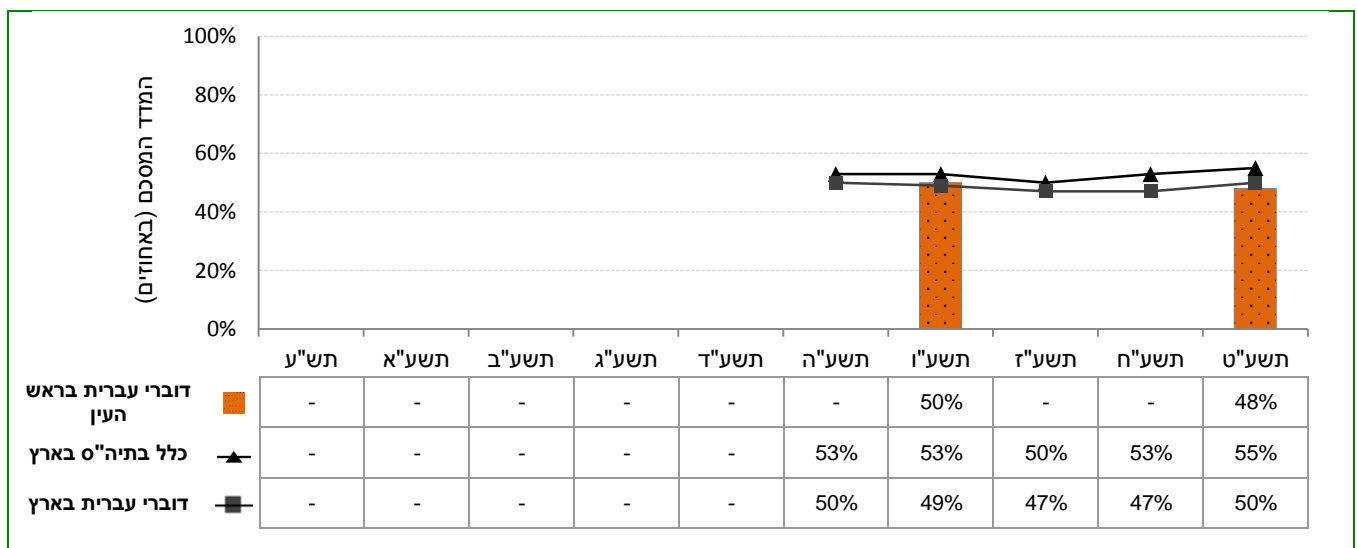
דיווחי התלמידים על מאמצי בית הספר לעידוד מעורבות חברתית ואזרחית: השוואה רב-שנתית

בתרשימים הבאים מוצגים נתוני המדד המסכם "מאמצי בית הספר לעידוד מעורבות חברתית ואזרחית" בשנים תשע"ה-תשע"ט. נתונים אלה מוצגים ברמת הרשות המקומית וברמה הארצית בעבור המשיבים בחלוקה לשכבות ה' ו' ולשכבות ז'-ט'. הנתונים מדווחים בעבור כלל בתי הספר ובעבור בתי ספר דוברי עברית בארץ.

תרשים 50: דיווחי התלמידים בשכבות ה' ו' על מאמצי בית הספר לעידוד מעורבות חברתית ואזרחית בתשע"ט ובשנים קודמות

תרשים 51: דיווחי התלמידים בשכבות ז'-ט' על מאמצי בית הספר לעידוד מעורבות חברתית ואזרחית בתשע"ט ובשנים קודמות

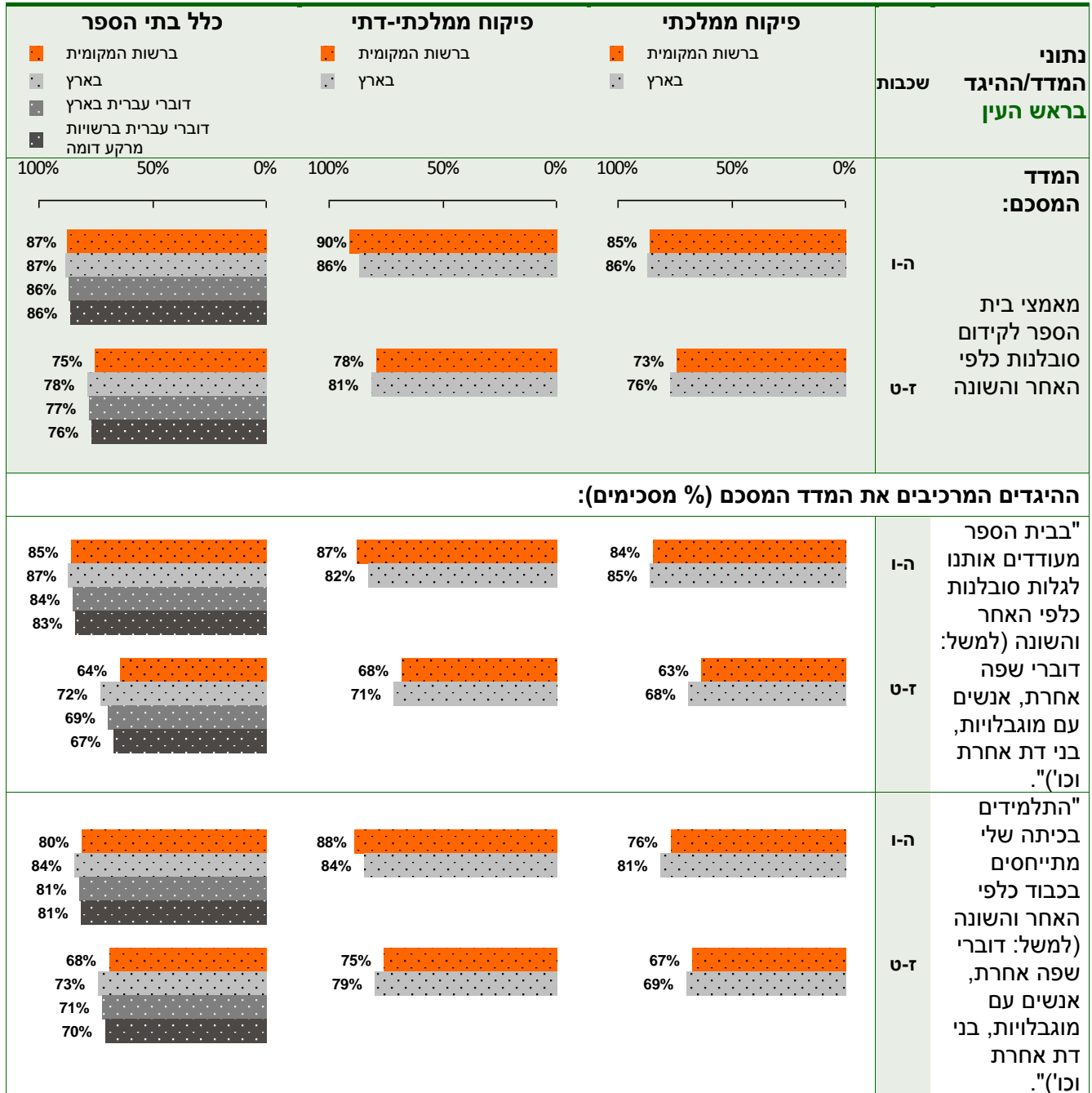

5.3.2 מאמצי בית הספר לקידום סובלנות כלפי האחר והשונה

להלן יוצגו תפיסות התלמידים ברשות המקומית בדבר המאמצים שצוות בית הספר משקיע בקידום הסובלנות כלפי האחר והשונה (דוברי שפה אחרת, אנשים עם מוגבלויות, בני דת אחרת וכד').

תרשים 52: דיווחי התלמידים על מאמצי בית הספר לקידום סובלנות כלפי האחר והשונה

המשך התרשים בעמוד הבא ⇐

אקלים וסביבה פדגוגית

המשך התרשים: דיווחי התלמידים על מאמצי בית הספר לקידום סובלנות כלפי האחר והשונה

כלל בתי הספר		פיקוח ממלכתי-דתי		פיקוח ממלכתי		נתוני המדד/ההיגד בראש העין שכבות			
ברשות המקומית	בארץ	ברשות המקומית	בארץ	ברשות המקומית	בארץ				
100%	50%	0%	100%	50%	0%	100%	50%	0%	
ההיגדים המרכיבים את המדד המסכם (% מסכימים):									
<p>95% 92% 92% 92%</p> <p>84% 86% 87% 86%</p>		<p>94% 91%</p> <p>84% 87%</p>		<p>95% 93%</p> <p>85% 86%</p>		ה-ו	<p>"המורים בכיתה שלי מתייחסים בכבוד כלפי האחר והשונה (למשל: דוברי שפה אחרת, אנשים עם מוגבלויות, בני דת אחרת וכו')."</p>		
<p>84% 86% 87% 86%</p>		<p>84% 87%</p>		<p>85% 86%</p>		ט-ז			
<p>92% 90% 90% 89%</p> <p>82% 83% 84% 83%</p>		<p>94% 89%</p> <p>87% 86%</p>		<p>91% 90%</p> <p>81% 83%</p>		ה-ו	<p>"צוות בית הספר עושה מאמצים כדי לשתף את כל התלמידים בפעילויות, ללא הבדלי מוצא, דת, מוגבלות וכו' (למשל מוודאים שכולם ישתתפו בפעילויות, שתלמידים יהיו חברים גם של תלמידים שונים מהם, שכולם יוזמנו לאירועים חברתיים וכו')."</p>		
<p>82% 83% 84% 83%</p> <p>74% 76% 76% 75%</p>		<p>87% 86%</p> <p>78% 80%</p>		<p>81% 83%</p> <p>73% 75%</p>		ט-ז			
<p>83% 84% 83% 82%</p> <p>74% 76% 76% 75%</p>		<p>89% 83%</p> <p>78% 80%</p>		<p>80% 83%</p> <p>73% 75%</p>		ה-ו	<p>"כל התלמידים בבית הספר שלנו, ללא הבדלי מוצא, דת, מוגבלות וכד' משתלבים בחברה באופן מלא (משתתפים בפעילויות, יש להם חברים מהכיתה, מוזמנים לאירועים חברתיים בבית הספר ומחוצה לו וכו')."</p>		
<p>83% 84% 83% 82%</p> <p>74% 76% 76% 75%</p>		<p>89% 83%</p> <p>78% 80%</p>		<p>80% 83%</p> <p>73% 75%</p>		ט-ז			

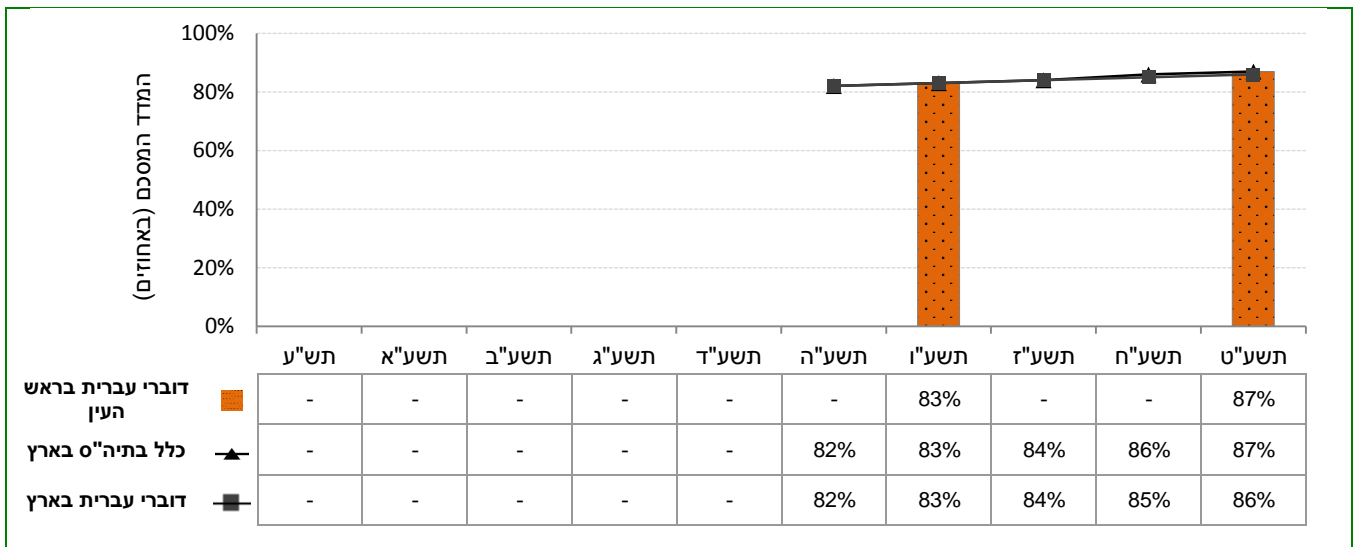
דיווחי התלמידים על מאמצי בית הספר לקידום סובלנות כלפי האחר והשונה: השוואה

רב-שנתית

בתרשימים הבאים מוצגים נתוני המדד המסכם "מאמצי בית הספר לקידום סובלנות כלפי האחר והשונה" בשנים תשע"ה-תשע"ט. נתונים אלה מוצגים ברמת הרשות המקומית וברמה הארצית בעבור המשיבים בחלוקה לשכבות ה' ו' ולשכבות ז'-ט'. הנתונים מדווחים בעבור כלל בתי הספר ובעבור בתי ספר דוברי עברית בארץ.

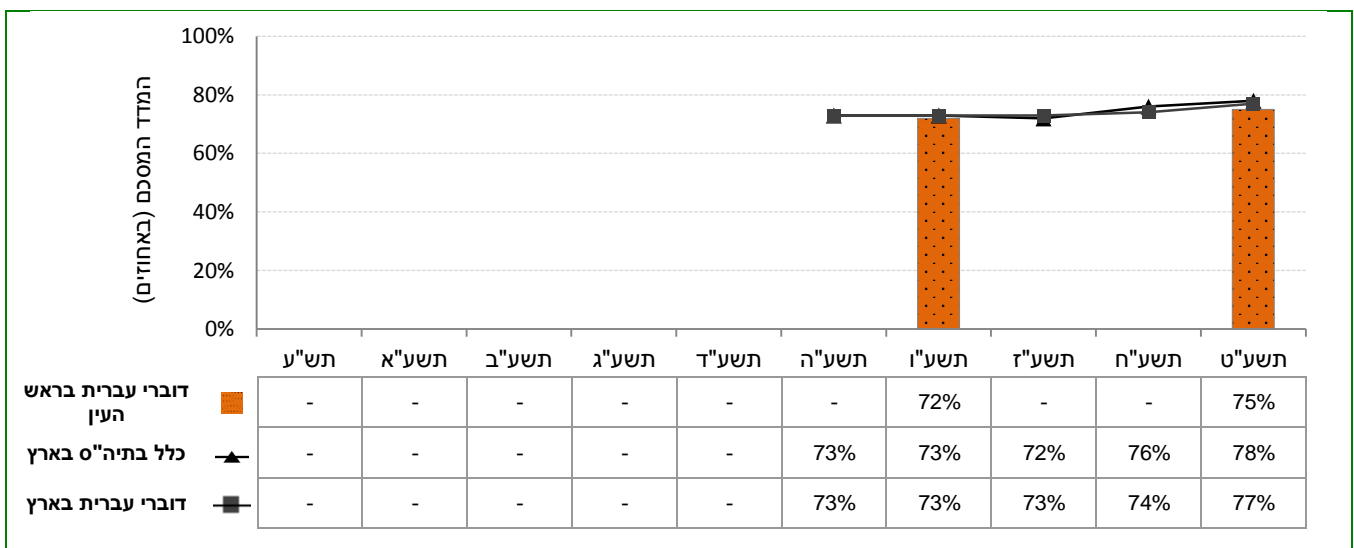
תרשים 53: דיווחי התלמידים בשכבות ה' ו' על מאמצי בית הספר לקידום סובלנות כלפי האחר והשונה

בתשע"ט ובשנים קודמות

תרשים 54: דיווחי התלמידים בשכבות ז'-ט' על מאמצי בית הספר לקידום סובלנות כלפי האחר והשונה

בתשע"ט ובשנים קודמות

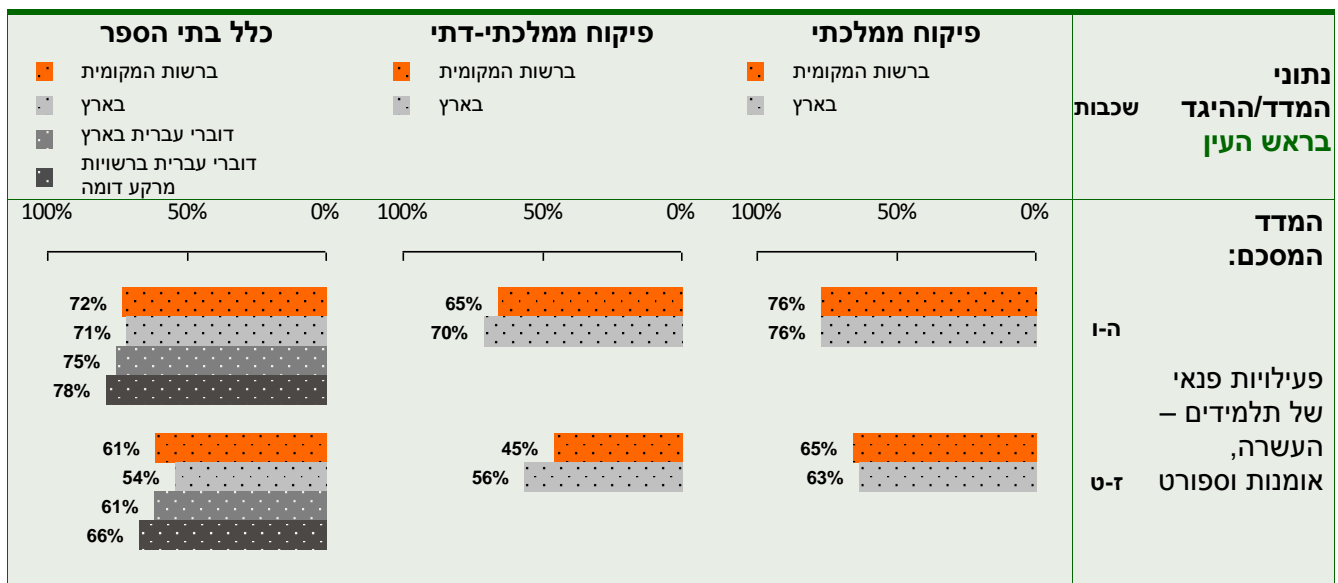
5.3.3 פעילויות פנאי של תלמידים – העשרה, אומנות וספורט

פעילויות פנאי מזמנות לתלמידים אפשרויות רבות ומגוונות לפיתוח כישורים קוגניטיביים ורגשיים, ליצירת קשרים חברתיים, למימוש עצמי ולקידום התפתחותם האישית (כמו פיתוח תחושת האחריות והעצמאות). יתר על כן, השתתפות של תלמידים בפעילויות פנאי עשויה להקטין את מעורבותם במצבי סיכון. זאת ועוד, במסגרת המאמצים לעידוד תלמידים למעורבות חברתית ואזרחית, בתי ספר מעודדים תלמידים להיות עסוקים ופעילים בשעות שלאחר הלימודים.

התלמידים ברשות המקומית נשאלו אם הם משתתפים בפעילויות פנאי, המתקיימות בדרך כלל באופן מאורגן אחרי שעות הלימודים. הכוונה היא לפעילויות כגון חוגי אומנויות וספורט, חוגי העשרה וכן פעילויות חברתיות מאורגנות כמו תנועות נוער, תוכניות מנהיגות ופעילויות התנדבות. כדי ללמוד על היקף ההשתתפות של תלמידים בפעילויות פנאי, חושבו שני מדדים מסכמים: בתת-הפרק הנוכחי ידווחו נתונים באשר להשתתפות בפעילויות פנאי – העשרה, אומנות וספורט ובתת-הפרק הבא יוצגו דיווחי התלמידים על השתתפות בפעילויות פנאי – חברה, מנהיגות והתנדבות.

הערה: נושא זה הועבר לראשונה בשאלוני תשע"ו. אופן חישוב שיעור המדווחים בנושא זה השתנה בתשע"ח ועל כן לא ניתן להשוות את הנתונים המדווחים בחלק זה של הדוח לדיווחים בדוחות קודמים של ראמ"ה.

תרשים 55: דיווחי התלמידים על פעילויות פנאי – העשרה, אומנות וספורט

לתשומת ליבך: מדד זה אינו ממוצע, בשונה מאופן חישובם של שאר המדדים המסכמים בדוח. הערה: עבור כל אחת מהפעילויות בתרשים לעיל התבקשו התלמידים לציין אם הם השתתפו בהן השנה באופן קבוע (כלומר, לפחות שעה בשבוע מתחילת השנה), באופן לא קבוע (כלומר, מדי פעם), או לא השתתפו כלל. בתרשים מוצגים שיעורי התלמידים שדיווחו כי הם משתתפים באופן קבוע בפעילויות המתוארות בהיגדים. המדד המסכם מייצג את שיעור התלמידים שהשתתפו בפעילות פנאי אחת לפחות באופן קבוע (דהיינו, ציינו לפחות פעילות אחת מתוך הפעילויות האפשריות הנכללות במדד).

← המשך התרשים בעמוד הבא

המשך התרשים: דיווחי התלמידים על פעילויות פנאי – העשרה, אומנות וספורט

נתוני המדד/ההיגד בראש העין	שכבות	פיקוח ממלכתי	פיקוח ממלכתי-דתי	כלל בתי הספר
		ברשות המקומית בארץ	ברשות המקומית בארץ	ברשות המקומית בארץ דוברי עברית בארץ דוברי עברית ברשויות מרקע דומה
		100% 50% 0%	100% 50% 0%	100% 50% 0%
ההיגדים המרכיבים את המדד המסכם (% מדווחים):				
"מתחילת השנה השתתפתי בחוג אומנויות (למשל: מוזיקה, מחול, ציור, דרמה, עיצוב וכו)".	ה-ו	42% 42%	44% 44%	43% 42% 42% 42%
	ז-ט	33% 27%	23% 31%	31% 25% 28% 30%
"מתחילת השנה השתתפתי בחוג או באימון ספורט (למשל: כדורגל, כדורסל, התעמלות אומנותית, טניס וכו)".	ה-ו	55% 58%	44% 49%	51% 52% 56% 60%
	ז-ט	43% 47%	28% 37%	40% 38% 44% 50%
"מתחילת השנה השתתפתי בחוגי העשרה אחרים (למשל: שחמט, נוער שוחר מדע, טיסנאות, לגו, בישול, בע"ח, שפות, טכנולוגיה ומדע וכו)".	ה-ו	19% 22%	23% 26%	20% 25% 23% 22%
	ז-ט	14% 13%	9% 15%	13% 13% 13% 13%

לתשומת ליבך: מדד זה אינו ממוצע, בשונה מאופן חישובם של שאר המדדים המסכמים בדוח. הערה: עבור כל אחת מהפעילויות בתרשים לעיל התבקשו התלמידים לציין אם הם השתתפו בהן השנה באופן קבוע (כלומר, לפחות שעה בשבוע מתחילת השנה), באופן לא קבוע (כלומר, מדי פעם), או לא השתתפו כלל. בתרשים מוצגים שיעורי התלמידים שדיווחו כי הם משתתפים באופן קבוע בפעילויות המתוארות בהיגדים. המדד המסכם מייצג את שיעור התלמידים שהשתתפו בפעילות פנאי אחת לפחות באופן קבוע (דהיינו, ציינו לפחות פעילות אחת מתוך הפעילויות האפשריות הנכללות במדד).

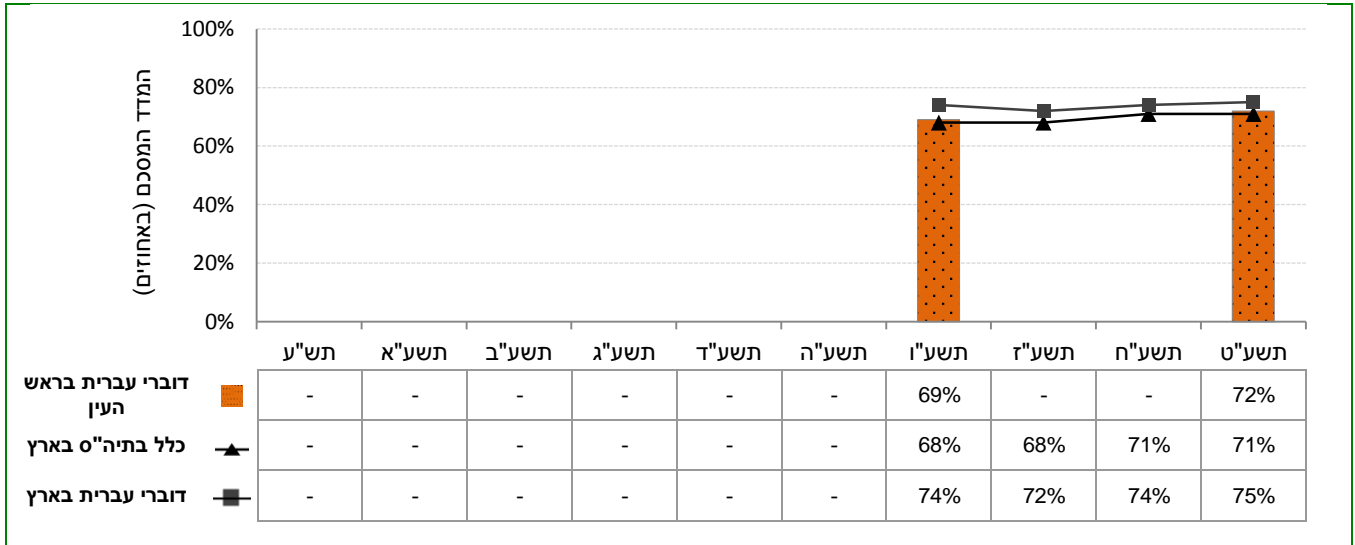

דיווחי התלמידים על פעילויות פנאי – העשרה, אומנות וספורט: השוואה רב-שנתית

בתרשימים הבאים מוצגים נתוני המדד המסכם "פעילויות פנאי של תלמידים – העשרה, אומנות וספורט" בשנים תשע"ו-תשע"ט. נתונים אלה מוצגים ברמת הרשות המקומית וברמה הארצית בעבור המשיבים בחלוקה לשכבות ה'ו' ולשכבות ז'ט'. הנתונים מדווחים בעבור כלל בתי הספר ובעבור בתי ספר דוברי עברית בארץ.

תרשים 56: דיווחי התלמידים בשכבות ה'ו' על פעילויות פנאי – העשרה, אומנות וספורט בתשע"ט ובשנים

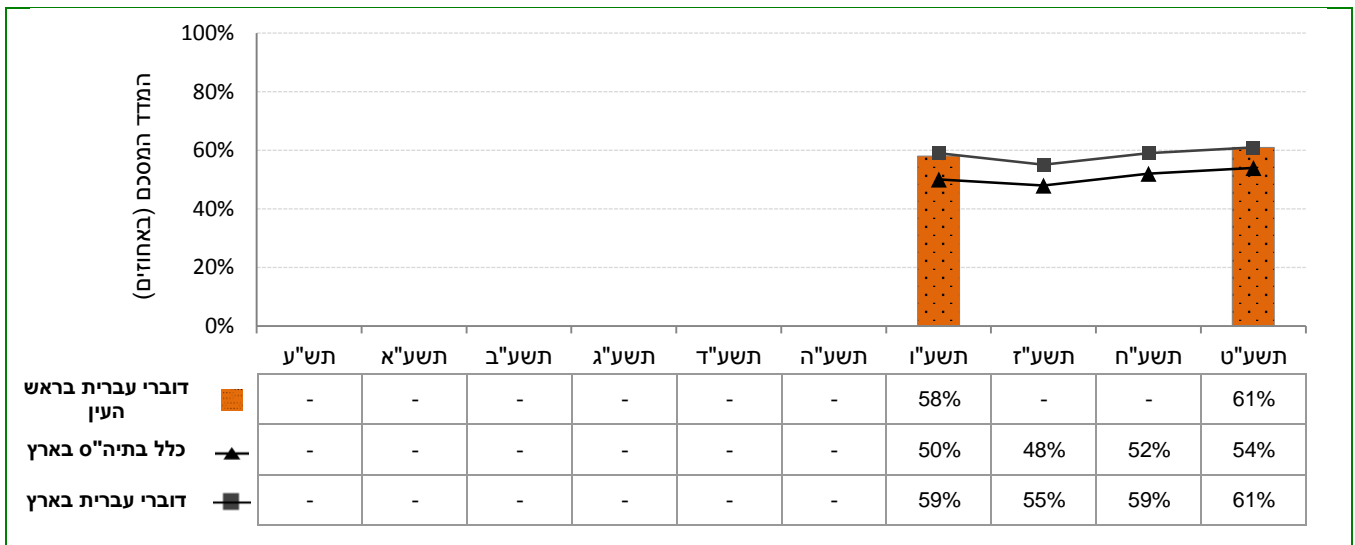
קודמות*

* אופן חישוב שיעור המדווחים בנושא זה השתנה בתשע"ח ונתוני העבר חושבו רטרואקטיבית לפי אופן החישוב הנוכחי. בעקבות העדכון לא ניתן להשוות את נתוני העבר של המדד המדווח בדוח זה לנתונים שפורסמו בדוחות המיצ"ב הקודמים.

תרשים 57: דיווחי התלמידים בשכבות ז'ט' על פעילויות פנאי – העשרה, אומנות וספורט בתשע"ט ובשנים

קודמות*

* אופן חישוב שיעור המדווחים בנושא זה השתנה בתשע"ח ונתוני העבר חושבו רטרואקטיבית לפי אופן החישוב הנוכחי. בעקבות העדכון לא ניתן להשוות את נתוני העבר של המדד המדווח בדוח זה לנתונים שפורסמו בדוחות המיצ"ב הקודמים.

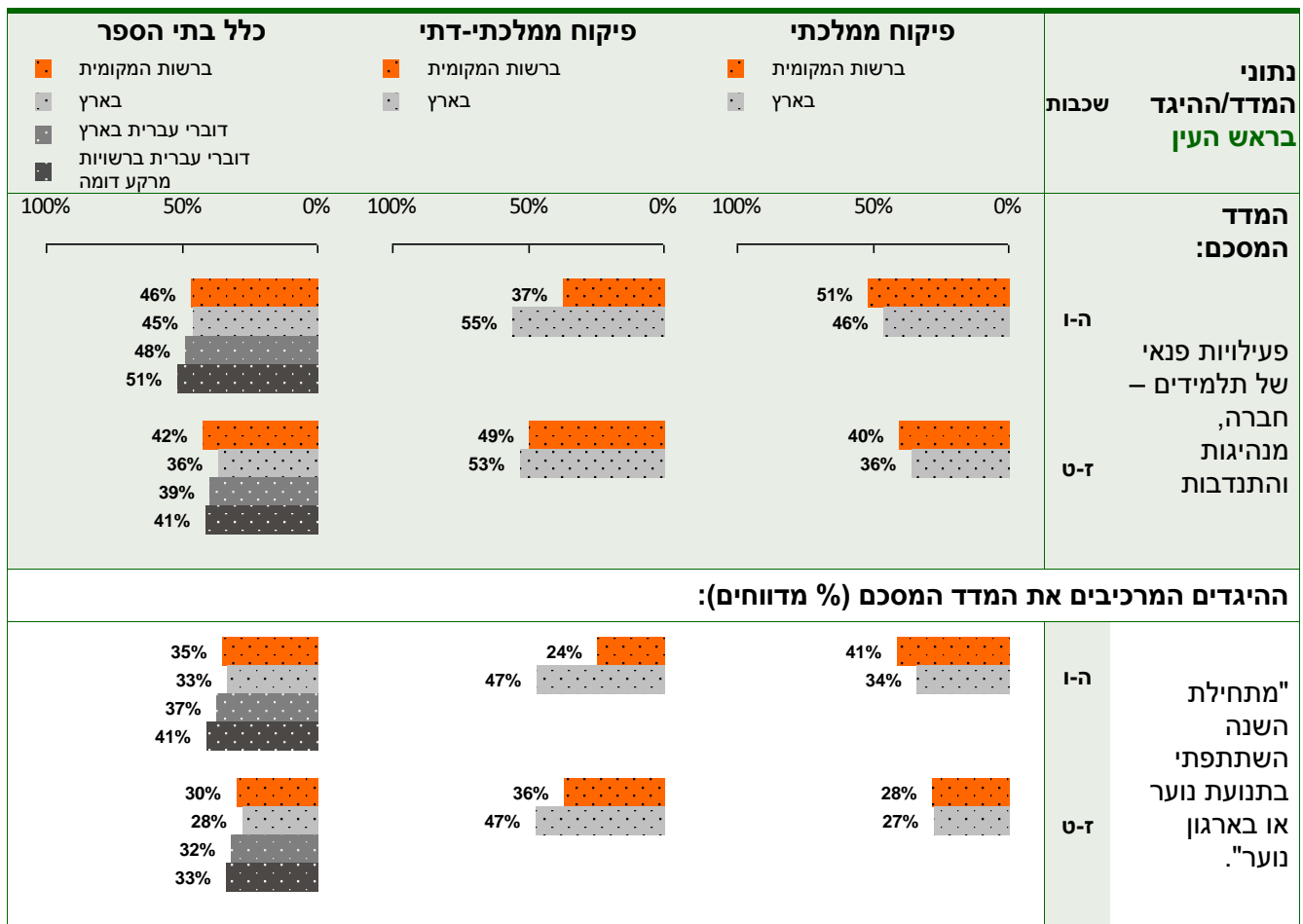

5.3.4 פעילויות פנאי של תלמידים – חברה, מנהיגות והתנדבות

כאמור לעיל, תלמידים נשאלו אם הם משתתפים בפעילויות חברתיות מאורגנות כמו תנועות נוער, תוכניות מנהיגות ופעילויות התנדבות.

הערה: נושא זה הועבר לראשונה בשאלוני תשע"ו. אופן חישוב שיעור המדווחים בנושא זה השתנה בתשע"ח ועל כן לא ניתן להשוות את הנתונים המדווחים בחלק זה של הדוח לדיווחים בדוחות קודמים של ראמ"ה.

תרשים 58: דיווחי התלמידים על פעילויות פנאי – חברה, מנהיגות והתנדבות

לתשומת ליבך: מדד זה אינו ממוצע, בשונה מאופן חישובם של שאר המדדים המסכמים בדוח. הערה: עבור כל אחת מהפעילויות בתרשים לעיל התבקשו התלמידים לציין אם הם השתתפו בהן השנה באופן קבוע (כלומר, לפחות שעה בשבוע מתחילת השנה), באופן לא קבוע (כלומר, מדי פעם), או לא השתתפו כלל. בתרשים מוצגים שיעורי התלמידים שדיווחו כי הם משתתפים באופן קבוע בפעילויות המתוארות בהיגדים. המדד המסכם מייצג את שיעור התלמידים שהשתתפו בפעילות פנאי אחת לפחות באופן קבוע (דהיינו, ציינו לפחות פעילות אחת מתוך הפעילויות האפשריות הנכללות במדד).

המשך התרשים בעמוד הבא ⇐

אקלים וסביבה פדגוגית

המשך התרשים: דיווחי התלמידים על פעילויות פנאי – חברה, מנהיגות והתנדבות

כלל בתי הספר	פיקוח ממלכתי-דתי	פיקוח ממלכתי	נתוני המדד/ההיגד בראש העין
<ul style="list-style-type: none"> ברשות המקומית בארץ דוברי עברית בארץ דוברי עברית ברשויות מרקע דומה 	<ul style="list-style-type: none"> ברשות המקומית בארץ 	<ul style="list-style-type: none"> ברשות המקומית בארץ 	שכבות
100% 50% 0%	100% 50% 0%	100% 50% 0%	
ההיגדים המרכיבים את המדד המסכם (% מדווחים):			
<p>9% 12% 10% 9%</p> <p>13% 12% 10% 10%</p>	<p>11% 11%</p> <p>22% 10%</p>	<p>8% 10%</p> <p>11% 10%</p>	<p>ה-ו</p> <p>מתחילת השנה השתתפתי בתוכנית מנהיגות (למשל: מש"צים, מד"צים, מנהיגות צעירה, "ליד קו הזינוק" וכו').</p>
<p>16% 21% 20% 19%</p> <p>17% 11% 10% 9%</p>	<p>16% 19%</p> <p>15% 14%</p>	<p>17% 20%</p> <p>17% 9%</p>	<p>ה-ו</p> <p>מתחילת השנה התנדבתי באופן קבוע (למשל: בחונכות, התנדבות בבתי חולים, איסוף וחלוקת מצרכי מזון לנזקקים וכו').</p>

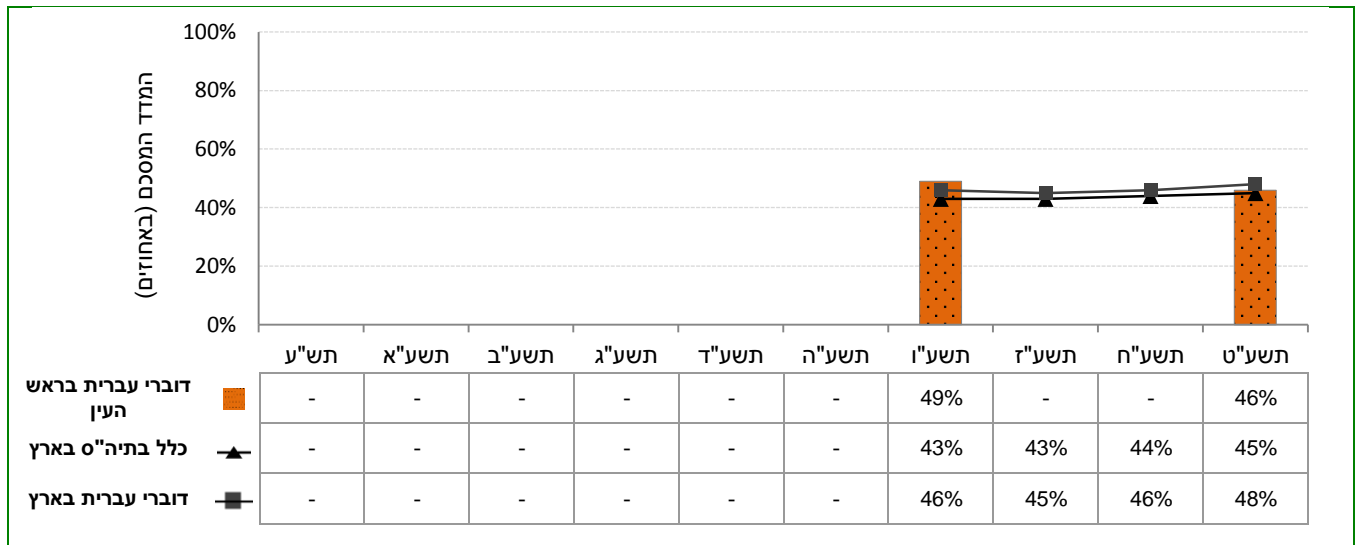
לתשומת ליבך: מדד זה אינו ממוצע, בשונה מאופן חישובם של שאר המדדים המסכמים בדוח. הערה: עבור כל אחת מהפעילויות בתרשים לעיל התבקשו התלמידים לציין אם הם השתתפו בהן השנה באופן קבוע (כלומר, לפחות שעה בשבוע מתחילת השנה), באופן לא קבוע (כלומר, מדי פעם), או לא השתתפו כלל. בתרשים מוצגים שיעורי התלמידים שדיווחו כי הם משתתפים באופן קבוע בפעילויות המתוארות בהיגדים. המדד המסכם מייצג את שיעור התלמידים שהשתתפו בפעילות פנאי אחת לפחות באופן קבוע (דהיינו, ציינו לפחות פעילות אחת מתוך הפעילויות האפשריות הנכללות במדד).

דיווחי התלמידים על פעילויות פנאי – חברה, מנהיגות והתנדבות: השוואה רב-שנתית

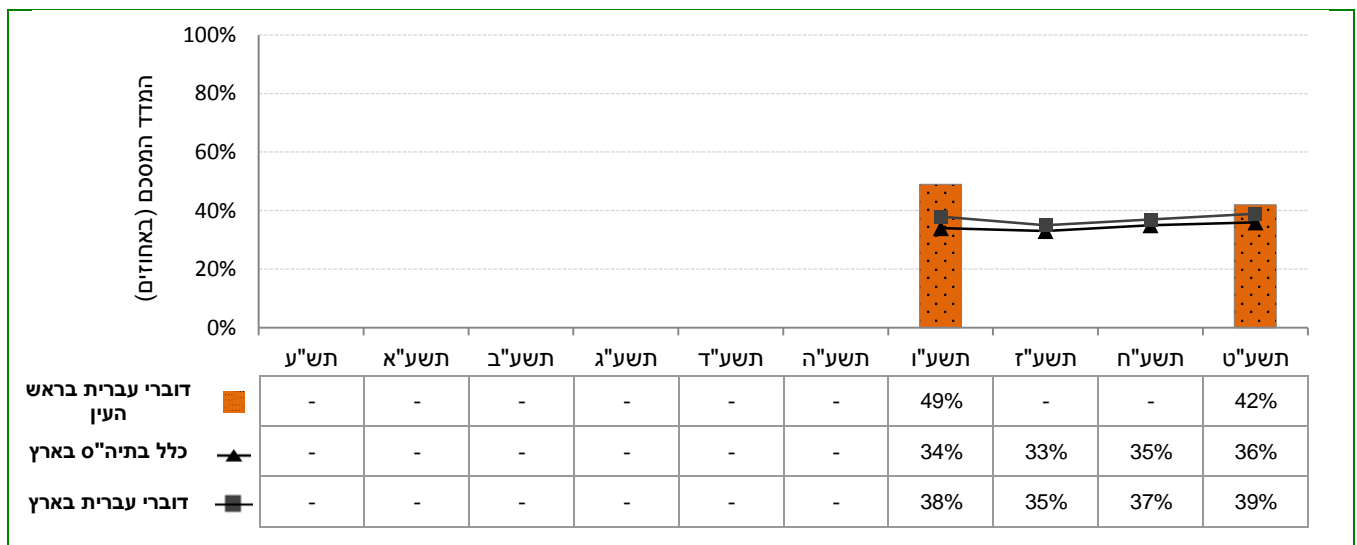
בתרשימים הבאים מוצגים נתוני המדד המסכם "פעילויות פנאי של תלמידים – חברה, מנהיגות והתנדבות" בשנים תשע"ו-תשע"ט. נתונים אלה מוצגים ברמת הרשות המקומית וברמה הארצית בעבור המשיבים בחלוקה לשכבות ה'ו' ולשכבות ז'-ט'. הנתונים מדווחים בעבור כלל בתי הספר ובעבור בתי ספר דוברי עברית בארץ.

תרשים 59: דיווחי התלמידים בשכבות ה'ו' על פעילויות פנאי – חברה, מנהיגות והתנדבות בתשע"ט ובשנים קודמות*

* אופן חישוב שיעור המדווחים בנושא זה השתנה בתשע"ח ונתוני העבר חושבו רטרואקטיבית לפי אופן החישוב הנוכחי. בעקבות העדכון לא ניתן להשוות את נתוני העבר של המדד המדווח בדוח זה לנתונים שפורסמו בדוחות המיצ"ב הקודמים.

תרשים 60: דיווחי התלמידים בשכבות ז'-ט' על פעילויות פנאי – חברה, מנהיגות והתנדבות בתשע"ט ובשנים קודמות*

* אופן חישוב שיעור המדווחים בנושא זה השתנה בתשע"ח ונתוני העבר חושבו רטרואקטיבית לפי אופן החישוב הנוכחי. בעקבות העדכון לא ניתן להשוות את נתוני העבר של המדד המדווח בדוח זה לנתונים שפורסמו בדוחות המיצ"ב הקודמים.

פרק 6. הסביבה הפדגוגית לפי דיווחי מורים

פרק זה מתמקד באינטראקציות הלימודיות שבין מורים לתלמידים, כפי שהן נתפסות בעיני המורים בבתי הספר ברשות המקומית, ובהשפעותיהן על המורים ועל התלמידים. הפרק עוסק בדרכי הוראה-למידה-הערכה, בתרבות בית ספרית תומכת למידה ובחינוך החברתי-ערכי בבתי הספר ברשות, כפי שהם משתקפים בדיווחי המורים.

6.1 דרכי הוראה-למידה-הערכה

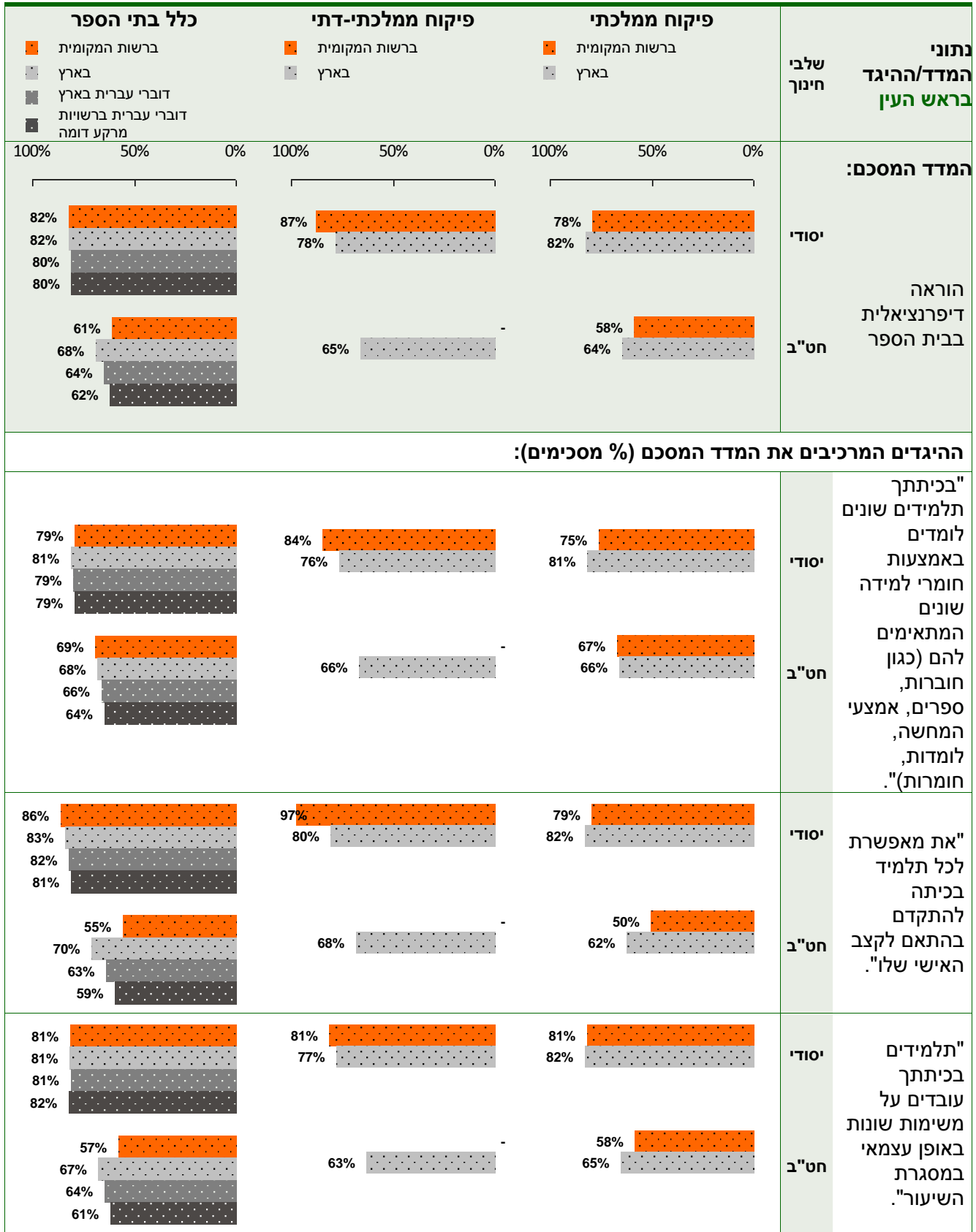
כאשר מבקשים לנתח ולהבין את הסביבה הפדגוגית בבתי הספר הרי שתהליכי ההוראה והלמידה שנעשה בהם שימוש הם לב ליבו של התהליך הפדגוגי. אחד ההיבטים המרכזיים של תהליכי ההוראה-למידה בכיתות ומחוצה להן, המשתקף בדיווחי המורים ברשות המקומית, הוא נושא ההוראה הדיפרנציאלית בבית הספר.

6.1.1 הוראה דיפרנציאלית בבית הספר

שיטות הוראה-למידה המכירות בשונות שבין התלמידים מציעות סביבת למידה עשירה ומגוונת שבה תלמידים יכולים ללמוד באופן עצמאי, בזוגות או בקבוצות. במקום תוכנית לימודים בסיסית ואחידה שאמורה להתאים לכל התלמידים, שיטות הוראה המכירות בשונות שבין התלמידים מציעות מבחר של תוכני לימוד ודרכי הערכה המותאמים לתחומי העניין, לנטיות ולרמת היכולת של התלמידים. הנתונים שלהלן מציגים את דיווחי המורים על הוראה דיפרנציאלית בבתי הספר ברשות המקומית: באיזו מידה דרך ההוראה של המורים מתבססת על הכרה בשונות שבין התלמידים ובאיזו מידה המורים מתאימים את דרך ההוראה ליכולת הלמידה, לסגנון ולהיבטים רגשיים ובין-אישיים של התלמיד.

תרשים 61: דיווחי המורים על הוראה דיפרנציאלית בבית הספר

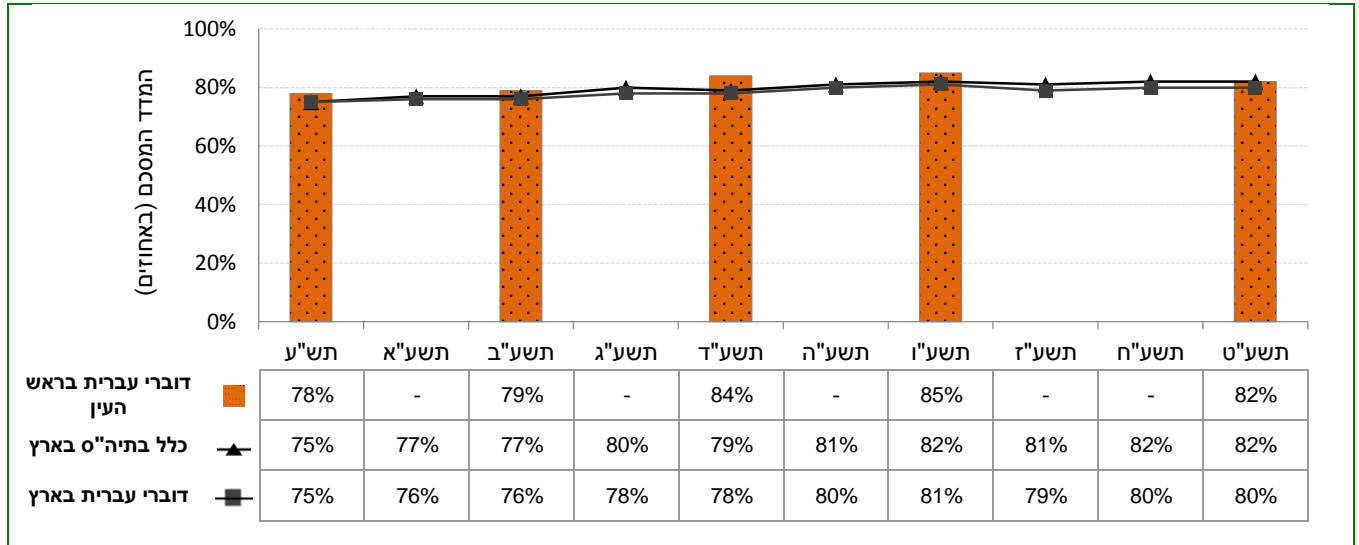

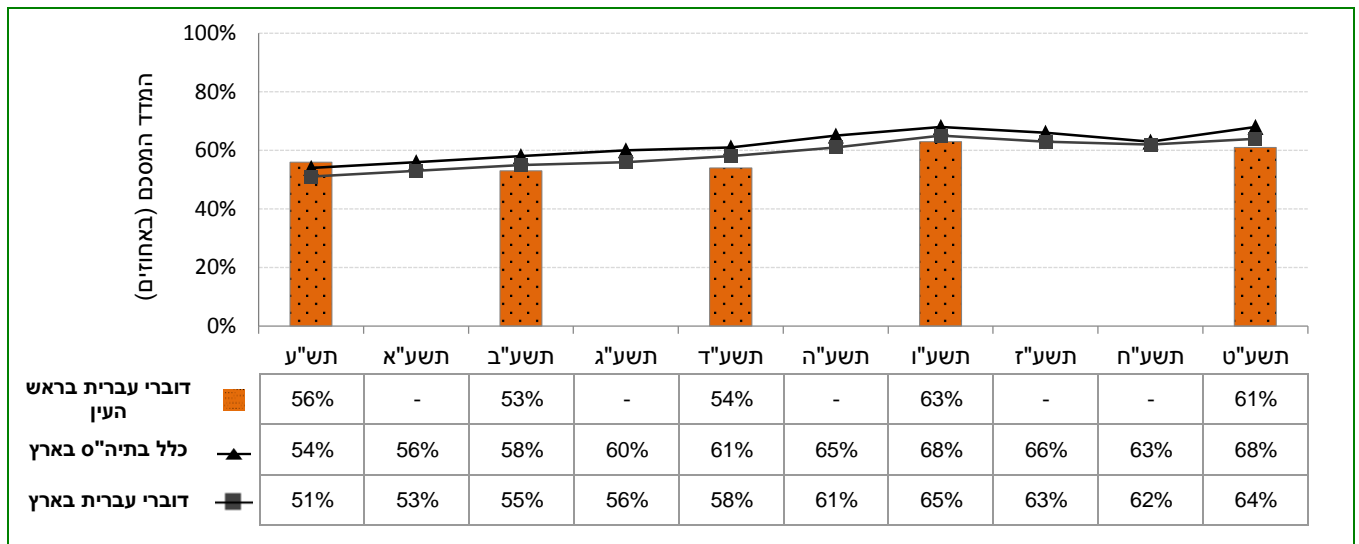
דיווחי המורים על הוראה דיפרנציאלית בבית הספר: השוואה רב-שנתית

בתרשימים הבאים מוצגים נתוני המדד המסכם "הוראה דיפרנציאלית בבית הספר" בשנים תש"ע-תשע"ט. נתונים אלה מוצגים ברמת הרשות המקומית וברמה הארצית בעבור המשיבים בחלוקה לשלבי חינוך. הנתונים מדווחים בעבור כלל בתי הספר ובעבור בתי ספר דוברי עברית בארץ.

תרשים 62: דיווחי המורים בבתי הספר היסודיים על הוראה דיפרנציאלית בבית הספר בתשע"ט ובשנים קודמות

תרשים 63: דיווחי המורים בחטיבות הביניים על הוראה דיפרנציאלית בבית הספר בתשע"ט ובשנים קודמות

6.2 תרבות בית ספרית תומכת למידה

תרבות בית ספרית מבטאת את מכלול הערכים, הנורמות, דפוסי ההתנהגות והשגרות של בית הספר אשר משותפים (או אמורים להיות משותפים) לכלל באי המוסד החינוכי: הנהלה, מורים, תלמידים, הורים ועוד. התרבות הבית ספרית מכוננת את היעדים של הארגון, משפיעה על בחירתם של כיווני פעולה ומנחה את ההחלטות של חברי הארגון.

הלמידה היא חיונית ומרכזית להתפתחות של כל ארגון, קל וחומר עבור בתי ספר. כדי לכונן תרבות בית ספרית תומכת למידה, על הלמידה להיות רכיב מרכזי לא רק בקרב התלמידים אלא גם בקרב המורים. בבתי ספר המתאפיינים בתרבות בית ספרית תומכת למידה שוררת אווירה של אמון, כבוד ודאגה, מחויבות אמיתית לשיתופיות, ותחושת אחריות לתהליכי הלמידה ולאקלים החברתי בבית הספר. בבתי ספר כאלה קשיים של תלמידים נתפסים כאתגר להתמודדות של צוות המורים, הנעשית באקלים של קולגיאליזם, בתמיכה של עמיתים ובמאמצים משותפים להשגת המטרות.

הדיווח בנושא זה הורחב ועודכן בשנים תשע"ו-תשע"ז, ונוספו לו היבטים המשקפים תהליכים מרכזיים המתקיימים כחלק מתרבות למידה מתמדת ועדכנית. להלן ידווחו כמה היבטים המשקפים את התרבות הבית ספרית בבתי הספר ברשות המקומית: ניהול פיתוח הצוות החינוכי, תכנון תהליכי הפיתוח המקצועי של מורים בבית הספר, תפיסת התרומה של הפיתוח המקצועי לדרכי הוראה-למידה-הערכה, עבודה שיתופית של מורים בבית הספר וקליטה וליווי של עובדי הוראה חדשים ובעלי תפקידים בבית הספר.

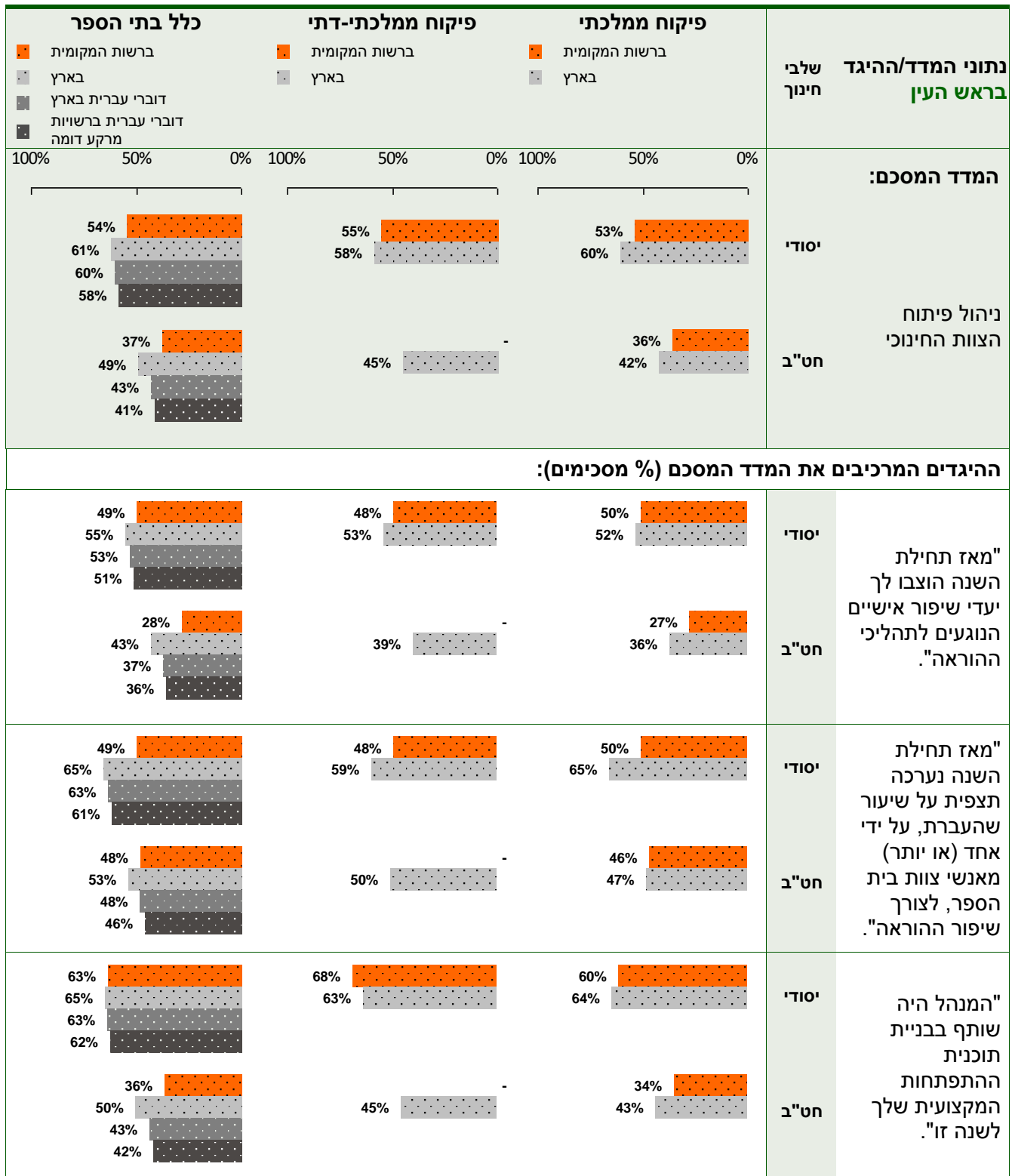
6.2.1 ניהול פיתוח הצוות החינוכי

פיתוח מקצועי בית ספרי מאופיין, בין היתר, בקיומו של תהליך מובנה ומתוכנן של הערכת עבודת המורה ושל הצבת יעדי התפתחות אישיים בהובלת המנהל. המידע שנאסף באמצעות הערכת המורים יכול לשמש לא רק לקידום הלמידה של המורה היחיד, אלא גם כהזדמנות לחשיפת כלל המורים בבית הספר לפרקטיקות הוראה מיטביות ולהרחבת השימוש בהן.

המדד המסכם "ניהול פיתוח הצוות החינוכי" מבקש לבחון כמה נושאים: הצבת יעדי שיפור אישיים למורים, קיום תצפיות על שיעורים לצורך שיפור ההוראה והשתתפות המנהל בבניית תוכנית ההתפתחות המקצועית של המורים.

תרשים 64: דיווחי המורים על ניהול פיתוח הצוות החינוכי

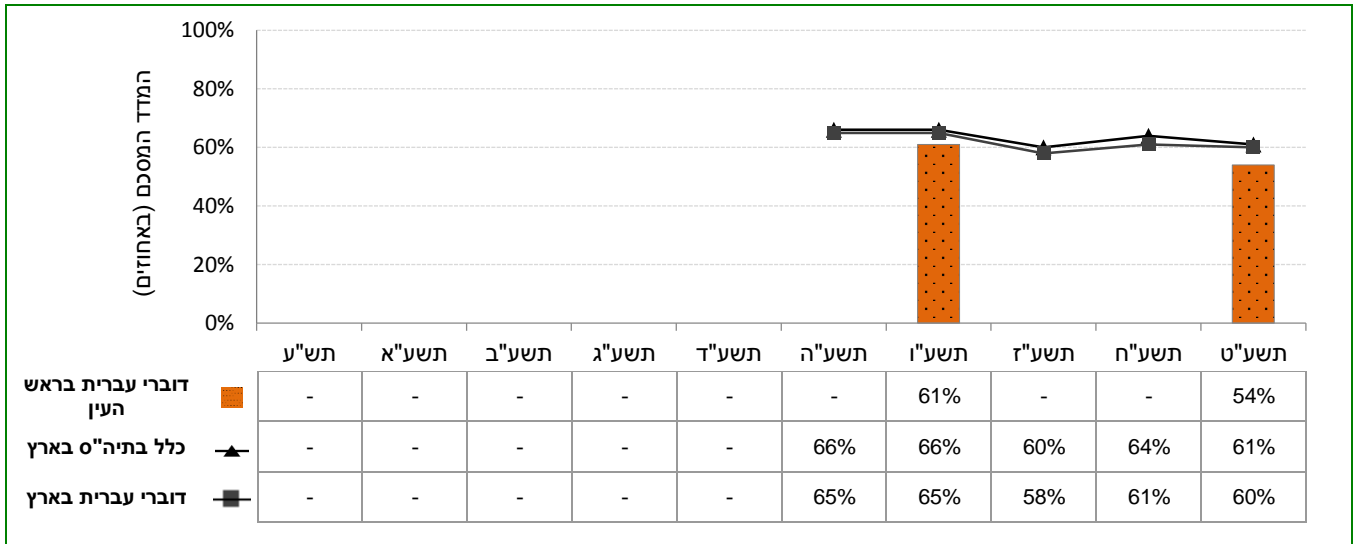
הערה: אפשרויות התשובה על ההיגדים היו "כן" או "לא" ובתורשים מדווח שיעור העונים בחיוב על ההיגדים. המדד המסכם חושב כממוצע של אחוזי המורים המשיבים בחיוב על ההיגדים המרכיבים את המדד וערכיו נעים בין 0 ל-100.

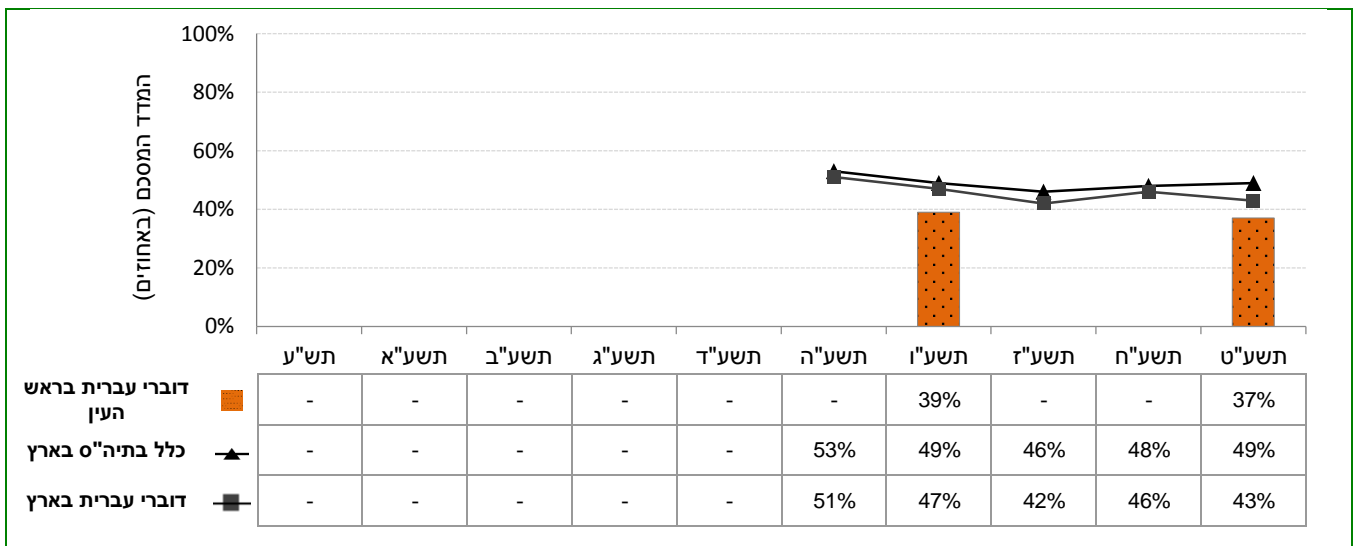
דיווחי המורים על ניהול פיתוח הצוות החינוכי: השוואה רב-שנתית

בתרשימים הבאים מוצגים נתוני המדד המסכם "ניהול פיתוח הצוות החינוכי" בשנים תשע"ה-תשע"ט. נתונים אלה מוצגים ברמת הרשות המקומית וברמה הארצית בעבור המשיבים בחלוקה לשלבי חינוך. הנתונים מדווחים בעבור כלל בתי הספר ובעבור בתי ספר דוברי עברית בארץ.

תרשים 65: דיווחי המורים בבתי הספר היסודיים על ניהול פיתוח הצוות החינוכי בתשע"ט ובשנים קודמות

תרשים 66: דיווחי המורים בחטיבות הביניים על ניהול פיתוח הצוות החינוכי בתשע"ט ובשנים קודמות

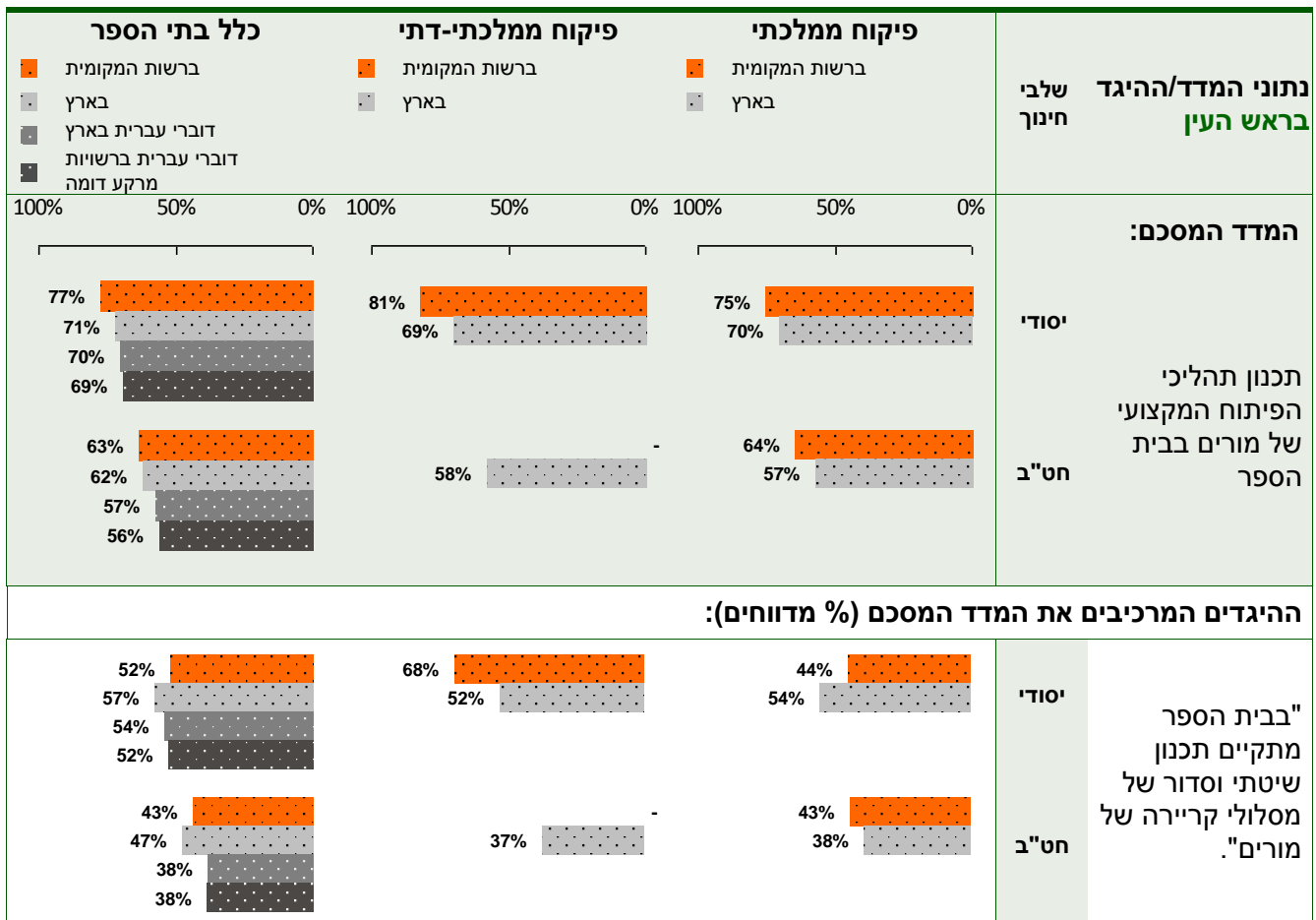

6.2.2 תכנון תהליכי הפיתוח המקצועי של מורים בבית הספר

תהליך הלמידה של עובד הוראה מתחיל בהכשרה טרום ההוראה וממשיך בכניסה לתפקיד ובלמידה תוך כדי התפקיד. אחת הדרכים לקידום ולביסוס מעמדם של עובדי ההוראה היא הנהגת תהליך מובנה ושיטתי של פיתוח מקצועי לאורך הקריירה המקצועית של המורים. ניהול מוצלח של תהליכי פיתוח מקצועי בבית הספר מצריך בין היתר תכנון, הובלה והבניה של תהליכי ההתפתחות והלמידה של צוות בית הספר, בהתאם למדיניות ולצרכי בית הספר, לצרכים המקצועיים של המורים ולשאיפותיהם ובהלימה לשלבי הקריירה שלהם.

המדד המסכם "תכנון תהליכי הפיתוח המקצועי של מורים בבית הספר" מבקש לבחון באיזו מידה מתקיימים בבתי הספר ברשות המקומית תהליכים המיועדים לקידום הפיתוח המקצועי של מורים, כמו תכנון שיטתי ומסודר של מסלולי קריירה, דיאלוג עם מורים באשר לצורכי הפיתוח המקצועי שלהם, חיבור תהליכי הפיתוח המקצועי לקדימויות בית ספריות וכד'.

תרשים 67: דיווחי המורים על תכנון תהליכי הפיתוח המקצועי של מורים בבית הספר

הערה: סולם התשובות על ההיגדים היה בן חמש דרגות ונע מ"במידה רבה מאוד" (5) ועד "במידה מועטה מאוד או כלל לא" (1). לצורכי הדיווח על הממצאים סווגו המשיבים שצינו את אחד משני הערכים הגבוהים ביותר בסולם ("במידה רבה" או "במידה רבה מאוד") כמדווחים על הנאמר בהיגדים, וחושב שיעורם (באחוזים). המדד המסכם חושב כמוצג של אחוזי המורים המדווחים על הנאמר בהיגדים המרכיבים את המדד וערכיו נעים בין 0 ל-100.

המשך התרשים בעמוד הבא ←

אקלים וסביבה כדוגית

המשך התרשים: דיווחי המורים על תכנון תהליכי הפיתוח המקצועי של מורים בבית הספר

כלל בתי הספר		פיקוח ממלכתי-דתי		פיקוח ממלכתי		נתוני המדד/ההיגד בראש העין	שלי חינוך	
ברשות המקומית	בארץ	ברשות המקומית	בארץ	ברשות המקומית	בארץ			
100%	50%	0%	100%	50%	0%	100%	50%	0%
ההיגדים המרכיבים את המדד המסכם (% מדווחים):								
"בבית הספר מתקיים דיאלוג עם המורים באשר לצרכי הפיתוח המקצועי שלהם".		יסודי		חט"ב				
75%	69%	67%	65%	83%	67%	70%	67%	57%
57%	59%	53%	51%	-	53%	56%	53%	-
"בבית הספר מתקיימים תהליכי חשיבה בדבר החיבור של תהליכי הפיתוח המקצועי לקדימויות ולצרכים הבית ספריים".		יסודי		חט"ב				
83%	76%	74%	74%	87%	75%	80%	74%	75%
75%	65%	61%	60%	-	64%	78%	60%	-
"במסגרת הפיתוח המקצועי הבית ספרי נעשה שימוש בידע הקיים ובכוחות הפנימיים בבית הספר".		יסודי		חט"ב				
92%	83%	84%	84%	93%	84%	92%	84%	86%
86%	75%	75%	73%	-	75%	88%	75%	-
"באופן כללי, תהליכי הפיתוח המקצועי מהווים חלק מרכזי מסדר היום הבית ספרי".		יסודי		חט"ב				
83%	71%	70%	69%	76%	69%	88%	70%	54%
54%	62%	58%	57%	-	60%	55%	58%	-

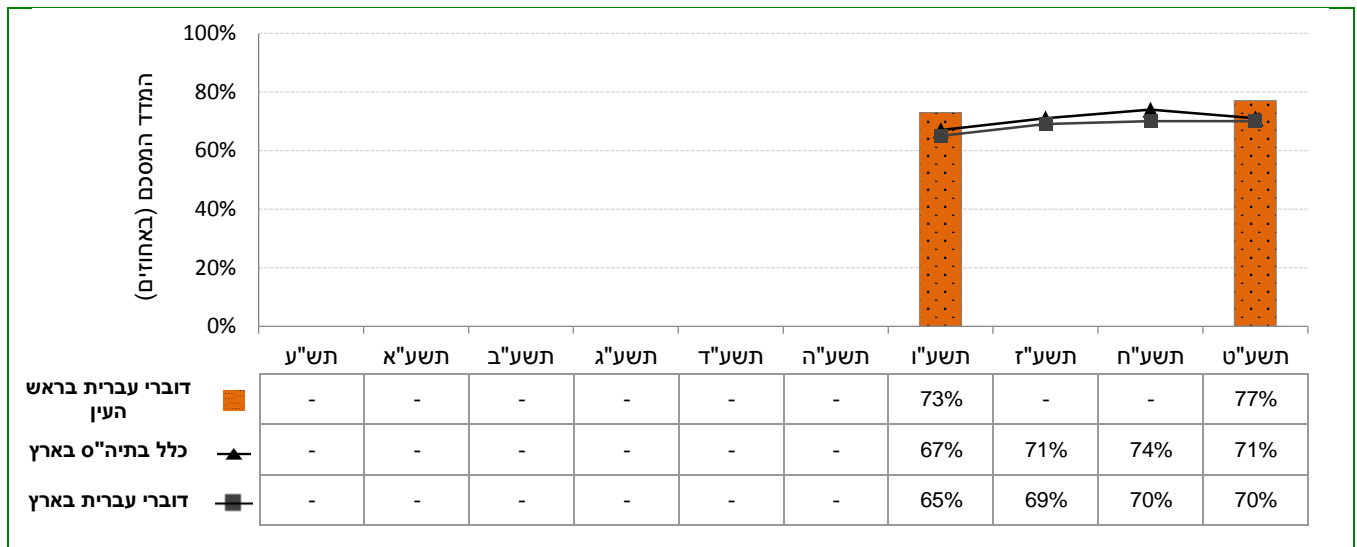
הערה: סולם התשובות על ההיגדים היה בן חמש דרגות ונע מ"במידה רבה מאוד" (5) ועד "במידה מועטה מאוד או כלל לא" (1). לצורכי הדיווח על הממצאים סווגו המשיבים שצינו את אחד משני הערכים הגבוהים ביותר בסולם ("במידה רבה" או "במידה רבה מאוד") כמדווחים על הנאמר בהיגדים, וחושב שיעורם (באחוזים). המדד המסכם חושב כמוצע של אחוזי המורים המדווחים על הנאמר בהיגדים המרכיבים את המדד וערכיו נעים בין 0 ל-100.

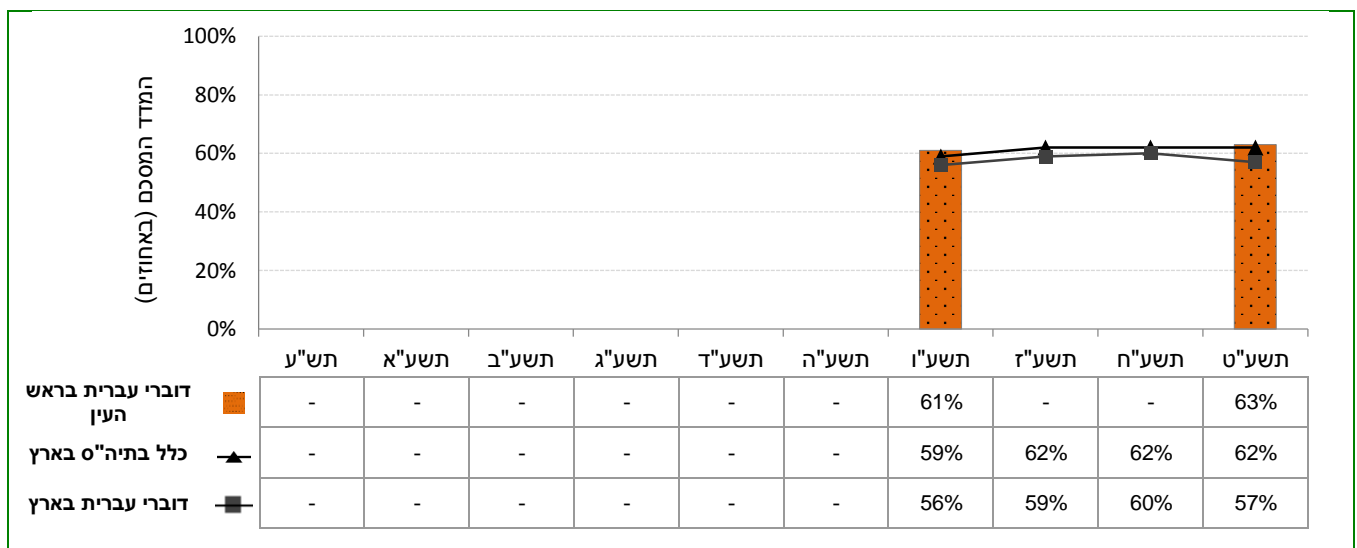
דיווחי המורים על תכנון תהליכי הפיתוח המקצועי של מורים בבית הספר: השוואה רב-שנתית

בתרשימים הבאים מוצגים נתוני המדד המסכם "תכנון תהליכי הפיתוח המקצועי של מורים בבית הספר" בשנים תשע"ו-תשע"ט. נתונים אלה מוצגים ברמת הרשות המקומית וברמה הארצית בעבור המשיבים בחלוקה לשלבי חינוך. הנתונים מדווחים בעבור כלל בתי הספר ובעבור בתי ספר דוברי עברית בארץ.

תרשים 68: דיווחי המורים בבתי הספר היסודיים על תכנון תהליכי הפיתוח המקצועי של מורים בבית הספר בתשע"ט ובשנים קודמות

תרשים 69: דיווחי המורים בחטיבות הביניים על תכנון תהליכי הפיתוח המקצועי של מורים בבית הספר בתשע"ט ובשנים קודמות

6.2.3 תפיסת התרומה של הפיתוח המקצועי לדרכי הוראה-למידה-הערכה

פיתוח וקידום מקצועי הוא חלק מרכזי מתהליכי למידה מתמשכים וארוכים לאורך הקריירה המקצועית של המורים. במערכת החינוך מתקיימים תהליכים רבים, הן תוך בית ספריים והן חוץ בית ספריים, שמטרתם לקדם את רמת המומחיות והמקצועיות של המורים. עולה השאלה באיזו מידה המורים מפקים תועלת מתהליכי הפיתוח המקצועי השונים שהם עוברים, וכיצד ניתן להתאים את תהליכי הפיתוח המקצועי של המורים כך שיתנו מענה טוב יותר לצורכיהם.

כדי ללמוד על תרומת הפיתוח המקצועי, תחילה התבקשו המורים בבתי הספר ברשות המקומית להשיב בראייה כללית אם הם עברו השנה תהליכים של פיתוח מקצועי המובילים לצמיחה והתפתחות. בהמשך נשאלו המורים **שצינו בחיוב** כי השתתפו בפיתוח מקצועי מסוג זה, על עמדותיהם כלפי הפיתוח המקצועי שעברו.

המדד המסכם "תפיסת התרומה של הפיתוח המקצועי לדרכי הוראה-למידה-הערכה" מבקש אפוא לבחון את עמדות המורים ברשות המקומית כלפי התרומה הנתפסת של הפיתוח המקצועי שלהם בסדרה של היבטים, כגון איכות ההוראה, מוטיבציה להוראה וכד'.

הערה: נושא זה הועבר לראשונה בשאלוני תשע"ו, והרכב ההיגדים במדד המסכם השתנה בתשע"ז. על כן לא ניתן להשוות את נתוני המדד המעודכן המתפרסמים בדוח זה לנתונים שפורסמו בדוחות ראמ"ה לשנת תשע"ו.

תרשים 70: דיווחי המורים על תפיסת התרומה של הפיתוח המקצועי לדרכי הוראה-למידה-הערכה

כלל בתי הספר	פיקוח ממלכתי-דתי	פיקוח ממלכתי	נתוני המדד/ההיגד בראש העין
<ul style="list-style-type: none"> ברשות המקומית בארץ דוברי עברית בארץ דוברי עברית ברשויות מרקע דומה 	<ul style="list-style-type: none"> ברשות המקומית בארץ 	<ul style="list-style-type: none"> ברשות המקומית בארץ 	<p>המדד המסכם:</p> <p>יסודי</p> <p>תפיסת התרומה של הפיתוח המקצועי לדרכי הוראה-למידה-הערכה</p> <p>חט"ב</p>
ההיגדים המרכיבים את המדד המסכם (% מדווחים):			
<p>86%</p> <p>76%</p> <p>74%</p> <p>71%</p> <p>61%</p> <p>72%</p> <p>69%</p> <p>66%</p>	<p>93%</p> <p>78%</p> <p>70%</p>	<p>81%</p> <p>71%</p> <p>65%</p> <p>68%</p>	<p>יסודי</p> <p>"הפיתוח המקצועי שבו השתתפת השנה תורם לידע ולהבנה בתחום הדעת אותו את מלמדת".</p> <p>חט"ב</p>
<p>87%</p> <p>79%</p> <p>76%</p> <p>75%</p> <p>60%</p> <p>78%</p> <p>74%</p> <p>72%</p>	<p>95%</p> <p>81%</p> <p>75%</p>	<p>81%</p> <p>74%</p> <p>64%</p> <p>74%</p>	<p>יסודי</p> <p>"הפיתוח המקצועי שבו השתתפת השנה קידם שימוש במגוון חלופות בהערכה המזמנות התייחסות ובחינה של יכולות התלמידים".</p> <p>חט"ב</p>
<p>83%</p> <p>73%</p> <p>70%</p> <p>67%</p> <p>58%</p> <p>70%</p> <p>66%</p> <p>63%</p>	<p>90%</p> <p>73%</p> <p>65%</p>	<p>77%</p> <p>69%</p> <p>62%</p> <p>66%</p>	<p>יסודי</p> <p>"הפיתוח המקצועי שבו השתתפת השנה גורם לך לשלב בהיקף רחב יותר דרכי הוראה ולמידה עדכניות כגון למידת חקר, עבודה מבוססת פרויקטים, עבודה בצוותים וכד".</p> <p>חט"ב</p>
<p>87%</p> <p>77%</p> <p>75%</p> <p>73%</p> <p>58%</p> <p>71%</p> <p>67%</p> <p>68%</p>	<p>90%</p> <p>79%</p> <p>68%</p>	<p>85%</p> <p>73%</p> <p>62%</p> <p>67%</p>	<p>יסודי</p> <p>השנה גורם לך לשלב בהיקף רחב יותר דרכי הוראה ולמידה עדכניות כגון למידת חקר, עבודה מבוססת פרויקטים, עבודה בצוותים וכד".</p> <p>חט"ב</p>

לתשומת ליבך: נושא זה נבדק רק בקרב מורים שהשיבו בחיוב כי השתתפו במסגרות של פיתוח מקצועי השנה, כמפורט לעיל. אם מספר או שיעור המורים שענו בחיוב על שאלה זו בדבר השתתפות בפיתוח מקצועי היה נמוך מאוד – נתוני בתי הספר ברשות אינם מוצגים בנושא זה. הערה: סולם התשובות על ההיגדים היה בן חמש דרגות ונע מ"במידה רבה מאוד" (5) ועד "במידה מועטה מאוד או כלל לא" (1). לצורכי הדיווח על הממצאים סווגו המשיבים שציינו את אחד משני הערכים הגבוהים ביותר בסולם ("במידה רבה" או "במידה רבה מאוד") כמדווחים על הנאמר בהיגדים, וחושב שיעורם (באחוזים). המדד המסכם חושב כממוצע של אחוזי המורים המדווחים על הנאמר בהיגדים המרכיבים את המדד וערכיו נעים בין 0 ל-100.

המשך התרשים בעמוד הבא ⇐

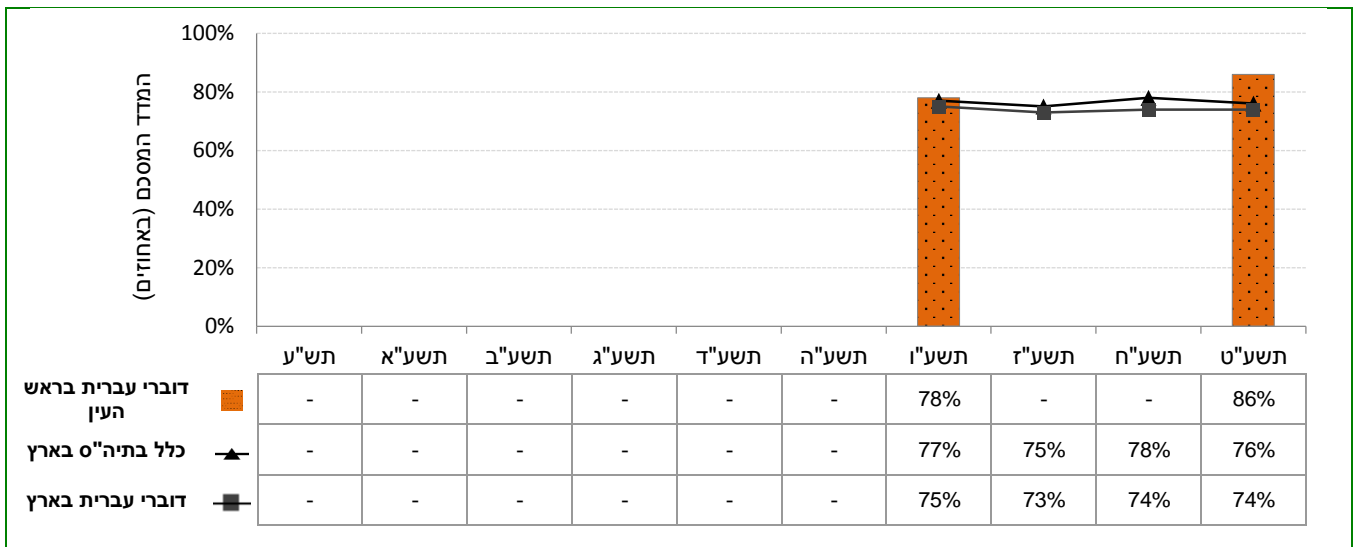

דיווחי המורים על תפיסת התרומה של הפיתוח המקצועי לדרכי הוראה-למידה-הערכה: השוואה רב-שנתית

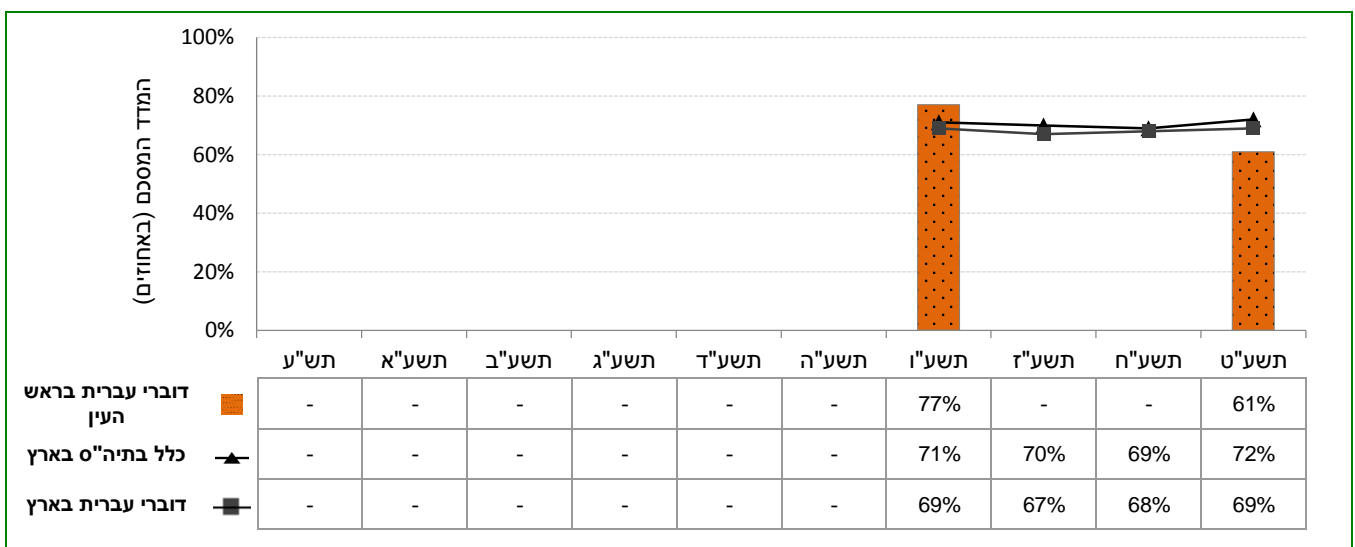
בתרשימים הבאים מוצגים נתוני המדד המסכם "תפיסת התרומה של הפיתוח המקצועי לדרכי הוראה-למידה-הערכה" בשנים תשע"ו-תשע"ט. נתונים אלה מוצגים ברמת הרשות המקומית וברמה הארצית בעבור המשיבים בחלוקה לשלבי חינוך. הנתונים מדווחים בעבור כלל בתי הספר ובעבור בתי ספר דוברי עברית בארץ.

תרשים 71: דיווחי המורים בבתי הספר היסודיים על תפיסת התרומה של הפיתוח המקצועי לדרכי הוראה-למידה-הערכה בתשע"ט ובשנים קודמות*

* הרכב ההיגדים במדד המסכם השתנה בתשע"ז ונתוני העבר חושבו רטרואקטיבית לפי ההרכב הנוכחי של המדד. על כן לא ניתן להשוות את נתוני המדד המעודכן המתפרסמים בדוח זה לנתונים שפורסמו בדוחות המיצ"ב הקודמים.

תרשים 72: דיווחי המורים בחטיבות הביניים על תפיסת התרומה של הפיתוח המקצועי לדרכי הוראה-למידה-הערכה בתשע"ט ובשנים קודמות*

* הרכב ההיגדים במדד המסכם השתנה בתשע"ז ונתוני העבר חושבו רטרואקטיבית לפי ההרכב הנוכחי של המדד. על כן לא ניתן להשוות את נתוני המדד המעודכן המתפרסמים בדוח זה לנתונים שפורסמו בדוחות המיצ"ב הקודמים.

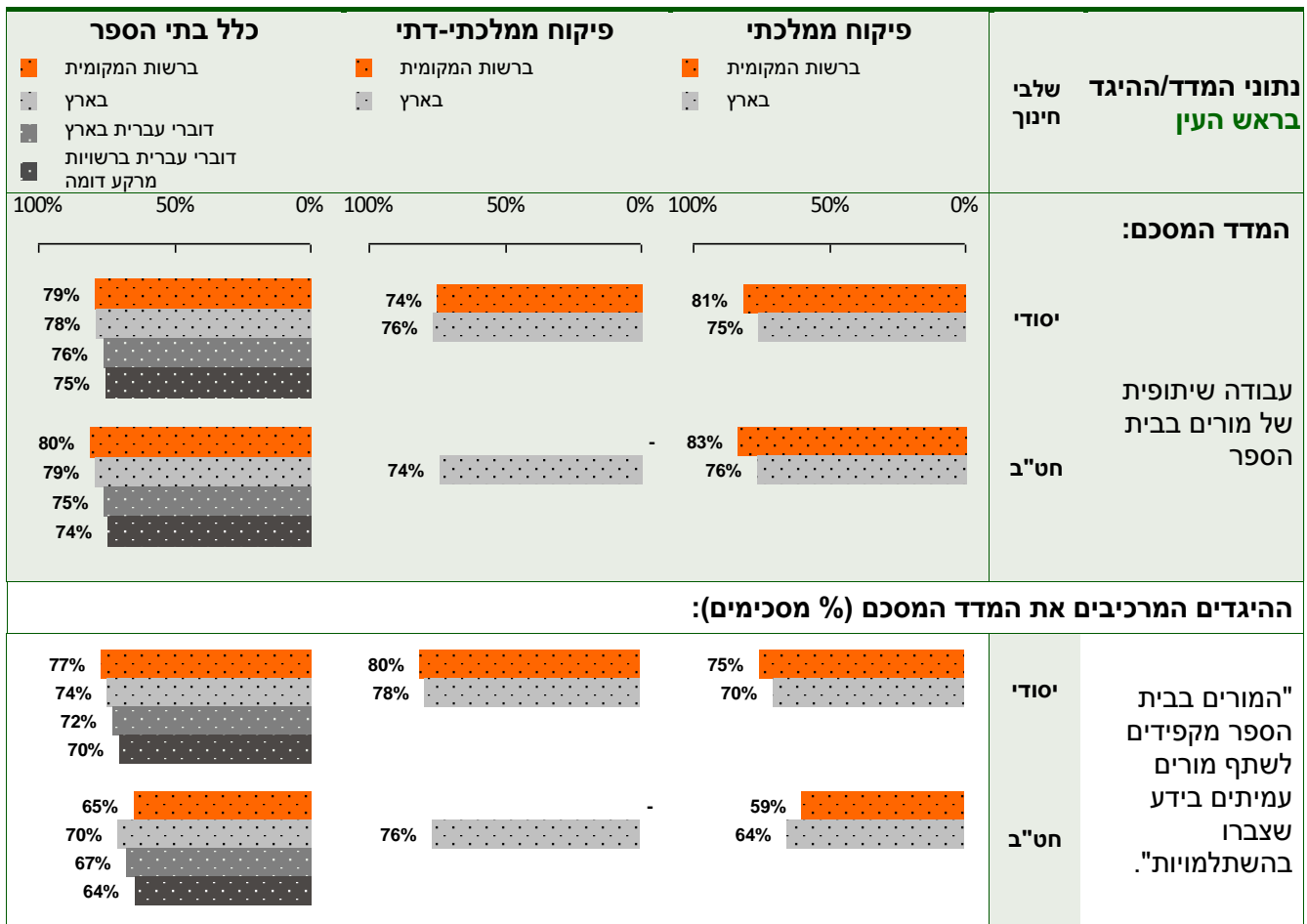

6.2.4 עבודה שיתופית של מורים בבית הספר

תהליכים שיתופיים המוטמעים באופן מעמיק בחיי היום-יום של בית הספר עשויים להוביל לכינונה של רשת מורים בעלת ידע חיוני לעבודת המורה ולפיתוח קהילת למידה מקצועית, ומסייעים להפחתת בדידותו וניתוקו של המורה בכיתה. שיחה, שיתוף ומשוב הם בעלי משמעות רבה למורים ועשויים לתרום הלכה למעשה לפרקטיקות ההוראה-למידה-הערכה שלהם.

המדד המסכם "עבודה שיתופית של מורים בבית הספר" עוסק בהיבטים שונים של שיתוף הפעולה של מורים בבתי הספר ברשות המקומית, כמו שיתוף מורים בלבטים ובקשיים בהוראה, דיונים משותפים בתוכנית העבודה הבית ספרית, עבודת צוות בפיתוח תוכניות לימוד וכלי הערכה וכו'.

תרשים 73: דיווחי המורים על עבודה שיתופית של מורים בבית הספר

המשך התרשים בעמוד הבא ⇐

המשך התרשים: דיווחי המורים על עבודה שיתופית של מורים בבית הספר

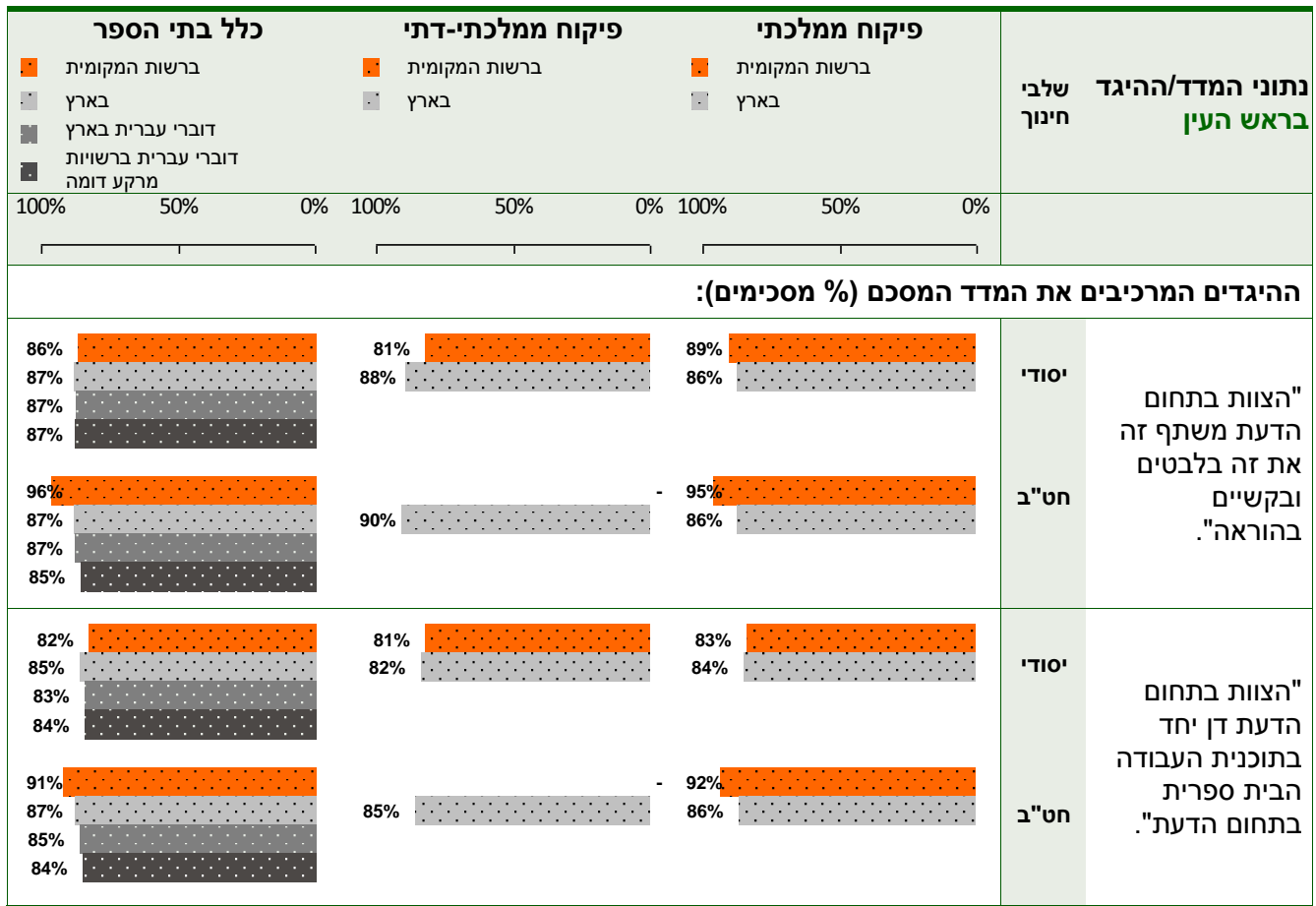
כלל בתי הספר		פיקוח ממלכתי-דתי		פיקוח ממלכתי		נתוני המדד/ההיגד בראש העין	שלבי חינוך	
ברשות המקומית	בארץ	ברשות המקומית	בארץ	ברשות המקומית	בארץ			
100%	50%	0%	100%	50%	0%	100%	50%	0%
ההיגדים המרכיבים את המדד המסכם (% מסכימים):								
<p>63% 68% 63% 60%</p> <p>70% 71% 65% 65%</p>		<p>61% 67%</p> <p>52%</p>		<p>64% 61%</p> <p>74% 69%</p>		<p>יסודי</p> <p>חט"ב</p>	<p>"פגישות הצוות מתועדות והסיכום מופץ לכלל המורים בצוות".</p>	
<p>82% 80% 78% 78%</p> <p>90% 83% 80% 81%</p>		<p>75% 74%</p> <p>75%</p>		<p>86% 79%</p> <p>95% 82%</p>				<p>יסודי</p> <p>חט"ב</p>
<p>79% 81% 79% 79%</p> <p>87% 82% 81% 79%</p>		<p>66% 81%</p> <p>82%</p>		<p>88% 79%</p> <p>89% 80%</p>		<p>יסודי</p> <p>חט"ב</p>	<p>"המורים בצוות המקצועי משתפים את עמיתיהם בתוכניות או בכלים שפיתחו".</p>	
<p>83% 72% 67% 66%</p> <p>69% 72% 64% 63%</p>		<p>80% 64%</p> <p>62%</p>		<p>84% 68%</p> <p>76% 65%</p>				<p>יסודי</p> <p>חט"ב</p>
<p>77% 79% 75% 75%</p> <p>76% 77% 74% 73%</p>		<p>72% 73%</p> <p>69%</p>		<p>80% 76%</p> <p>84% 75%</p>		<p>יסודי</p> <p>חט"ב</p>	<p>"הצוות בתחום הדעת מפתח יחד חומרי הוראה- למידה".</p>	

המשך התרשים בעמוד הבא ⇐

אקלים וסביבה פדגוגית

המשך התרשים: דיווחי המורים על עבודה שיתופית של מורים בבית הספר

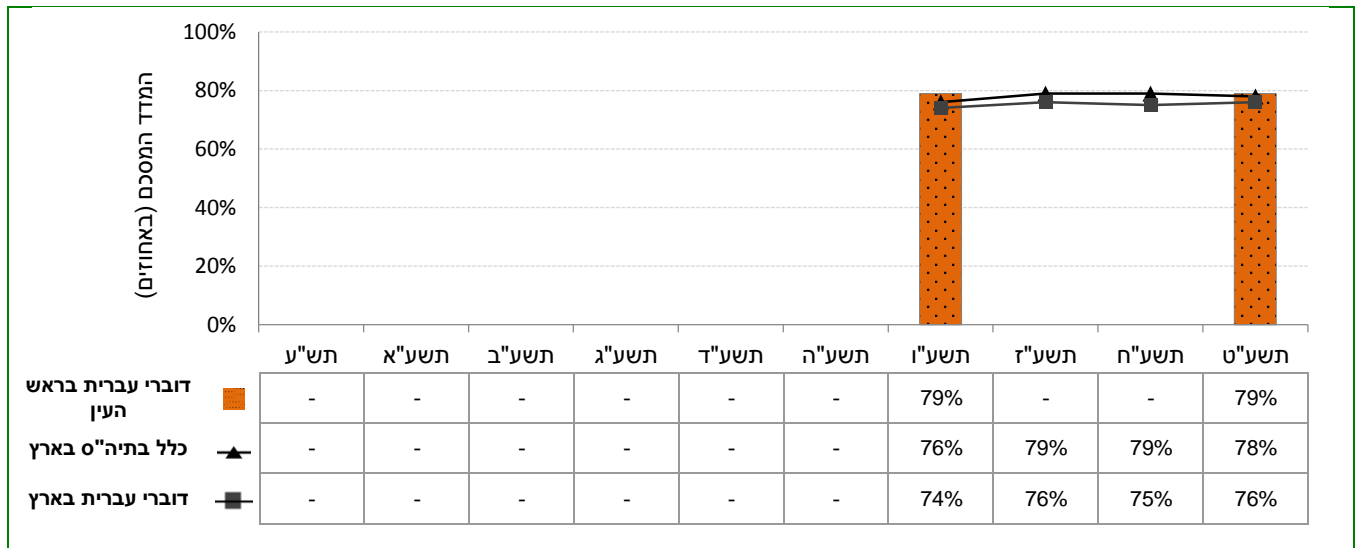

דיווחי המורים על עבודה שיתופית של מורים בבית הספר: השוואה רב-שנתית

בתרשימים הבאים מוצגים נתוני המדד המסכם "עבודה שיתופית של מורים בבית הספר" בשנים תשע"ו-תשע"ט. נתונים אלה מוצגים ברמת הרשות המקומית וברמה הארצית בעבור המשיבים בחלוקה לשלבי חינוך. הנתונים מדווחים בעבור כלל בתי הספר ובעבור בתי ספר דוברי עברית בארץ.

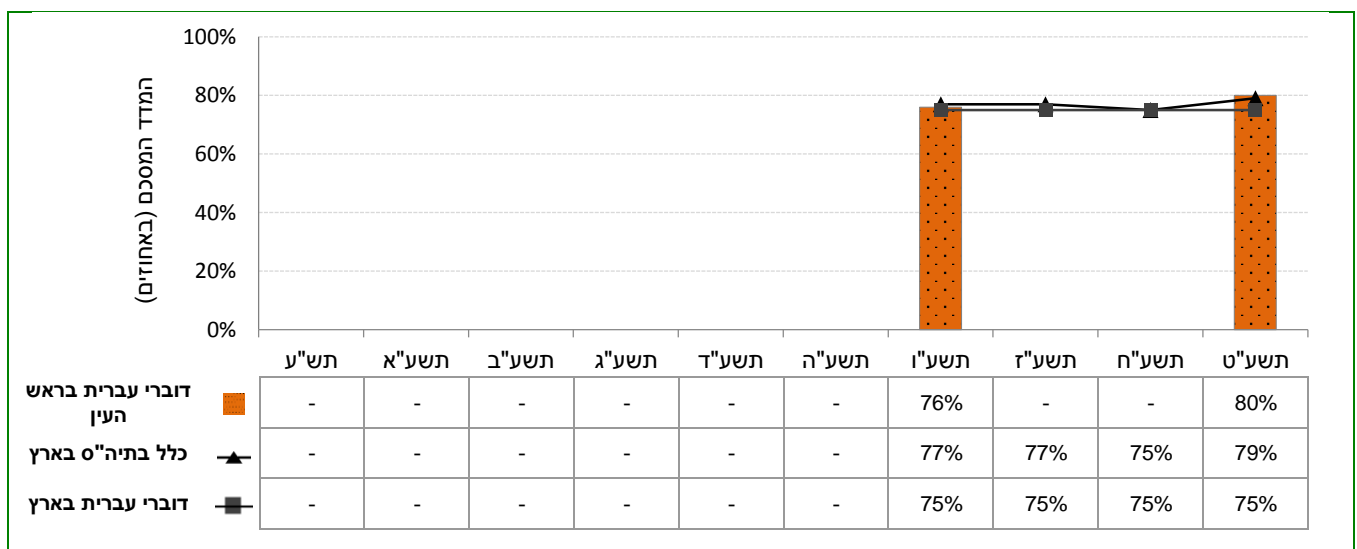
תרשים 74: דיווחי המורים בבתי הספר היסודיים על עבודה שיתופית של מורים בבית הספר בתשע"ט ובשנים

קודמות

תרשים 75: דיווחי המורים בחטיבות הביניים על עבודה שיתופית של מורים בבית הספר בתשע"ט ובשנים

קודמות

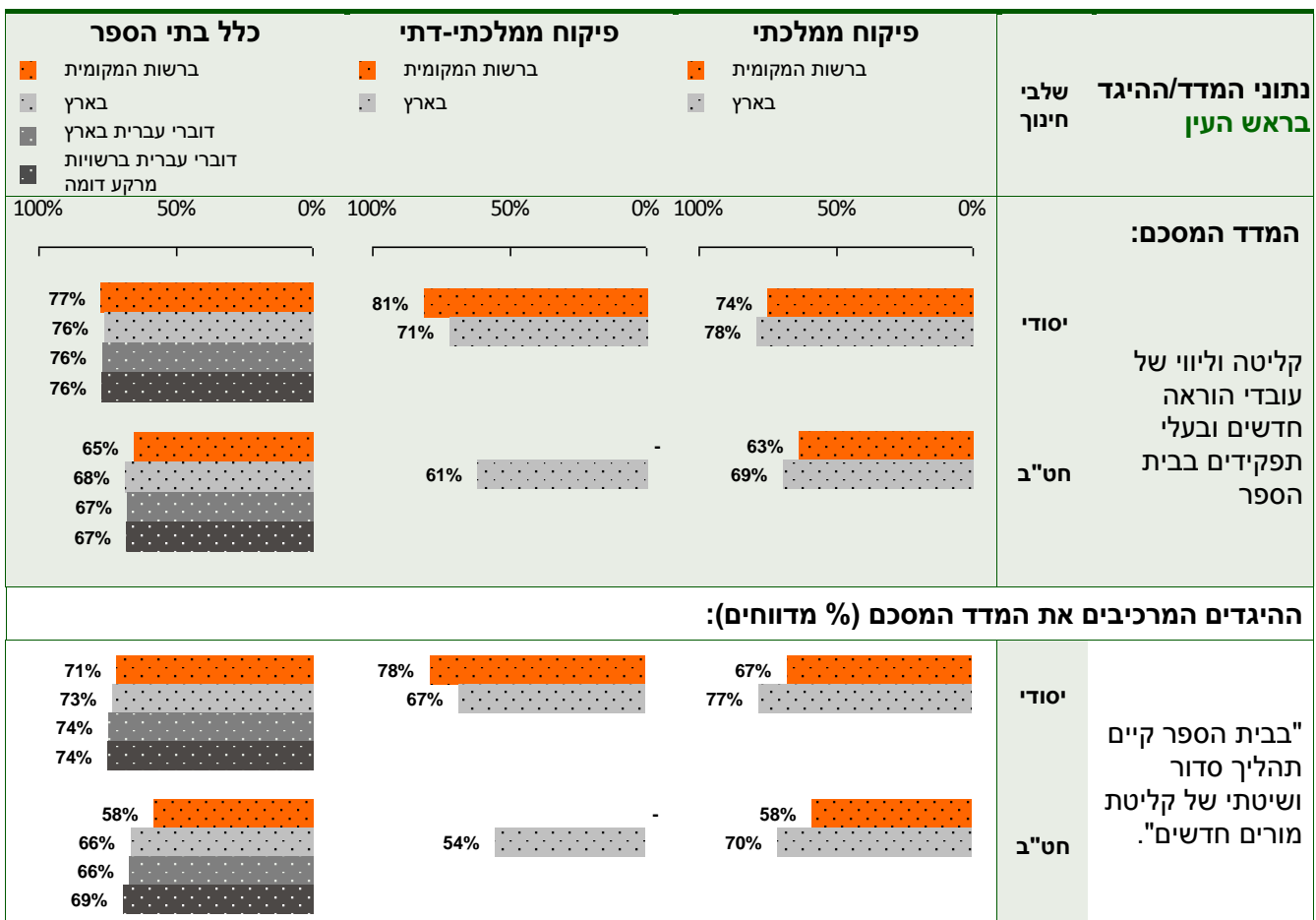
6.2.5 קליטה וליוי של עובדי הוראה חדשים ובעלי תפקידים בבית הספר

לשלב הכניסה למקצוע ההוראה ו/או לתפקיד חינוכי חדש בבית הספר יש השפעה מכרעת על המשך החיים המקצועיים של עובד ההוראה. ליווי נכון ומסלול מובנה של תהליכי תמיכה והערכה מאפשרים כניסה טובה למערכת, מעצבים זהות מקצועית ואישית, מבנים מחויבות למקצוע ומפחיתים את נשירתם של עובדי הוראה איכותיים.

המדד המסכם "קליטה וליוי של עובדי הוראה חדשים ובעלי תפקידים בבית הספר" מבקש לבחון באיזו מידה מתקיימים בבתי הספר ברשות המקומית תהליכים סדורים ושיטתיים לקליטתם וליויים של מורים ושל בעלי תפקידים חדשים בבית הספר.

הערה: נושא זה הועבר לראשונה בשאלוני תשע"ו, והרכב ההיגדים במדד המסכם השתנה בתשע"ז. על כן לא ניתן להשוות את נתוני המדד המעודכן המתפרסמים בדוח זה לנתונים שפורסמו בדוחות ראמ"ה לשנת תשע"ו.

תרשים 76: דיווחי המורים על קליטה וליוי של עובדי הוראה חדשים ובעלי תפקידים בבית הספר

לתשומת ליבך: על מקצת ההיגדים הנכללים בנושא שיעור לא מבוטל של מורים לא השיבו או השיבו "לא יודע", ועל כן יש לבחון בזהירות את הדיווחים בנושא זה. הערה: סולם התשובות על ההיגדים היה בן חמש דרגות ונע מ"במידה רבה מאוד" (5) ועד "במידה מועטה מאוד או כלל לא" (1). לצורכי הדיווח על הממצאים סווגו המשיבים שצינו את אחד משני הערכים הגבוהים ביותר בסולם ("במידה רבה" או "במידה רבה מאוד") כמדווחים על הנאמר בהיגדים, וחושב שיעורם (באחוזים). המדד המסכם חושב כממוצע של אחוזי המורים המדווחים על הנאמר בהיגדים המרכיבים את המדד וערכיו נעים בין 0 ל-100.

המשך התרשים בעמוד הבא ⇐

אקלים וסביבה פדגוגית

המשך התרשים: דיווחי המורים על קליטה וליוי של עובדי הוראה חדשים ובעלי תפקידים בבית הספר

כלל בתי הספר		פיקוח ממלכתי-דתי		פיקוח ממלכתי		נתוני המדד/ההיגד בראש העין	שלבי חינוך	
ברשות המקומית	בארץ	ברשות המקומית	בארץ	ברשות המקומית	בארץ			
100%	50%	0%	100%	50%	0%	100%	50%	0%
ההיגדים המרכיבים את המדד המסכם (% מדווחים):								
<p>73% 70% 71% 71%</p> <p>61% 63% 62% 62%</p>		<p>75% 63%</p> <p>56%</p>		<p>72% 74%</p> <p>59% 64%</p>		<p>יסודי</p> <p>חט"ב</p> <p>"בבית הספר קיים תהליך סדור ושיטתי של קליטת בעלי תפקידים חדשים."</p>		
<p>76% 72% 71% 71%</p> <p>64% 64% 61% 61%</p>		<p>85% 69%</p> <p>60%</p>		<p>71% 73%</p> <p>55% 62%</p>				
<p>85% 81% 82% 82%</p> <p>83% 75% 74% 74%</p>		<p>86% 81%</p> <p>71%</p>		<p>84% 83%</p> <p>83% 75%</p>		<p>יסודי</p> <p>חט"ב</p> <p>"הנהלת בית הספר מייחסת חשיבות רבה לקליטה מיטבית של מורים חדשים."</p>		
<p>78% 81% 83% 83%</p> <p>58% 72% 72% 71%</p>		<p>79% 77%</p> <p>65%</p>		<p>78% 86%</p> <p>61% 74%</p>				

לתשומת ליבך: על מקצת ההיגדים הנכללים בנושא שיעור לא מבוטל של מורים לא השיבו או השיבו "לא יודע", ועל כן יש לבחון בזהירות את הדיווחים בנושא זה.

הערה: סולם התשובות על ההיגדים היה בן חמש דרגות ונע מ"במידה רבה מאוד" (5) ועד "במידה מועטה מאוד או כלל לא" (1). לצורכי הדיווח על הממצאים סווגו המשיבים שצינו את אחד משני הערכים הגבוהים ביותר בסולם ("במידה רבה" או "במידה רבה מאוד") כמדווחים על הנאמר בהיגדים, וחושב שיעורם (באחוזים). המדד המסכם חושב כממוצע של אחוזי המורים המדווחים על הנאמר בהיגדים המרכיבים את המדד וערכיו נעים בין 0 ל-100.

6.3 חינוך חברתי-ערכי בבית הספר

תת-הפרק הבא עוסק באחד ההיבטים המרכזיים של העשייה הבית ספרית בתחום החינוך החברתי-ערכי, המשתקף בדיווחי המורים: מאמצי בית הספר לעידוד מעורבות חברתית ואזרחית.

6.3.1 מאמצי בית הספר לעידוד מעורבות חברתית ואזרחית

המדד המסכם "מאמצי בית הספר לעידוד מעורבות חברתית ואזרחית" בוחן את המידה שבה בתי הספר ברשות המקומית מעודדים תלמידים למעורבות חברתית ואזרחית בשורה של תחומים: שיתוף תלמידים בתהליכי קבלת החלטות בבית הספר, ייזום פעילויות של תלמידים למען הקהילה, קידום השתתפות תלמידים במסגרות חברתיות בבית הספר וכד'. מדד זה מעיד על המידה שבה בתי הספר משמשים כבית לחינוך ולערכים, ולא רק כמוסדות לימוד. הערה: סוגיה זו נבחנה קודם לכן מזווית הראייה של התלמידים. כדאי לבחון את ההלימה שבין התפיסות השונות של המורים ושל התלמידים בנושא זה (לפירוט נוסף ראו פרק ההקדמה).

אקלים וסביבה פדגוגית

תרשים 77: דיווחי המורים על מאמצי בית הספר לעידוד מעורבות חברתית ואזרחית

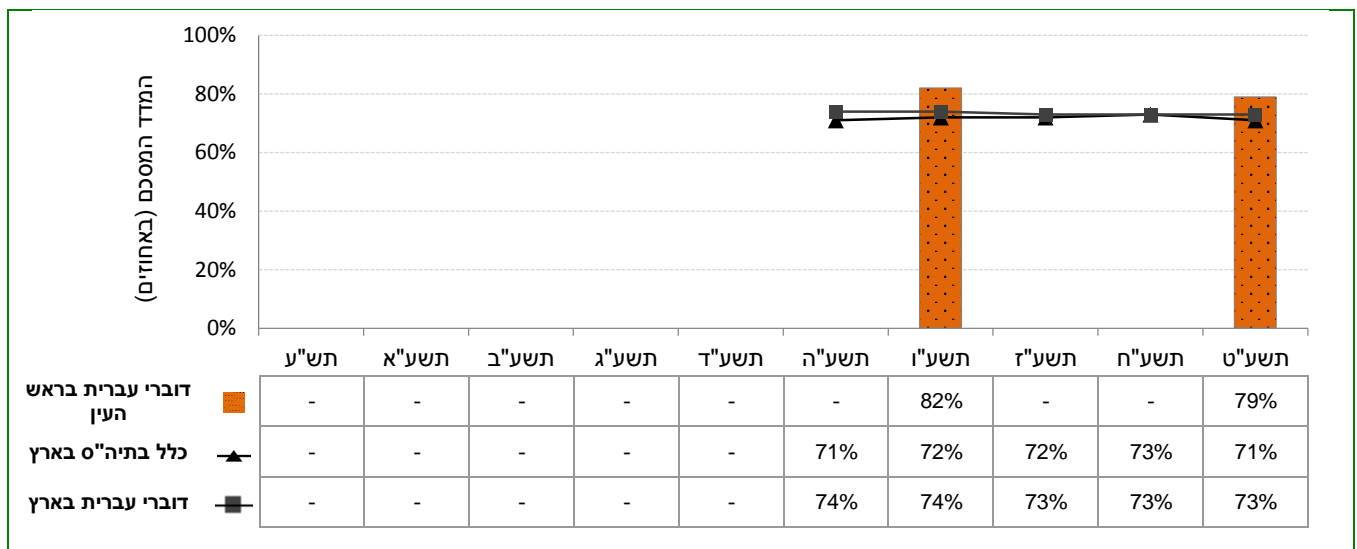
כלל בתי הספר	פיקוח ממלכתי-דתי	פיקוח ממלכתי	נתוני המדד/ההיגד בראש העין
<ul style="list-style-type: none"> ברשות המקומית בארץ דוברי עברית בארץ דוברי עברית ברשויות מרקע דומה 	<ul style="list-style-type: none"> ברשות המקומית בארץ 	<ul style="list-style-type: none"> ברשות המקומית בארץ 	<p>שלבי חינוך</p>
<p>100% 50% 0%</p> <p>79% 71% 73% 75%</p> <p>85% 67% 69% 69%</p>	<p>100% 50% 0%</p> <p>83% 66%</p> <p>68%</p>	<p>100% 50% 0%</p> <p>78% 76%</p> <p>84% 69%</p>	<p>המדד המסכם:</p> <p>יסודי</p> <p>מאמצי בית הספר לעידוד מעורבות חברתית ואזרחית</p> <p>חט"ב</p>
ההיגדים המרכיבים את המדד המסכם (% מסכימים):			
<p>67% 53% 55% 59%</p> <p>80% 52% 55% 56%</p>	<p>74% 44%</p> <p>51%</p>	<p>64% 60%</p> <p>81% 57%</p>	<p>יסודי</p> <p>חט"ב</p> <p>"נציגי התלמידים שותפו בתהליך קבלת ההחלטות לגבי המדיניות הבית ספרית".</p>
<p>79% 76% 77% 78%</p> <p>98% 77% 78% 78%</p>	<p>87% 74%</p> <p>79%</p>	<p>75% 78%</p> <p>97% 78%</p>	<p>יסודי</p> <p>חט"ב</p> <p>"בית הספר מרבה ליזום פעילות של תלמידים למען הקהילה כגון איכות הסביבה, אירועים, נתינה וכו".</p>
<p>91% 80% 84% 88%</p> <p>96% 77% 79% 80%</p>	<p>86% 73%</p> <p>74%</p>	<p>94% 89%</p> <p>97% 81%</p>	<p>יסודי</p> <p>חט"ב</p> <p>"בית הספר פועל על מנת לקדם את השתתפות התלמידים במסגרות כגון ועדות בבית הספר, מועצה וכו".</p>
<p>80% 75% 75% 74%</p> <p>66% 63% 63% 62%</p>	<p>83% 75%</p> <p>67%</p>	<p>78% 75%</p> <p>62% 61%</p>	<p>יסודי</p> <p>חט"ב</p> <p>"בבית הספר מקפידים לקשר את החומר הנלמד בכיתה לתכנים של תרומה לקהילה".</p>

דיווחי המורים על מאמצי בית הספר לעידוד מעורבות חברתית ואזרחית: השוואה רב-שנתית

בתרשימים הבאים מוצגים נתוני המדד המסכם "מאמצי בית הספר לעידוד מעורבות חברתית ואזרחית" בשנים תשע"ה-תשע"ט. נתונים אלה מוצגים ברמת הרשות המקומית וברמה הארצית בעבור המשיבים בחלוקה לשלבי חינוך. הנתונים מדווחים בעבור כלל בתי הספר ובעבור בתי ספר דוברי עברית בארץ.

תרשים 78: דיווחי המורים בבתי הספר היסודיים על מאמצי בית הספר לעידוד מעורבות חברתית ואזרחית בתשע"ט ובשנים קודמות

תרשים 79: דיווחי המורים בחטיבות הביניים על מאמצי בית הספר לעידוד מעורבות חברתית ואזרחית בתשע"ט ובשנים קודמות

